श्री वेमगीताप्रथमसहस्रम् ।

SRI VEMAGEETA PRATHAMA SAHASRAM

PART II

ORIGINAL *(Telugu)*

BY

VEMANA

Sanskrit translation by

GANDHAM SRIRAMAMURTY

AND

IRRINKI NARASIMHA MURTY

English translation by

K. NARASIMHA RAJU

PUBLISHER :

SRIRAMA NRUSIMHA GRANTHA RATNAMALA

TOLERU

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला 8.

श्रीवेमनयोगीन्द्राय नमः ।

श्री वेमगीताप्रथमसहस्रे उत्तरार्धम् ।

समूलं, आंग्लविवरणसङ्कलितञ्च ।

आन्ध्रमूलम् :— श्री वेमनयोगीन्द्रः ।

संस्कृतानुवादः :— श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ ।

(गन्धं श्रीराममूर्ति, इरिङ्कि नरसिंहमूर्ति ।)

आंग्लविवरणम् :— श्री कलिदण्डि नरसिंहराजु ।

—: प्रकाशिका :—

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला

तोलेरु :

1961.

[मूल्यम् रु. ३/-

ग्रन्थप्राप्तिस्थानम्:—

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला,
तोलेरु।
(Via) वीरवासरम्,
पश्चिमगोदावरिजिल्ला, आन्ध्रप्रदेश्

श्रीशारदामुद्रणालये मुद्रितम्।
भट्टनविल्लि, अमलापुरं तालूक
प्राग्गोदावरिजिल्ला।

श्री वेमनयोगीन्द्रः ।
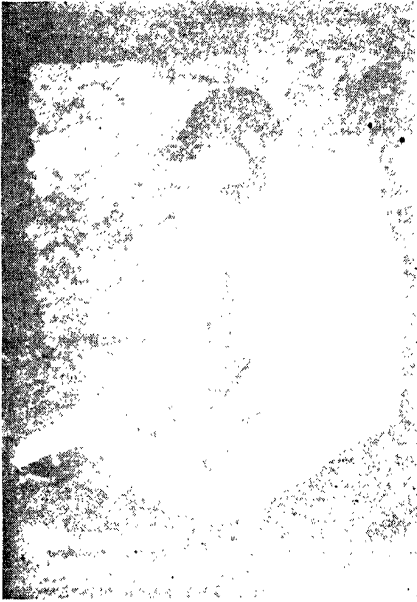
श्रीमत्सनत्कुमारांशं वेदवेदाङ्गवेदिनम् ।
दिगम्बरं कुमाराभं स्तुवो वेमाख्ययोगिनम् ॥

May our praise go unto Vemana,
The spirit of Sanathkumara reborn,
The yogin full of the Vedic lore,
Who, innocent like a child, no clothing bore.

विज्ञप्तिः ।

वेमन-जीवित-संग्रहः ।

पुराकिल वेमनाख्यो महायोगी सुबोधान्ध्रभाषायां पद्यरूपेण ऐहिकामुष्मिकविषयान् सर्वान् मानवलोकाय सम्यक् न्यबोधयत् । तान्येव पद्यानि 'वेमगीता' इत्याख्यया गैर्वाण्यां वाण्यां अनुष्टुप्छन्दसा आवाभ्यामनूदितानि । आन्ध्रभाषायां 'अन्न' इति पदमादरसूचकम् । ततो वेमः 'वेमन्न' इति प्रथितो बभूव । 'वेमन' इति च तद्रूपान्तरमस्ति । वेमनकविरान्ध्रदेशे कोण्डवीडुनाम्नि पट्टणे क्री॥ श॥ चतुर्दशशताब्दे नन्दनकार्तिकशुक्लपौर्णमास्यां षडशीत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरादारभ्य षण्णवत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरपर्यन्तं कोण्डवीडुराज्यं पालयतः कोमरगिरि वेमभूपालात् मल्लमाम्बायां तृतीयपुत्रोऽजनि । अयमेव षण्णवत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरादारभ्य चतुर्विंशत्युत्तरचतुर्दशशततमवत्सरपर्यन्तं राज्यं परिपालयतः अनवेममहीपालस्य कनिष्ठसोदरो भूत्वा बम्मेर पोतनामात्यस्य सहाध्यायी सन् सहजप्रतिभया विभ्राजमानः सोमशेखराख्यगुरुशुश्रूषया संस्कृतान्ध्रभाषासाहितीमनर्गळां सम्पाद्य विविधराजभोगाननुभूय स्वसमक्षमेव विंशतिहायनेषु संवृत्तं राज्यपतनमुद्वीक्ष्य मनःपरिपाकेन पुराकृतसुकृतविशेषेण च सम्भूतसमग्रवैराग्यः कालवशात् घटनावशाच्च हृदयकुहरोत्थितं भावोद्रेकमेव पद्यरूपेण व्यक्तीकुर्वन् सहस्रशः पद्यान्युपगीय अन्ते कटारुपल्लीनाम्नि ग्रामे शार्वरि चैत्र शुक्ल नवम्यामष्टषष्टिवर्षीयो भौतिकशरीरमुत्सृज्य परं पदं प्रापेति प्रतीतिः ।

साहिती – तत्त्वाभिश्च ।

संस्कृतीयौ शूद्र. पालकशब्दावान्ध्रभाषायां 'रेड्डि, कापु' इति व्यवहृतौ स्तः। तत एव भूकुटुम्बगणाः 'भूपाल्' इति बिरुदनाम्ना व्यवह्रियन्ते। कोण्डवीडुसंस्थाने रेड्डिमनवंशीयानां भूपालकनामव्यवहृतिर्वेमभूपाल्, कृष्णभूपाल् इत्यादिनामभिः व्यक्तीक्रियते। वेमनकुटुम्बस्थः पेदकोमटिवेमनाख्यः शृङ्गारदीपिकासमाख्यां अमरुककाव्यस्य संस्कृतव्याख्यां सप्तशतीसारसमाख्यां गाथासप्तशतीव्याख्यां च व्यरचयत्। अस्य पेदकोमटि वेमनाख्यस्य जीवितचरितं वेमभूपालीयनामान्तरेण प्रथितं पार्वतीपरिणयाख्यसंस्कृतनाटककर्त्रा वामनभट्टनामधेयेन विरचितम्। तथा कुमारगिरिभूपालो वसन्तराजीयाभिधेयं संस्कृतकाव्यं विरचयामास। कुमारगिरेर्जामाता काटायवेमनाभिख्यः कालिदासरूपकाणां व्याख्यां विलिलेख। तत एतत्कोण्डवीडुरेड्डिसंस्थानाधीशाः संस्कृतान्ध्रयोः कृतिकर्तारः कृतिभर्तारश्च बभूवुरिति व्यक्तमेव। तस्मात् वेमनयोगी च संस्कृतान्ध्रभाषाद्वितयेऽपि विद्वान्निरुक्तिः निर्विवादैव। अतएव एर्रापग्गड, श्रीनाथाद्यान्ध्रकविवरेभ्य एतत्संस्थानमाश्रयमदात्। वेमनकविरान्ध्रवाङ्मयच्छन्दसि संस्कृतवाङ्मयगतानुष्टुप्छन्दस्तुलितेषु ललितेषु विशालभावकलितेषु आटवेलदिनामकपद्येषु अनुपमवेदवाक्यानि प्रकटीकृत्य स्वकीयां प्रतिभामान्ध्रलोके प्राचीकटत्। केवलपारिभाषिकपदगूढं सर्वोपनिषत्सारं वेदान्तशास्त्रं सर्वसाधारणव्यवहारभाषायां व्यक्तीकृत्य महाजनादृतिं प्राप। वेमनकवे रचनायां तत्र तत्र 'मानिनीमनोजमन्दिरानन्दैकलोलुड्डु, ऊर्ध्वलोकसुखमु, आभिजात्यमदमु, विश्वदाभिराम' इत्यादयस्संस्कृतपद-

प्रयोगास्सन्ति । तथापि प्रायशः संस्कृतभगवद्गीतेव आन्ध्रभाषायां सर्वसुबोधफणित्या वेमनकविता राजते । अपि च तत्र तत्र ज्ञ–क्ष, त्र–प्राण, ऋग्यजु–योग्य, इत्यादिलाक्षणिका यतिविशेषास्सन्ति । प्रकृतिरूपयोः गृहगेहशब्दयोः विकृतौ 'गीमु' इति व्यवहृतिरेवास्ति । किन्तु वेमनकविः 'गुरमु' इति च व्याजहार । एवमादिविषयाः पाठकानां सर्वत्र विशदा भवन्ति ।

वेमनाख्यो महायोगी 'कुत्राऽजनि? कस्यां भाषायां गीतालापमकरोत्?' इत्येवंरूपेण विवादेनालम् । तद्गीतासार एवास्माभिरास्वाद्यः । वेमनकविनाऽऽशुधारया तां तां परिस्थितिमनुसृत्य सद्य एव गुम्फितानि पद्यानि लेखनसौकर्यरहिते तस्मिन्काले केवलभावकुसुमसौरभाघ्राणलोलुपशिष्यालयः कियन्मात्रं निर्दुष्टं धारयितुं शक्नुवन्ति? विचिन्तयन्तु । केचन एतत्त्रमसत्यमनालोचयन्तः 'वेमस्य भावभाषादयो न समीचीनाः' इति वृथा तन्निन्दया तृप्तिमन्तो दृश्यन्ते । सर्वमेतदहं ममेत्यनुसन्धानसहितमेव । 'तत्र ममेत्यनुबन्धमसज्जडदुःखात्मकं शवरूपं च । अहमित्येतत् वस्तु सत्यज्ञानानन्दात्मकं शिवरूपं च' इत्येव वेमनयोगी मुहुर्मुहुः स्वप्रोक्तपद्येषु प्रतिपादयामास । मङ्गळपदपर्यायशिवशब्दव्याहृत्या जातिमतातिगं वेमनयोगिनं शैवमतस्थं मत्वा केचन निन्दन्ति । विना फलापेक्षया परसन्तुष्टिमनुद्दिश्य पराभिप्रायदास्यमनवलम्ब्य अस्थिरबाह्यसौख्यमतीत्य शाश्वतान्तरसौख्यमेव वाञ्छतः अध्यात्मगीतिकां गायतः कविकोकिलस्य लोककृतदूषणभूषणादिभिः का वा हानिः ? को वा लाभः ?

आन्ध्रप्रदेशे सम्यगान्ध्रसंस्कृतभाषानुभूतिमर्जित्वा भक्तिज्ञानघनौ प्रशस्तपदपद्यकवी भूत्वा 'स्वयं तीर्णः परांस्तारये' दिति न्यायानुसारेण स्वयं तीर्णौ लोके सूक्तिबीजविक्षेपं कृतवन्तौ त्यागय्य वेमननामधेयौ सर्वेषामपि चिरस्मरणीयौ। 'त्यागय्यः नारदांशसम्भूतो वेमनः सनत्कुमारांशसम्भूतः' इति प्रतीतिरप्यस्ति। त्यागय्यमहात्मनः पदसाहित्ये कैवल्यगानकलारिरंसुभ्यो गायकजनेभ्योऽग्रांशरूपं प्रापिते आधुनिकाः संस्कृतान्ध्रभाषावेत्तारः तन्निर्दुष्टं कृत्वा सर्वोपनिषत्सारमिति जुघुषुः। पदसंख्यापि षोडशसहस्रपरिमिता लब्धा। वेमनयोगिनस्साहित्यमपि तथैव विभ्रंशितमभूत्। क्री॥ श॥ पञ्चविंशत्युत्तराष्टादशशततमवत्सरादारभ्यैव महतां महता यत्नेन 'वेमनाख्यो महायोगी कविः पण्डितश्च' इति लोके परिचितोऽभूत्। वेमनकवेः पद्यानि द्राविडकर्णाटांग्लप्रष्यादिभाषासु परिवर्तितान्यभूवन्। श्रीमतां सि. पि. ब्रौन्, क्याम्बिल्, माक्लिन्, त्यागरायशेट्टिकम्पेनी, वाविल्लकम्पेनी, पञ्चाग्नुल आदिनारायणशास्त्रि, वेङ्कटपार्वतीश्वरकवुलु, शेषाद्रिरमणकवुलु, वरदाचार्युलु, वंगूरि सुब्बाराव्, कट्टमञ्चि रामलिङ्गारेड्डि, कूर्म वेङ्कटरेड्डिनायुडु, रघुपति वेङ्कटरत्नंनायुडु, राल्लपल्लि अनन्तकृष्णशर्मप्रभृतीनां आन्ध्रभाषाभिमानिनां महात्मनां महोद्यमेन वेमनकविसाहितीमहिमा अस्मद्दृष्टिपथमाजगाम। वेमनपद्यानि पञ्चसहस्राणि लब्धानि। व्यावहारिकग्राममभिव्यक्तानि महात्मनां वाक्यानि संस्कृतभाषायां परिवर्तितानि गण्यतां यान्ति। ततः तेषु प्रतिसहस्रं संस्कृत्य संस्कृतभाषायामनुष्टुप्छन्दसा लोके प्रकटयितुमावयोस्सङ्कल्पोऽजनि। तदनुसारेण वेमगीतायां प्रथमसहस्रं प्रकटय्य महाजनेभ्यस्सम्यगर्पितम्। एत-

स्प्रथमसहस्रस्य श्रीवाविल्लमुद्रणालयोदितग्रन्थएव मातृकात्वेन गृहीतः। कृपया यदि सहृदया अत्रत्यान् गुणदोषान् सूचयेयुः तर्हि द्वितीय-मुद्रणे द्वितीयसहस्रे च तत्सूक्त्यनुसारेण संस्कर्तुं यतिष्यावहे।

पञ्चदशशताब्दानन्तरं मल्हणचरित्रकर्ता एडपाटि एर्रापगडः, एकाम्रलिङ्गशतककविर्लक्ष्मणः, तोम्यचरित्रकर्ता पिङ्गळि एर्रनार्यः, अन्य-वादकोलाहलग्रन्थकर्ता शिवयोगीन्द्रः, नागरखण्डरचयिता तुरगा रामकविः इत्यादयः केचन आध्यात्मिककवयएव स्वस्वग्रन्थादौ वेमनकविं तुष्टुवुः। शृङ्गारप्रबन्धकवयस्तु न तथा।

शृङ्गारकविस्तु पामरजनग्राह्यं शृङ्गाररसमेवाभिवर्ण्य तद्रस-पिपासून् प्रभून् प्रजाश्च समाकृष्य धनं हृत्वा भोगलम्पटो भवेत्। आध्या-त्मिककविस्तु यद्यद्वस्त्वस्ति तत्र 'नित्यं किमनित्यं किमिति, सत्यं किमसत्यं कि' मिति च सविमर्शं विदित्वा आत्मरतो भूत्वा लोके सद्रूपं नित्यरूपं वस्तु प्रकटयति। किन्तु प्रभुभ्यो वा प्रजाभ्यो वा धनभोगादिकं नेच्छति। ततः आध्यात्मिककविं विज्ञाय आदृतवन्तः प्राज्ञा अतिविरळास्सन्ति। तत्रेदं निदर्शनं पश्यत। आध्यात्मिक-कविः 'यापिच्छरीरे चक्षुः श्रोत्रं घ्राणं उरः पाणिपादं इत्यादयः अव-यवाः सर्वे मांसवसादिविकारा रक्तपूरिता मज्जामेदोऽस्थिश्लेष्मादि-कासह्यवस्तुसमवायसम्भरिताः तस्मात् त्वं स्त्रीलोलुपो मा भूः' इति विरक्तिमार्गं बोधयति। शृङ्गारकविस्तावत् 'स्त्रियश्चक्षुषी पद्मपत्रे, कण्ठः शङ्खसन्निभः, यानं हंसयानसमानं, वचांस्यमृतमयानि, अध-रोष्ठलालाजलममृतमेव, सेयं तव आराध्यप्रेमदेवता' इति वर्णयन् प्रागेव मोहाब्धौ स्वतो निमग्नं पुरुषं पौनःपुन्येन मोहे निमज्जयति। सोऽपि

अज्ञानाद्धेतोः तदुक्तिमभिनन्द्य तस्मै बहुळं वित्तं दत्त्वा स्वयमधोगतिं प्राप्नुयात् । अन्धः अन्धाश्रयेण गर्ते न पतति किम्? विषदिग्धस्य नरस्य तिक्तरसः मधुरइव वर्तते । तथैव मोहग्रस्तस्य लालाजलं अमृतं किं न स्यात्? । स्त्रीणामवयवेषु पद्मपत्रशङ्खादिउपमानवस्तून्या-रोप्य स्त्रीमोहे संसक्तो भवति । न पुनस्तेषु रम्योपमानवस्तुषु ताव-न्मात्रमानन्दं प्राप्नोति । अपि च आत्मनो व्यामोहेन केवलस्त्रीपुरुष-व्यवस्थया नातिसन्तृप्तः समुद्रपर्वतमेघचन्द्रगुरुबुधादिष्वपि पुंस्त्वं नदी-भूमितारादिषु स्त्रीत्वं च आरोप्य कथाः निर्माय स्वयं भ्रान्तो भूत्वा लोकं भ्रामयति । प्रेम्णि सुखमस्तीति वदति । किन्तु तत्प्रेम स्त्री-पुरुषशृङ्गारक्रीडासु परिमितं करोति । मातृप्रेम विश्वप्रेमादिसहज-निष्कलङ्कप्रेम तस्य दृष्टिपथं नायाति । वस्तुतः प्रभवः पण्डिताश्चैव लोकोद्धरणसमर्थाः, यद्येते पतिता भवेयुः तदा लोकस्य अधोगतिं विना किमस्ति? बुद्धाशोकादीन् द्वित्रान् वर्जयित्वा बहवः प्रभवो दुर्व्य-सनलोलुपा एवेत्युक्तिः सत्येतरा न भवति । यथा पाश्चात्या भौतिक-शास्त्रज्ञानकुशलाः तथा तत्त्वशास्त्रे भारतीयाः पण्डिता इति वचनं विनाध्यात्मिककवीन् केवलशृङ्गारकविषु वृथारोपितप्रभावकविषु वा कथं रूढं भवेत्? ।

आध्यात्मिककविः लोके राजाश्रयमनादृत्य दैवमेव शरणमिति चिन्तयन् दैवबलेन-विरुद्धप्रवृत्तिमुपशमयन् आत्मनैव आत्मनि रमते । सामान्यलौकिकज्ञानयुतः प्रभुर्वा जनो वा लोकातिगं तं कथं आद्रि-यते? प्रभूणां मनस्तत्त्वमेव उपलक्ष्य रचनां कुर्वते कवयेऽनेकाग्रहारादि-दानैः प्रभुमत्कारसिद्धयति । लोकपरिपाटिरेतादृशी ।

वेमनकविः स्वकवितायां सहजोपमालङ्कारादिचमत्कृतिं दर्शयामास। तथापि सि. पि. ब्रौन्प्रभृतिभिः लोकज्ञै रचिताभिरांग्लादिव्याख्याभिरेव वेमनकविः स्वसाहित्येनसह विद्याधिकानां दृक्पथमाजगाम। नोचेद्वेमनसाहित्यस्य का वा गतिस्स्यादिति न विद्मः।

वेमनयोगी स्वयमेव वक्ता स्वयमेव श्रोता च भूत्वा 'सर्वं खल्विदं ब्रह्मेति' सूत्रानुसारेण ज्ञानं लोके सर्वत्र प्रकाशयामास। तत एव वेमनपद्यानि आत्मबोधामृतरूपाणि, सर्वोपनिषत्सारभूतानि, सद्योमोक्षप्रदानीति च व्यवह्रियन्ते।

अपि च प्रकृतिपरिशीलनशक्तिः, सृष्टितत्त्वविज्ञानं, शब्दशास्त्रपरिज्ञानं, भावसंशुद्धिः, कल्पनाप्रौढिमा, वर्णनाचातुरी, उपमानसन्धानपाटवं, प्रभुमित्रकान्तासम्मितबोधनं, वास्तविकस्थितिग्रहणं, वचस्सौलभ्यं, सहजधारा, लोककल्याणाशयः इत्यादयः अन्ये च गुणाः कविजनाश्रया वेमनकविपुङ्गवे द्योतन्ते।

एकदा विश्वमानवहृदयकुहरेषु यो वेद आनन्दचन्द्रिकाः प्रसारयामास, तस्य प्रभावः, यश्च तदा प्रतिष्ठितार्यपवित्रधर्मविजयध्वजः तस्य प्रभावश्च क्रमेण कालगर्भेऽस्तमितोऽभूत्। केवलपामरजनग्राह्यपौराणिकाचारास्सर्वत्र व्याप्ता बभूवुः। तत आर्याणामाध्यात्मिकशक्तिः पुरुषार्थप्रवणता च विनष्टासीत्। तत्त्वज्ञानं विनश्य मिथ्याज्ञानं ववृधे। अन्योन्यसहकाराभावेन प्रकल्पितगुरुलाघवभावेनासूयापि लोके प्रवृद्धा। आत्मतन्त्रा या भारतीयार्यजातिः पुरैकदा यावत्प्रपञ्चस्य स्वातन्त्र्यसन्देशमदात्, सैव भावदास्यवशा भूत्वा निर्वीर्याऽभवत्। अनुश्रूताचारवशात् श्ववृत्तितुल्या सेवावृत्तिः आर्यजातिं कृपणां कृत्वा अपयशःपङ्के

न्यपातयत् । भूयो वास्तविकदिव्यतत्त्वज्ञानदीधितयो यदा दिक्षु भासन्ते तदैव आर्यजातेः दास्यविमुक्तिः भवति। तत्त्वज्ञानमेव पारतन्त्र्याब्धितरणे नौकायते। तस्य विशेषतः प्रजातन्त्रेण आलम्बनेन भवितव्यम्।

अस्य वेमनयोगिनः तत्त्वशास्त्रे मनश्शुद्धिविरहितमूर्तिपूजातीर्थयात्राश्राद्धाद्याचाराणां च स्थानं न दृश्यते। विना दैवोपास्ति, विना सत्कर्माचरणं साक्षाद्देवएवावतीर्य प्रजानां कष्टनष्टानि व्युदस्यतीति अलसानां मिथ्यावादस्य प्रसक्तिर्नास्ति। सत्यशान्त्यहिंसादयाशौचदैवचिन्तादिसद्गुणानां नित्याचरणे यदा स्थानं कल्पयितुं शक्नोति, तदैव तेषां सार्थकता भवतीति एतस्य परमलक्ष्यम्। निखिलप्राणिकोटिषु मानवएव सत्यासत्ये वस्तुतत्त्वं च विमृष्टुं समर्थो बुद्धिमांश्च खलु? आत्मनः कष्टकाले करावलम्बं दत्वा आनन्दभोगानुभवार्थं सर्ववस्तुजातं कल्पयित्वा साहाय्यं कुर्वतो विश्वस्य विश्वसाक्षिणो विश्वेश्वरस्य कृतज्ञताप्रदर्शनमेव मानवस्य नित्यव्रतं हि। आत्मसाक्षिगुरुबोधेन निवृत्ताज्ञानतमसः सन्तः ज्ञानभानूदयेन तत्त्वं गृहीत्वा बन्धैः दुःखैश्च विमुक्ताः शाश्वतानन्दपरिपूर्णाश्च भवितुं स्वस्वरूपानुसन्धानसाधनमेवैतद्ग्रन्थलक्ष्यम्।

अमलिनेन चित्तेन एतद्ग्रन्थस्थविषयान् स्वीकृत्य प्राज्ञाः इतोऽधिकपवित्रग्रन्थरचनायै आवयोः धृत्युत्साहौ चिकीर्षवः आशीर्भिः अनुगृह्णन्तु भवन्त इति बुधान् प्रार्थयावः।

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकवी

(गन्धं श्रीराममूर्ति, इरिङ्कि नरसिंहमूर्ति।)

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ ।

(शतावधानिनौ, उभयभाषाप्रवीणौ, गद्वालसंस्थानास्थानपण्डितौ)

श्रीवृद्धद्रुक्कदार्तिसंहरणकृद्योगो ययोर्वर्तते
लोकाराधनतत्परौ खलजनव्यापादनव्यापृतौ
लोकेस्मिन्नवतेरतुस्सुमहितौ शान्तोग्ररूपौ च यौ
तौ श्रीरामनृसिंहमूर्तिविलसत्संज्ञौ जयेते तराम् ॥

Blessed be the twain incarnations
Of graceful Rama and terrible Narasimha,
Who, like the sacred Sri, symbolise
The two-faceted Sovereign Power
That conserves what is good and lovely
And destroys what is evil and ugly.

AN APPEAL

VEMANA'S LIFE AND TEACHINGS

The poet-sage, Vemana embodied his moral and philosophical teachings in simple verses, using the popular Telugu idiom of his day, for the enlightenment of the masses steeped in ignorance. We now place before the reading public a Sanskrit rendering of those verses into the *anustup* metre.

In the Telugu language "anna" is a term of endearment. Thus Vema has come to be affectionately called Vemanna or Vemana.

He was born at Kondavidu on the full-moon day of the month of Kartika in the year Nandana of the fourteenth century of the Christian era. His mother was Mallamamba. He was the third son of King Komaragiri Vema who ruled over the territory of Kondavidu from 1386 to 1396 A. D., and the youngest brother of King Ana Vema who succeeded his father in 1396 and held sway till 1424 A.D. Tradition has it that Vemana was a co-disciple to the great poet, Bammera Potana under Soma Guru with whose aid he drank deep in the literatures of Sanskrit and Telugu and that after enjoying princely pleasures for about twenty years and having seen the decline and fall of the Reddi Kingdoms he became disillusioned and having renounced all material entanglements, lived a life of unblemished spirituality singing his mundane and spiritual experiences till he finally laid down his earthly body at the village of Katarupalli at the age of sixty eight years on the twenty fourth day of the month of Chitra in the year Sarvari.

LITERATURE AND ITS EXTENT

In Telugu the words "Reddi' and 'Kapu" mean the same as the Sanskrit words "Raat' and 'Palak" (Ruler and protector). From the suffix of Bhupala associated with the names of Vema and Krishna Rama as Vema Bhupala and Krishna Rama Bhupala, it is evident that the names of the members of the ruling dynasty of Kondavidu to which our Vemana belonged were suffixed, as a matter of course, with the honorific term, *Bhupala.*

Peda Komati Vemana,the author of the Sanskrit commentary called Sringara Deepika on the 'Amaruka Kavyam', and of the 'Sapta Sati Saram', commentary on the Gadha Sapta Sati came fromVemana's family.Vamana Bhat the reputed author of the Sanskrit drama, "Parvateeparinayam", popularised the life-story of Peda Komati Vemana through his work, called Vemabhupaleeyam. Kumaragiri Bhupala wrote in Sanskrit the well-known Vasantarajeeyam. Kumaragiri's son-in-law, Kataya Vema is the author of Sanskrit commentaries on the dramas of Kalidasa. The ruling Reddi family of Kondavidu was thus resplendent with renowned scholars and reputed poets. It was owing to the cultural eminence of this family that the court of Kondavidu held an attraction to such great Andhra Poets like Erra Praggada and Srinatha. These facts prove indisputably that Vemana was himself a scholar of no mean order in Telugu and Sanskrit

The Telugu metrical form called " Ataveladi" helped Vemana to bring out his profound thoughts with natural ease and elegance as the *Anustup* metre provided a means of straight and unhindered expression to Sanskrit poets. He enshrined the most intricate and abtruse metaphysical ideas of the various Upanishads and other philosophical

treatises in the simple and popular spoken idiom of his day. His skill in the art of employing simple but meaningful expressions excites the admiration of scholars. No doubt in his writings we meet here and there, with high sounding Sanskrit words and phrases as *Manineemanoja mandiranandykaloludu* (revelling in thoughts and acts of unbridled concupiscence), *Urdhvaloka sukhamu* (the happiness of heavenly life) *Abhijatyamadamu* (Pride of blue blood) and *Viswadabhirama*, (Beloved of the Universal Benefactor) Nevertheless his Telugu style is suave and simple as the Sanskirt diction of the Bhagavadgita. There are also a few examples of intricate rhymings which the writers on poetics usually refer to-such as the rhyming of *jna with mka* of *A* with *Prana* and of *Rigyazu* with *Yogya*. While the rest of the Telugu writers hold *geemu* as the Telugu derivation of the Sanskrit words *griha* and *geha*, Vemana spells it as *guramu*. These peculiarities come prominently to the notice of the readers throughout his writings.

However, the questions of Vemana's descent and locale or the peculiarities of his poetic diction are not of primary interest to us. Our object of enjoyment is the priceless wisdom clothed in his verses. He was not a poet by profession. His songs burst forth from the depth of his soul under a natural impulse dynamised by unusual and insufferable circumstances. The main repository of the impromptu verses was the untrained memory of his disciples who gathered around him, not to become pandits of literature, but merely to be enlightened by his teachings. When such were the conditions, when writing materials were too meagre to be thought of, it is quite probable that his original verses might have suffered, in course of time, from many alterations, interpolations and excrescences. Failing to recognise

even this naked truth,some derive satisfaction in deriding Vemana's ideas as queer and his language as unelegant.

The self and ego permeate all the phenomena. The ego projects itself out as dead matter and is unreal, while the self constituting truth, knowledge and bliss is real. This basic truth is explained very frequently in Vemana's verses. He denounced casteism and religious sectarianism with all the vehimence of his nature; yet, there are some persons who do not hesitate to read Saivite Sectarianism into his verses from the occurrence of the word Siva, eventhough the poet used it merely to connote grace and auspiciousness. What does praise or abuse matter for such a sage who cared little for his mundane existence or physical pleasures and who was too engrossed in the contemplation of the spirit to find time to court adulations or shun indictments ? As a cuckoo breathes forth its melodies from the natural springs of its heart, so did Vemana sing his spiritual songs without the slightest tinge of self-conceit.

Every Andhra knows Thyagayya and Vemana as the torch bearers of spirituality, who not only realised the highest ideal of their earthly existence, but worked for the emancipation of the ignorant by disseminating seeds of wisdom - the one through his musical songs and the other through his metrical verses. According to a traditional belief, Thyagayya was born of the spirit of Narada and Vemana of that of Sanathkumara. The songs of Thagayya got into the mouths of persons whose enthusiasm for music was not matched by a regard for literary proprieties and acquired several blemishes which have since been cleared by the labours of Telugu and Sanskrit scholars. The songs collected by these scholars now number more than sixteen thousand and it is admitted

that they contain the essence of the Upanishadic wisdom. The literature of Vemana met with the same fate as that of Thyagayya. Nevertheless, since 1825, renowned scholars have done their best to recover and resuscitate the writings of Vemana and through their labours he is now widely known as a poet and a scholar. His verses have been translated into Tamil, Canarese, English, Persian etc. Scholars like C. P. Brown, Cambell, Macclin Panchagnula Adinarayana Sastri, Venkata Parvateeswara Kavulu, Varadhacharya, Vanguri Subba Rao, Kattamanchi Ramalinga Reddi, Kurma Venkatareddi Naidu, Raghupati Venkataratnam Naidu and Rallapalli Ananta Krishna Sarma, and Publishers like Thyagaraja Chetty Company and Vavilla Company have worked hard to bring to our notice the beauties of Vemana's literature. His verses, which have been collected so far, number more than 5000.

The noble sayings of great men have gained wider publicity by being translated into Sanskrit. Therefore we have thought it desirable to revise and translate into Sanskrit, in the *anustup* metre, the verses of Vemana and publish them in batches of a thousand each. We now place in the hands of readers the first volume containing one thousand verses under the title, VEMAGITA. Our source-book for these verses is the edition published by the Vavilla Press. We invite suggestions from generous readers. The errors that might have crept into the present edition would be rectified in the next one.

Subsequent to the fifteenth, century some of those poets who treated philosophical subjects have commemorated the name of Vemana in their books with a sense of admiration for him. They are Edapati Errapraggada,

the author of Malhana Charitra', Lakshmana kavi, the author of 'Ekamralinga Sataka', Pingali Erranarya, the author of 'Thobhya charitra',Sivayogeendra, the author of 'Anyavada Kolahala' and Turaga Rama Kavi, the author of 'Nagara Khanda'. No writer of romance has referred to the poet-sage.

Ordinarily, the writers of romance write to feed their patrons with coprological themes for earning earthly reward. The poets who deal with spiritual matters use their artistic inspiration as an aid to themselves for contemplating truth and untruth and as a means for illuminating the souls of the ignorant by infusing into them a sense of the Eternal. The spiritualist, who pays scant attention to the earthly potentate and to the rewards and honours he may bestow, often suffers from neglect and oblivion.

To the spiritualist the various limbs of the body are just what they are-made up of so much flesh and blood, phlegm and lymph and fat and bone- and his injunction is to beware of Cupid's poisonous arrows. To the romantic poet the eyes are beautiful like lotuses, the gait is graceful like the swan's, the neck is shaped like the conch, the words are sweet like honey, and from the lips springs the very ambrosia which is the mead of Gods; and his suggestion is that the titillation of love should be the desideratum of life.

Such erotic poets play upon the natural weakness of man and madden him more and more until he reaches a stage where redemption is impossible. If a blind man chooses another of his kind for his guide, in no time will both land themselves in a ditch. What is sour, tastes sweet in the mouth of a cobra-bitten man. Similarly, the deluded mind tastes ambrosia in the gall of saliva.

It cannot see the natural beauty of the lotus and conch but in the context of its sexual conception. Sex is so pervasive that man projects it in his mental associations even to the inanimate objects like the sun and the moon and the mountains and the earth. When he says that love is blissful should he not take into its purview the selfless love of the mother and the father? Why should he delimit its range to the propensities of sex alone?

The rulers and scholars alone can lift humanity from the slough of ignorance. If they have lost their bearings and fallen into degradation, what will be the fate of the common man? It is not far from true that the rulers of mankind with the exception of a few like the Buddha and the Emperor Asoka, have wasted their lives in sin and sensuality. If the spiritualist-poets are left out of the picture, can our romantists who are enjoying an unduly inflated importance substantiate the common belief that the Indians have done so much for development of metaphysical sciences-as the Westerners for the physical sciences?

The spiritualist-poet cares little for the protection that an earthly ruler can afford. God is his prop; he lives always in communion with the Omnipresent Bliss having subdued the conflicting elements of his nature. How can the ruling magnates or their subjects, whose knowledge is limited to a few worldly matters understand and appreciate the transcendentalist? The poets that could bend their thought currents to suit the tastes of the rulers have come to enjoy their gifts of free-holdings and other rewards. This is the state of affairs in our topsyturvy world.

Though the poetry of Vemana is full of literary graces and figures of speech like similes and metaphors,

it was not till his works had been translated into different foreign languages, by well-informed scholars like C. P. Brown, that the poet and his poetry came to the notice of our intelligentsia. We can well imagine what would have happened to this literature if those scholars had not spent their labours on the subject.

Addressing himself as his own listener, Vemana popularised through his verses the highest transcendental wisdom culled from the Upanishadic lore. The basic truth explained in his writings is that the objective world is but a manifestation of Brahman.

We see in Vemana's writings a keen eye for the beauties of nature,a deep knowledge of the creative processes, a scholarly treatment of the language, a cultivated purity of thought, a pleasant imagination, an ability for picturesque portrayal, a dexterity in handling similies, a power to reach the readers' sensibility, a clear understanding, a simple and natural expression and an unswerving devotion to the service of humanity—these are the qualities that go to make a true poet.

The great Vedic lore that had once filled the human mind with light and joy and the banner of the Aryan Dharma,that had once flown aloft, lost their chastening influence and, as ages passed, fell into utter oblivion giving place to the polity of the *Puranas* which required no strenuous effort to understand or follow. This transition resulted in the loss of the spiritual energy and the social solidarity, which were characteristic of the Aryan race. Real wisdom fell to ruins wherefrom sprang up chimerical fancies. The ideas of human equality and fraternity disappeared giving rise to social inequalities, intolerance and friction. The Aryan race,that once held the torch of freedom of thought and action,

stooped to imbecile imitation. Blind orthodoxy superseded reason and the most despicable intellectual slavery throttled the soul and hurled down the race from its pedestal of glory. The race cannot come to its own, until it eschews all the delusions born of ignorance and inertia, and revitalises itself with the manna of true wisdom. It is that true wisdom that the reader should crave for.

In the ideal world of Vemana, there is no place for hypocritical idolatries, thoughtless pilgrimages and ritualistic formalities. He did not subscribe to the belief that God would automatically take an incarnation for the easy redemption of lazy persons. He taught, again and again, that man's path to his redemption lay through truth and nonviolence and his own mercy and self-realisation. Of all the creatures man alone is endowed with the faculty of critical reasoning for distinguishing truth from untruth. Should he not be grateful to the all-pervading - Omniscent Lord who is the ever wakeful protector in times of distress and the all-giving Beneafctor in times of need ?

The aim of this book is to help the seekers in liberating themselves from the bonds of ignorance and illuminating their path with wisdom on their march to self-realisation. We hope that the blessings of generous and enlightened readers will give us strength and encouragement to be more serviceable to the cause of sacred literature.

Sanskrit Poets,

G. Srirama Murty and I. Narasimha Murty.

(Translated by Sri K. Narasimha Raju)

VEMANA, THE REFORMER

Vemana lived at a time, when India was passing through the darkest period of her history. The Hindu society had been cut up into a thousand fragments. The educated classes were more ignorant than the uneducated masses. An extraordinary situation indeed! How much Vemana was irritated by this unnatural condition can be seen from his saying that a washerman is greater than an educated man.

In his own way, Vemana tried to show light to the society that was steeped in darkness. He condemned the social evils in the sharpest terms. He was not a mere wishful poet or an arm-chair philosopher. He led the active life of an avowed reformer and must have braved all the perils of an enthusiast. He was a precursor of Raja Rama Mohan Roy and Veeresalingam Pantulu. When a proper history of the reform movement in India comes to be written, he will, no doubt, occupy a very conspicuous place in it.

The Andhra masses have always had a spirit of veneration for Vemana. What the work of scholars has done, in the later years, is to enlighten the educated classes about the noble teachings and venerable personality of Vemana of whom they have been pitiably ignorant.

Sri G. Sriramamurty and Sri I. Narasimhamurty have rendered remarkable service to the cause of the Indian culture by translating Vemana's literature into the Sanskrit language which is the common heritage of every Indian. My admiration for Vemana's spirit of enquiry and love of an enlightened life has made me bold enough to undertake to render into English the verses not covered by Mr.C.P. Brown's translation. Even to a modern reader the verses of Vemana are really a treasure-trove of thought-provoking ideas.

K. Narasimha Raju.

आदरोक्तिः ।

इमौ वेमगीतारचयितारौ श्रीरामनृसिंहाभिधेयौ शतावधानिनौ (संस्कृतान्ध्रभाषयोरनर्गलनिरवद्याशुकविताप्रबन्धचातुरीधुरीणौ) उभय-भाषाप्रवीणौ (आन्ध्रविश्वविद्यालयप्राच्यभाषापट्टभद्रौ) श्री गद्वाल संस्थानास्थानकविवरेण्यौ (महाराज्ञ्या आदिलक्ष्मीदेव्याः परिपालनकाले युवराजा साहेब कृष्णराममूपालेन गौरवसमर्पितास्थानकवियोग्यतापन्नौ) व्यासप्रोक्तसंस्कृतभागवतसंहितां सलक्षणया शैल्या यथातथमान्ध्रभाषायां पद्यकाव्यरूपेणानूद्य चरितार्थतां प्राप्तौ व्यासप्रणीतमहाभारतमध्यभागस्थितां भगवद्गीतां (पूर्वगीतां उत्तरगीतां च) यथावदान्ध्रभाषायां तेटगीतपद्येषु अनूद्य च स्वप्रतिभां आध्यात्मिकानुभूतिं च प्रकटयामासतुः। अपि च महात्मा गान्धी (परिष्कृतश्रीकृष्णावतारतत्त्वम्) इत्याख्यं खण्डकाव्यं स्वतन्त्रभावैः संस्कृतभाषायां विरच्य स्वकीयं भावगाम्भीर्यं सहृदयेभ्योऽदर्शयताम्। एवमेतौ सहृदयलोकस्य इतःपूर्वमेव सुपरिचितौ।

पञ्चदशशताब्दे आन्ध्रयोगी वेमनाख्यः स्वकीययाऽनुभूत्या तत्कालस्थसांघिकदुराचारान् उद्घाट्य आर्थिकव्यावहारिकनैतिक-आध्यात्मिकादिविषयान् संस्करणपूर्वकं यथेच्छमान्ध्रभाषायां आटवेलदि-पद्यरूपेण जगौ। तेषु वेमनकविगीतेषु आटवेलदिपद्येषु प्रथमसहस्रं संस्कृतीकृत्य प्रकटय्यच यावत्प्रपञ्चेऽपि वेमनयोगिवरस्य निरुपमां प्रतिष्ठां सम्पादितवन्तौ इमौ श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ अतीव प्रशंसनीयौ ।

अनयोरेवंभूता वेमगीता स्थालीपुलाकन्यायेन मया पर्यवलोकिता। संस्कृतभाषायामनुवदितायाः एतयोर्वेमगीताया अनुवादसौष्ठवं (समूलप्रचुरणात्) विज्ञानां विशदमेव भवति। ततः तदुद्घाटनमप्रस्तुतमिति मन्ये। इयं वेमगीता यासु यासु भाषासु व्याख्याता भवति तत्तद्भाषावेत्तृभिः तत्प्रतिभा सुविदिता भवति। अथ वेमनयोगिनो जीवितं,

साहिती, तद्व्याप्तिः इत्येते अन्ये च अंशा ग्रन्थकर्तृभ्यां कथितपूर्वा एव। ततः पुनरुल्लेखनं चर्वितचर्वणमेव स्यात्। एतत् प्रथमं श्लोकसहस्रं प्रसङ्गशुद्धिविराजमानं सम्यक् मनः प्रविश्य मानवं अज्ञानान्धतमसात् निवर्त्य हृदयपरिवर्तनेन सत्पथानुगामिनं कर्तुं सर्वदा शक्नोतीत्युक्तिर्निर्विवादैव।

प्रभावप्रकटनार्थं प्रगल्भवचांस्युक्त्वा वृथा कल्पितबिरुदानि धृत्वा पामरजनपठनीयानि यानि कानिचित् शृङ्गारकाव्यानि विरच्य कोलात्मनः प्रभून्प्रजाश्च वशीकृत्य धनं हृत्वा दुरभ्यासवशंगतानां शृङ्गारकवीनां मध्ये एतादृशामाध्यात्मिकसत्कवीनां स्थानं न लभेतेति नग्नसत्यमेव। तथापि पद्यपद्यकवितयोः भक्तिज्ञाननिजानुभूतिकलिताध्यात्मिकतत्त्वमोदित्थतभावतरङ्गैः आत्मानन्दायैव स्वयं गानं कृत्वा मुक्तिपथं गतौ आन्ध्रदेशीयौ त्यागयवेमनाख्यौ पुण्यपुरुषौ भासेते। तथैव प्रकृतकवी स्वसुखायैव स्वरचना इति प्रकटयन्तौ अचिरादेव संस्कृतान्ध्रयोः अनेकान् उद्ग्रन्थान् रचयित्वा सर्वेषामपि अभिनन्द्यौ भवतः। जातिमतबाह्यन्यायधर्मसत्यप्रतिपादनायैव उद्दिष्टः अयं ग्रन्थः जनानां मौढ्यतमो निवारयति। नात्र संशयः।

आन्ध्र्यां तत्रापि व्यावहारिकभाषायां पामरजनसुबोधार्थं पण्डितजनानामपि दुरवगाहानि तत्त्वरहस्यानि निक्षिप्य स्वप्रतिभावेमनयोगी विशदयामास। व्यावहारिकभाषातः संस्कृतानुवादः अतिक्लेशजनक इति तद्विदां विदितमेव। तमिमं क्लेशकरमनुवादं श्रीरामनृसिंहमूर्तिकवी सहृदयहृद्यं यथातथा साधयामासतुरिति वक्तव्यम्।

तथाचानयोः सकलभाग्यसन्धानाय भगवन्तं प्रार्थयन् साञ्जलिबन्धमेतौ अभिनन्दये च।

I. Narayanaswamy, M. A.,
MAHARAJA'S COLLEGE. VIJAYANAGARAM

ॐ

श्री वेमनयोगीन्द्राय नमः।

श्री वेमगीताप्रथमसहस्रे उत्तरार्धम्।

समूलं, श्री कलिदिण्डि नरसिंहराजकृतांग्लविवरणसङ्कलितं च।

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविकृत श्री वेमनयोगीन्द्रस्तुतिः।

श्री निस्तुलानन्दवने चिदभ्र-
रथ्यासु चाध्यात्मिकगीतिलोल!।
वेमान्ध्रभाषाकविकोकिलाद्य-
देह्युत्तरार्धप्रथनेऽपि शक्तिम्॥

O Cuckoo-throated Andhra-Poet Vema,
Who sang your honey-winged songs
In the garden of bliss, in the promenades of wisdom,
Give us strength to bring out the second part too.

—• नैतिकविभागः •—

501. औनटंचु नोकडाडिनमाटकु, गादटंचुनल्क क्षणमुपट्टु।
दानिनिश्चयीय दातलुदिगवले, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

साधुनिर्धारितोक्तेश्च नेति गर्हा क्षणाद्भवेत्।
तां तु वेम! स्थिरीकर्तुमवतीर्णाः पितामहाः॥५०१॥

—: Moral Section :—

Easy it is for one to agree,
And equally easy for another to disagree;
But to prove the truth of a saying,
The dead should come to life again. 501.

Part II English translation By *Sri K. Narasimha Raju*.

502. तनदु बागुगोरि धर्मंबु जेप्पिन, दिट्टुचुंद्रु मोरकु लेट्टयेदुट ।
गड्डिवेय बोट्टगोड्डु कोम्माडिंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रेयो विचिन्त्य सर्वेषां वेम ! धर्मं ब्रुवन्ति ये ।
तान्निन्दन्ति खला धूर्तो हिनस्ति तृणदं वृषः ॥५०२॥

Bless a fool and teach him his duty;
The reward for your labour is his abuse;
An ill-tempered bull threatens to gore
His own keeper when he brings him feed. 502.

503. बहुळकाव्यमुलनु बरिकिंपगावच्चु, बहुळशब्दचयमु बलुकवच्चु ।
सहनमोकटब्ब जालकुंडुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनेककाव्यपठनं बहुशब्दाभिभाषणम् ।
कथञ्चिच्छक्यते वेम ! दुर्लभा हि सहिष्णुता ॥५०३॥

Many a book, may he read;
And many a tongue, may he speak;
Yet a savant finds it hard
To cultivate tolerance. 503.

504. झषमु नीरुवेडल जच्चुटे सिद्धंबु, नीटनुंडेनेनि निगिडिपड्डनु ।
अण्ड तोलगु नेडल नंदरपनि यिंते, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

निर्गतस्सलिलान्मत्स्यो म्रियते नात्र संशयः ।
जलस्थः प्लवते वेम ! तथा सर्वे निराश्रयाः ॥५०४॥

The fish in water is playful and gay;
Poor thing! if taken out at once it dies;
Such is the fate of those
Who are thrown out of their fold. 504.

505. ऐकमत्य मोकडाव्श्यकं बेप्डु, दानिबलिमि नेंत्रयैन गूडु ।
गड्डिवेंटि बेट्टि कट्टरा येनुगुन् ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मुख्यं वेमैकमत्यं स्यात्तद्बलेन महत्फलम् ।
रज्जुं कृत्वा शुष्कतृणैः किं न बध्नन्ति सामजम्? ॥५०५॥

Unity need be preserved always;
The greatest deeds are wrought by it;
The fragile straws, when twined into a rope,
Can hold an elephant by the throat. 505.

506. ईतवच्चिनपुड्डु लोतनिपिंचुना ?, पातदोषि करय भयमु कलदे ? ।
कोति कोम्मनेक्कि कुप्पिंचि दूकदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नाऽगाधताभयं वेम! तरणोपायशालिनः ।
प्राग्दोषिणस्तु किं भीत्या? कपिश्चंक्रमते न किम्? ॥५०६॥

The swimmer swims in the deep;
The monkey hops on the tree;
The culprit does his wonted crime;
Habit acts as Nature's maid. 506.

507. व्याधि नेरुगलेनि वैद्यमदेलरा?, कोदुव देलियलेनि कोर्कुलेल? ।
मनसुदेलियलेनि मर्मज्ञुलेटिकि ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

किं वैद्येनाऽगदज्ञेन ? किमलोपज्ञकांक्षया ? ।
चित्ताऽनभिज्ञैः किं? वेम! मर्मज्ञैः पूरुषैर्भुवि ॥५०७॥

Like treatment, knowing not the patient's ailment,
And a wish, knowing not the wisher's want
Of what avail is all the esoteric wisdom
When the ways of the mind are not known? 507.

508. लवणमेंत दानिलाभंबुगननेंत, कोद्दिदनुचु नेव्वगूडुनय्य ? ।
भोगमेटिकि नुपभोगंबे लेक्कगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लवणं स्यात्कियद्वेम ! तल्लाभस्तु कियानिति ।
नं मन्तव्यो हि भोगैः किं? फलं स्यादुपयोगतः ॥५०८॥

A pinch of salt, though small in quantity,
Does render a great service;
Bulk is not what counts for greatness;
Utility is the mother of worth. 508.

509. औननंगवच्चु नैनदिकानिदि, यन्युवेदुटनुंडि यडुगडेनि ।
निलिचि यडुगुवाडु गलिगिन निलुवडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!

यद्यग्रेऽन्यो जनस्स्थित्वा न पृच्छेत् साध्वसाध्वपि ।
साध्वित्येव वदेद्वेम ! यदि प्रष्टा न तिष्ठति ॥५०९॥

True or untrue, one may say
Ay or nay, when none disputes;
When a sage arrives to speak his mind,
The pretender has to sneak behind. 509.

510. फणिकि गोरलुंड भयमोंदुनट्टुले, वेरतुरय्य दुष्टविभवमुनकु ।
गोरलूड द्राचु मीरुना ? दुष्टत, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अहेरिव क्रूरदंष्ट्रात् त्रसेयुः दुष्टवैभवात् ।
दौष्ट्यं वेम ! कथं तिष्ठेत् ? वीतदंष्ट्रफणाभृतः ॥५१०॥

Of a snake with fangs are all afraid,
A knave with wealth is thus feared;
Remove the wealth, as the fangs are pulled,
In no time, does the knave grow mild. 510.

511. नूरुबलुकबच्चु नुडि बायगा रादु, वातकन्न साक्षि वलदु देन्न ।
परग लेनिवात भंगपाटुनु देच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वचश्शतं वेम ! वाच्यं नैकं लेख्यं मनागपि ।
साक्ष्यं न युक्तं लेखाया असल्लेखा तु हानये ॥५११॥

A hundred untruths you may be wont to speak;
Let be what you write atleast a truth;
One written word that can't be proved
Is enough to ruin an innocent mind. 511.

512. दरिनिनुन्नवाडु तप्पक दक्षुंडु, एडमपडिनवाडु दुडुकुगड्डु ।
अनुसरिंचुवारि कटयेडु गार्यमुल्, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दक्षो नूनं समीपस्थः प्रौढो दूरस्थलस्थितः ।
ये चरन्त्यनुसृत्येह वेम ! सिध्यन्ति तत्क्रियाः ॥५१२॥

One at hand is treated as capable,
And one afar is considered haughty;
To have his ends achieved,
Man should be a hanger-on. 512.

513. कारु कारु गुरुलु कागुणितमु जेप्प, शास्त्रपाठमुलनु जदिवि चेप्प ।
मुक्तिदारि जूपु मूलमे गुरुडगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न कागुणितबोधेन न शास्त्राध्यापनेन च ।
भवन्ति गुरवो वेम ! स्याद्गुरुर्मुक्तिदर्शकः ॥५१३॥

Think not that he who teaches the alphabet,
Or he who instructs in the sciences,
Is worthy of the name of Teacher;
The real Teacher is he who leads to liberation. 513.

514. द्वारबंधमुनकु दलुपुलु गडियलु, वलेने नोटि कोप्पुगल नियतुलु ।
धर्म मेरिगि पलुक धन्युडौ भुविलोन, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

कवाटाश्चार्गला वेम! द्वारबन्धे यथा स्थिताः ।
तथा वक्त्रस्य नियमाः धन्यस्स्याद्धर्मवाचकः ॥५१४॥

A cultivated speech unto the mouth
Is what the doors and bars are unto a gate-frame;
Blessed is he whose words do spring
From a deep devotion to universal good 514.

515. छुरिकतोड गोय जोप्पडुनेकानि, दानिपिडिनिगोय दरमे? नीकु ।
देलिविलेनि मेनि बलि मेमिचेयुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

छुरिका कृन्तने दक्षा तत्सरुर्न तथा मनाक् ।
विना ज्ञानेन किं कुर्यात्? वेम! शारीरकं बलम् ॥५१५॥

It is the blade of a knife that cuts,
Not the handle though strong and long;
It is intelligence that helps man to live well,
Not the bulk and strength of his body. 515.

516. सकलविद्यलंदु संपन्नुलैयुन्न, नट्टिवारु परिचयमुन जौक ।
पेरटिचेट्टुमंदु बरिकिंप मेचरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सर्वविद्यासु सम्पन्ना ये ते परिचयात्सदा ।
लघवो वेम! नेहन्ते प्रान्तवृक्षभवौषधम् ॥५१६॥

Though a man is highly learned,
Through familiarity his value falls;
A potent herb, in the backyard found,
Is not counted for its medicinal worth. 516.

517. मंचिनीरु बोय मल्ले पूयुनुगानि, फलितमोनरुटेट्लु? पनिजोरमिनि।
वंटजेय केट्लु वंटकमव्वुनु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जलासेकाद्विम! मल्ली पुष्पयुक्ता भवेत्खलु।
अक्रियस्य फलं कुत्र चापाकादोदनं कथम् ? ॥५१७॥

No jasmin can be made to blossom
Without careful watering;
No food can be had without proper cooking;
And no great deed can be achieved without
persevering. 517.

518 कसवुनु दिनुवाडु घनफलंबुलरुचि, कानलेडुकादे ? वानियट्लु।
चिन्नचदुवुलकुनु मिन्नज्ञानमु रादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रसं फलानां स्वादूनां तृणखादी न वेत्ति हि।
तथा वेमाल्पविद्यानां ज्ञानं भवति नाधिकम् ॥५१८॥

An eater of grass knows not
The taste of delicious fruit;
A man of meagre education
Cannot hope for extensive knowledge. 518.

519. तल्लियुन्नयपुडे तनदुगारावमु, नामे पोव दन्नु नरय रेवरु।
मंचिकालमपुडे मर्याद नार्जिंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यद्यस्ति माता वेमाऽऽस्ते लालना स्वस्य तन्मृतौ।
न कोऽपि पश्यत्यात्मानं काले गौरवमार्जय ॥५१९॥

Waste not your youth, the motherly fodndler of
your hopes;
But a noble end, through her favour, achieve;
When the loving mother is dead,
The child is left to his lonesome fate. 519.

520. गट्टुमीदुन्न गानिपचु सर्वमु, देलिसितेटबाडिन देलियुनेल्ल ।
लोकविषयमुलनु लोनिरहस्यमुल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दृश्यते हि तटस्थेन सर्वं वेद्यं च वेद्यते ।
वेमैवं लोकविषया ह्यन्तर्गुह्याश्च तत्त्वतः ॥५२०॥

What lies on either side
Can be seen by him alone,
Who stands on an embankment;
So he who ascends wisdom's pinnacle
Can see the secrets
Of the inner and outer worlds. 520.

521. टंक मतुककुन्न बोंकुबुगा रादु, स्वर्णभूषणंबु जगमेरुंग ।
भट्टु वेंटलेक प्रभुवु शोभिंचुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

टङ्कसन्धानरहितं न साधु स्वर्णभूषणम् ।
भटेन रहितो वेम ! किं प्रभुस्साधु शोभते ? ॥५२१॥

A jewel of gold will not be whole,
Unless its parts are joined with solder;
The ruler's virtues do not shine,
Unless his adviser holds them together. 521.

522. मेककुतुकबट्टि मेडचन्नु गुडुवगा, नाकलेल्लमानु ? नासगाक ।
लोभिवानि नडुग लाभंबुगल्गुने ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

धृत्वा मेषगलं वेम ! पिबेद्यदि गलस्तनम् ।
न क्षुन्निवृत्तिर्व्यर्थाशा लोभियाच्ञा तथा वृथा ॥५२२॥

One may suck by holding fast
The skinny nipple of a nanny's neck,
The hunger wont be appeased;
One may beg at the doors of a miser,
The want will not be satisfied. 522.

528. मुनु देलिपिनवारु मुदनहमैरिळ, तिरिगिचेप्पितनुचु दिट्टरुदु।
तेलिय जेप्पिन मरि तेलिसिकोलेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम !!

प्राग्बोद्धारो विनष्टास्स्युः पुनः ब्रूते भवानिति।
न निन्देत्सुप्रोक्तमपि वेम! न ज्ञायते हि तत् ॥५२३॥

Curse me not for preaching again
What the ancients taught with all their main;
Are not people too dull to know
Though taught over and over anew?. 523.

524. नीति देलियजेप्पि निजमुग वेमन, पातकमुलनेल्ल बारबेट्टे।
लोतुतत्त्व मरसि लोकुल्कुनु जेप्पे, विश्वदाभिराम विनुर वेम !

नीतिमुद्घाट्य वेमाख्यो न्यषेधत् पातकानि च।
अगाधतत्त्वं लोकानां वेम! सम्यक् न्यबोधयत् ॥५२४॥

By teaching the rule of righteous conduct,
All the sins has Vemana dispelled;
Diving deep into the philosophical lore
Has he brought out wisdom for the common man.

—• सांस्कृतिकविभागः •—

525. गुरुबृहस्पतियुनु गुणमिंचुकयु लेक, चंद्रमामकिच्चे शापमपुडु।
गुरुडु कोपमूनकूड देन्नटिकिनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गुरुर्बृहस्पतिश्चेन्दोर्ददौ शापं हि निर्गुणः।
कदापि वेम! स्वे चित्ते गुरुः क्रोधं न धारयेत् ॥५२५॥

—: Cultural Section :—

Even Brihaspati, the priest of Gods,
Lost his balance and cursed the Moon;
Never should a teacher of men
Entertain anger against any one. 125.

526. आत्मनेरुगनि स्तुति नट्टिट्टुजेसिन, वानिमेच्चुवाडु नट्टिवाडे।
मुक्किडिदियु बाड मूलुंडु मेचडा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्तुतिं करोत्यनात्मज्ञो यस्तच्छ्लाघी जडस्स हि ।
गायन्तीं श्लाघते छिन्नदां न किं वेम! जडो जनः?॥५२६

When a noseless jade, her music sings,
A noodle nods his head in joy;
When a wily flatterer gives his praise,
A fool alone does feel elated. 526.

527. खरमुपालुदेचि काचि चक्करवेय, भक्ष्यमगुने ! येश भ्रष्टुडट्टुले।
एंतयेनिजेप्पि येसगिन बोसगुने ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सम्पच्य गार्दभक्षीरं यदि शर्करया प्लुतम् ।
भक्ष्यं भवेत्किम्? मूर्खोऽपि वेमार्यो न तथैकदा ॥५२७॥

The donkey's milk is bad to drink,
Though boiled, and sweetened with suger;
Teach and preach a depraved man,
You cannot make him pure and sane. 527.

528. पोट्लकाय रायिपोदिगि कट्टनुगट्ट, लीरुगोड वंक लेक पेरुगु।
कुक्कतोक गट्ट गुदुरुना चक्कगा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ऋजुतामश्नुते रज्ज्वा शिलाबद्धा पटोलिका ।
तथा बद्धश्शुनः पुच्छः त्यजेत्किं? वेम! वक्रताम् ॥५२८॥

A crooked snake-gourd becomes straight,
If a stone is hung by a thread at its end;
Even this good device will have to fail
If applied to straighten a dog's tail. 528.

529. बंडबूतुलाडु परमनीचुंडैन, दंडिआरिगोप्प तानेरुगुने ?।
चंदनंबुघनत पंदि येमेरुगुनु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अवाच्यवादी नीचात्मा सतां जानाति किं प्रथाम् ? ।
वेम ! चन्दनसाररम्यं किं वेत्ति ग्रामसूकरः ? ॥५२९॥

A boor with a filthy tongue,
Can pour his abuse on the great;
But their greatness he cannot know;
How can a swine divine the worth of sandle paste ?

530. कुलमुनीरुजेसि गुरुवुनु वधियिंप, बोंकग नेनुगनुचु बोंकु बोंके ।
पेरु धर्मराजु पेनुवेपविच्छ्र, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गज इत्यनृतं प्राह गुरुं हन्तु कुलं दहन् ।
वेम ! नाम्ना धर्मराजो निम्बबीजोपमः खलु ॥५३०॥

His race he killed in a gruesome war;
To strike his teacher dead with grief,
He lied and cried "Aswaddhama died"
Sweetly Dharmaraja's name denotes dharma;
In truth, he is but a bitter rogue. 530.

531. विन्नमुद्दिकोंत विननि मुद्दुल कान्नि. विन्नदुद्दुलेन्नो विनगजेप्पु ।
तानु गन्नयट्टे दाम्भिकुंडेप्पुडु विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किंचिच्छ्रुतं दाम्भिकस्तु किंचिदेवाऽश्रुतं वचः ।
चित्रं चित्रं वदेद्वेम ! साक्षाद्दृष्टमिवाऽधिकम् ॥५३१॥

The hypocrite's way is to say,
Some tales he has heard,
And some he has not,
As If he has seen them all with his eye. 531.

532. पुडमि दिरिगि पडयु पुण्यंबु लेल्लनु, कल्गु साधुजनुल गाञ्चयुडे ।
पडिननीरु नदिनि गड्डतेटयैयुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देशाटनेन यत्पुण्यं दर्शनेनैव तत्सताम् ।
पतितं सलिलं वेम ! नदीसङ्गाद्धि निर्मलम् ॥५३२॥

More merit than comes from pilgrimage
Round and round about the world
Can be earned by visiting great souls
Ennobling like rivers, which precipitate the impure.

533. बंटुवलेनु लेव बण्डितंमन्युंडु, साधुपंडितुंडु शांतुडगुनु ।
कुक्क मोरुगा नेमि गुर्रमुनकु लेक ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

उत्थिते पण्डितम्मन्ये भटवत् वेम ! पण्डितः ।
शान्तो भवेत्स्यादश्वस्य का ? हानिर्भषता शुना ॥५३३॥

If a pseudo scholar blusters and babbles,
Let the true savant be calm and silent;
When a low-bred dog barks and bounces,
The valiant horse need not be perturbed. 533.

534. मालकलियलकु मंचिरूपंबुन, मुट्टेने ? त्रिशंकुपट्टि नाडु ,
कानिपनुल जेय घनुलासपडुदुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चण्डालकन्यासौरूप्यं, दृष्ट्वा त्रैशङ्कवः पुरा ।
न मेने वेम ! नेच्छन्ति ह्यकार्यकरणं घनाः ॥५३४॥

The charms and entreaties of the low-born beauties
Could not entice into misdeeds
King Harischandra, son of Trisanku;
True nobility yields not to low temptations. 534.

585. विद्यलेनिवाड्डु विवुधुल सभलोन, नुंडगाने पंडितुंडु गाड्डु ।
कोलनिहंसलकड कोक्केरयुन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !

विदुषामन्तिके वेम ! विद्याहीनो वसेद्यदि ।
न विद्वान् भवितुं योग्यो हंसमध्ये बको यथा ॥५३५॥

An unschooled rustic does not turn a pandit,
By sitting in an assemblage of scholars,
But looks like an odd crane
In a pool full of swans. 535.

586. व्याधि कलिगेनेनि वैद्युनिचेतनु, मंदुदिनककानि मानदेंदु ।
चेंत दीपमिडक चीकटि पायुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि व्याधिर्भवेद्देहे नापैति ह्यौषधादृते ।
वेम ! तन्निकटे दीपमकृत्वाऽपैति किं तमः ? ॥२३६॥

A bodily ailment can't be cured
Without the help of a physician's potion ;
Darkness can't be dispelled without light;
Ignorance can't be quelled without wisdom. 536.

587. छत्रमुन दगिन छाय येर्पडुचुंडु, शास्त्रमेरुग दगिन ज्ञान मोदवु ।
जन्म युत्रवानि कंड युंडुनुगद !, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

छत्रे स्थिते भवेच्छाया ज्ञानं स्याच्छास्त्रदर्शने ।
जनके च स्थिते वेम ! स्वाश्रयो विद्यते खलु ॥५३७॥

Like a father who his children protects,
Like an umbrella which gives a way-farer shade
The noble books that deal with sciences
Bestow wisdom on their diligent readers. 537.

538. चीमु कारुपंट जेदलु पट्टिन यिंट, पुरुगुपुट्टुगुंट बुसुलकंट ।
विड्डुचीकुचंट बिगियुंडनेचुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शिथिले दति दृष्येऽक्ष्णि वेम ! गेहे घुणान्विते ।
कृमिगर्ते स्तने पीते दार्ढ्यं किं साधु तिष्ठति ? ॥५३८॥

Beauty, after its creative service, resembles
A festering tooth and a suppurating eye,
A house infested with swarms of termites,
And a pool of water full of worms. 538

539. काननंबु जेरि कडुश्रम नोंदिन, यानलुडु राज्यमोंदे मरल ।
गष्टमुलकु नोर्व गश्गवा सुखमुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ।

वनं गत्वा श्रमक्लिन्नः प्राप राज्यं ततो नलः ।
सहते वेम ! कष्टानि यस्स सौख्यानि विन्दते ॥५३९॥

The heroic soul that faces tribulations
With an unflinching zeal and perseveres,
Will achieve its aim, as Nala regained
His crown after suffering in wilderness. 539

540. वसुधनेड्डकेल वैद्यकार्यंबुलु ?, ग्रुड्डिवानिकेल गुगुगुपरुगु ? ।
बुड्डवानि केल पो गुप्पिगंतुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अशुचेः किं वैद्यकार्यैः ? किमन्धस्य प्रधावनैः ? ।
बृहदण्डयुतस्यापि किं वेमाऽऽशुविलङ्घनैः ? ॥५४०॥

Like a blind man trying to run a race,
And a deformed cripple, to jump up high,
One with unclean habits reposes
One's faith in the magic of physician's dose. 540

541. रज्जुलाडरादु रणभूमिलोपल, बुज्जगिपरादु बोंकुवानि ।
नोज्जतोह वादु लोनरंग मानरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न हि ब्रूयात् प्रगल्भोक्ती रणे चाऽसत्यवादिनम् ।
न लालयेत्तथा वेम ! गुरुणा च न तर्कयेत् ॥५४१॥

Brag not of your might and prowess,
When, in a contest, you measure swords ;
Speak not softly to a swet tongued lier;
Pique not your teacher in an uncouth argument.

542. माट जेप्प विननि मनुजुडु मूर्खुडु, माटविन्न नरुडु मान्युडगुनु ।
माट विनग जेप्प मानुटकूडदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अश्रोता वचसो मर्त्यो मूर्खश्श्रोताऽतिमानितः ।
श्रुतेऽश्रुतेपि वेमार्यः न त्यजेत्कथनोद्यमम् ॥५४२॥

Whenever a noble word is spoken,
He that hears it is ennobled,
And if hears not, remains a fool ;
A valuable saying should never be withheld. 542.

543. माटदेलिसि योकनिमाटकु ब्रतिजेप्प, संतसिंचु नतडु जालमेच्चु ।
मनसुदेलियकनिन गुनियुचु ननुनेदो, विश्वदाभिराम विनुर वेम !

भावज्ञः परवाक्यस्य प्रत्युक्तिं यदि भाषते ।
तुष्येद्वेम ! प्रशंसेत्स नोचेदात्मनि कुत्सति ॥५४३॥

Know the mind of the speaker well,
Before you contradict what he says ;
Pleased will he be, if he is in a receptive mood;
Otherwise, he reasents your interference. 543.

544. भारतमुन बल्कु पलुधर्ममुलयंदु, सत्यनिष्ठ मेटि सत्यमुकर! ।
वसुध दान गलुगु वन्नेये मिन्नयौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

भारतोक्तेषु सर्वेषु धर्मेष्वपि च सूनृतम् ।
. उत्तमं वेम! तत्सत्य भावाश्श्रेयःप्रदा भुवि ॥५४४॥

Of all the qualities praised in the Bharata,
The noblest is devotion to truth!
Of all the things that beautify man,
Truth is the one that the greatest lustre sheds. 544

545. पलुतेरंगुलुगनु पगयुंडुचोटुल, जिट्टुकुमनक प्रियमे चेप्पवलयु।
गास्यदगिनयग्नि कट्टेलो नुंडदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ।

द्वेषस्थलेषु बहुधाप्युदासीनः प्रियं वदेत् ।
दाहकः पावको वेम! वसेन्न हि किमिन्धने? ॥५४५॥

Show not your illwill even to an avowed enemy,
Let your speech to him be all honey;
The fire that can burn down anything to ashes
Lies in a faggot unseen and unfelt. 545

546. परुलदत्तमोप्पि पालनजेसिन, निलस्वदत्तमुनकु निनुमडिग्गु ।
नवनि बरुलद्त्त मपहरिंपगरादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदि रक्षेत्परैर्दत्तं स्वदत्ताद्द्विगुणं भवेत् ।
अन्यैर्दत्तं धनं वेम! न हरेज्जातु मानवः ॥५४६॥

Twice as good as giving your money to others
Is saving other's money entrusted to you;
Rob not others of their property
Which, in faith, is pledged to your care. 546

547. पट्टिविडुवरादु पदिलक्षल्कुनैन, पेट्टिदेप्परादु पेदकैन ।
वेट्टिगोलुवरादु विभुडेट्टिघनुडैन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गृहीत्वा न त्यजेद्वेम ! दशलक्षफलेन वा ।
वदेद्दत्त्वार्थिने नाढ्यमपि चार्चेद्वृथा विभुम् ॥५४७॥

Forsake not an endeavour unfulfilled,
Though a fortune of a million may befall;
Laugh not to scorn at the poorest beggar you helped
Render not unpaid service even to a mighty lord.

548. दोम्मतेगुलुचेन दूलिनगोदेकु, वातवेय ब्रतिकिवच्चेनेनि ।
वातयेनुमुपालु रोतनवच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

महिषी वातरोगार्ता दाहैस्स्याद्यदि जीविता ।
तस्याः क्षीरं तु किं वेम! जुगुप्सितमितीर्यते? ॥५४८॥

When you condemn not out of your dietary forever,
The wholesome milk of a healthy she-buffalo,
Who, at one time, was cauterized for anthrax,
Why should you disown a man for past sins?. 548

549. तनयु डेव्वडेनि तनतंड्रिकंटेनु, पेरुदेच्चुनट्टि पेद्दयैन ।
जनकु हीनुजेय साहसिचिन जेट्टु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुतः कश्चित्पितुर्वेम! घनो यद्यपि वर्तते ।
तथापि पितरं हीनं कर्तुं नेच्छेत्ततोऽत्ययः ॥५४९॥

Filial duty demands of a son
That, be he of greafer renown,
He should not treat his sire as low.
Lest his pride should lead to his fall. 549.

550. तंड्रिमाटलु विनि तल्लिनिदेगटार्चि, परशुरामु डेमिबाबुकोनिये? ।
निलुवनीडलेक कुलगिरि जेरडा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रुत्वा वचः पितुर्वेम! हत्वा मातरमञ्जसा ।
भार्गवः किं फलं प्राप? जगामाद्रिं निराश्रयः ॥५५०॥

A crime is a crime though done at a great man's behest:
Did not Parasurama pine away in the forlorn Mahendra hill,
In remorse for the sin of lilling
His dear mother to please his father? 550.

551. द्दोकोनंगदगदु डेंदमेरुंगक, यडुगवच्चि कोंत यनिनवानि ।
जेप्पुनंत विनियु मेप्पुगा बलुकुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वक्तुकामार्थिनो भावमजानन्नेव धिक्कृतिम् ।
न कुर्याच्चेन भणित श्रुत्वा वेम! प्रियं वदेत् ॥५५१॥

Fly not at the throat of a man
To gainsay his half-said wish,
Hear him in full and then reply
In words that soothe his heart. 551.

552, खलुलतोडिपोंदु कलुषंबु गल्गिमु, मान देंतमेटिमौनिकैन ।
वानि जेरदीय वलवदु चेडुदुवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सङ्गो दुष्टैस्समं वेम! भवेत्पापकरो भुवि ।
महर्षेश्चापि नाऽपैति तत्सङ्गो मास्तु नश्यसि ॥५५२॥

By associating with evil-minded men,
Even a hermit becomes blemished:
Let them never darken your door,
Lest you should fall into their snare. 552.

553. अनुवुगानिवंट्टु नल्पुडेलिनयेड, मारुमलयुवोंडि मगुड्डुनोंडे !
वूलमूतकोल दोरिकिनचंदंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अल्पेन पालितोऽवश्यः प्रतीपं वर्तते भटः ।
निवर्तते वा वेमैतत्स्थूलालम्बाटनोपमम् ॥५५३॥

Taking for your servant your superior
Is like holding a house-beam for a hand-stick;
He goes his own way caring little for you,
Or rebels against you and makes you low. 553.

554. वीडवलयुवानि गूडिन नेगगु, वीटिवाडलंदु वेलयु वाड्डु ।
पाड्डुचेयु पनुलु परिपाटिकोलदिनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

त्याज्यपूरुषसङ्गत्या हानिस्स्यात्सर्ववीथिषु ।
स एव वर्तते वेम! दुष्क्रियानिरतो हि सः ॥५५४॥

Befriend not a mean fellow,
Whose company you should shun;
From street to street and door to door,
He goes to blacken your name. 554.

555. विजयुडैनबाड्डु विल्लदिनंतने, कुजनुलैनवारु कूलिरिकद ! ।
भजनजेयुनतड्डु विजयमु गांचडा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुजनाश्चापतन्वेम! विजये धृतकार्मुके ।
भजनाऽभिरतो नूनं विजयं नैति किं भुवि? ॥५५५॥

When righteous Arjuna drew his bow,
The sinful hordes of his enemies fell;
Easy success waits on those
Whose minds are attuned to the will of God. 555.

556. वानभयमुचेत वडिदूरेदरु लोन, नेंडकेंतयैन मोंडिचरतु ।
रेल लोकजनुलु मेलोर्वकुंदुरु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वृष्टिभीत्या विशेदन्तस्सहते तीक्ष्णमातपम् ।
कथं लोके जना वेम! न सहन्ते शुभं फलम्? ॥५५६॥

The sun may be scorching, yet people bear it;
The rain may be soothing, yet they flee from it;
Queer are the ways of men and women;
Whatever good you may wish to do,
They do not receive you with an open mind. 556.

557. न्यायशास्त्रमरय नन्यायमोनरिंचु, धर्मशास्त्रमोसगु दुर्मतंबु ।
ज्यौतिषंबु जनुल नीतुल दप्पिचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्यायाय न्यायशास्त्रं धर्मशास्त्रं तथैव च ।
दुर्मताय ज्यौतिषं तु वेम! स्यादविनीतये ॥५५७॥

The Code of law is harsh and merciless;
Duty's injunction leads to irreligion;
Hearing what Astrology foretells,
People lose their mental balance. 557

558. तनकुगल्गु पेक्कुतप्पुलटुंडगा, नोरुल नेरमेंचु नोगेपुडुनु ।
चक्किलंबुजूचि जंतिक नगिनट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! स्वदोषबाहुल्ये परदोषान्खलो जनः ।
गणयेच्छष्कुलीं दृष्ट्वा यथा हसति यन्त्रिका ॥५५८॥

Though full of blemishes themselves are,
The vile do always take delight
In freely picking holes in others;
It is like the pots calling the kettles black. 558

559. पक्षिजातिबट्टि परग हिंसलबेट्टि, गूल्लुकट्टि यंदु गुदुरबेट्टि ।
उंचुवारि कट्टिवंचनरादोको ! विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पक्षिजातिं गृहीत्वाऽऽशु हिंसयित्वा च निर्दयम् ।
निबध्य पञ्जरे वेम! न्यसतां तद्गतिर्भवेत् ॥५५९॥

Ha! How merciless are human beings!
Innocent birds they catch in numbers,
And hold them captives in iron cages;
Does not their cruelty bring them nemesis? 559.

560. देहमूलमंदु देहि देवुडटंचु, देलिसियुन्न बुधुलु तीर्थयात्र ।
लरयबोरु जगति नात्म तामैयुन्कि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

देही देवो देहमूलमिति जानन्ति ये बुधाः ।
न यान्ति ते तीर्थयात्रा आत्मारामा हि वेम! ते ॥५६०॥

The wise who know the Spirit
To be the basis of all living
And the self which they are,
Do not seek His presence through pilgrimages. 560.

561. पुक्किकटसतिवानि पूजिप दोषंबु, उरमुसुदतिवानि यूहलेस्स ।
नेत्तियुविदवानि बत्तिये वरमिच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पूजा मुखस्थदारस्य नोचितोरस्स्थयोषितः ।
रम्योह्या वेम! मूर्धस्थदारभक्तिः फलप्रदा ॥५६१॥

Cling not to Him whose love hangs by his tongue;
Rather seek Him whose bosom is the place for His love;
But the best source of good reward is He
Whose seat of love is the head. 561.

562. पुट्टिनजनुलेल्ल बुडमेनि मनियुन्न, पट्टुने जगमुलु? पट्टवेपुड्डु ।
यमुनिलेक्क हेच्चु नक्कदगुचुनुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सञ्जाता यदि जीवेयुर्जना भुवि जगत्सु च ।
न ममुर्वेम! कालस्य न्यूना स्याद्गणनाधिका ॥५६२॥

If all the humans who have taken birth,
Continue, as immortals, to live forever,
How does the poor world suffice to hold them?
Death is the balancer of Yama's account. 562.

563. पक्षिजातिबट्टि परगहिंसल बेट्टि, कुक्षिनिंड गूड्डु कूरुटकुनु ।
वंडितिनेडिवाडु वसुध जंडालुंड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गृहीत्वा पक्षिणो वेम! हत्वा स्वोदरपूर्तये ।
सम्पच्य भुवि यो भुंक्ते नूनं चण्डाल एव सः ॥५६३॥

The most depraved of mankind is he
Who catches harmless birds in numbers,
Tortures them without a qualm of conscience,
And greedily battens on their piteous carcase. 563.

564. तानु वेलयु भूमि दनरंग दिरिगेड्डु, जनुलगांचि पोंचि सरगगरचु ।
कुक्कबुद्धियगुट गुणमेल मानुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वनिवासस्थले वेम! संवीक्ष्य चरतो जनान् ।
दशति श्वा कथं नीचो गुणं नैसर्गिकं त्यजेत् ? ॥५६४॥

A man of good breeding is gentle and kind
To a stranger who approaches him;
It is the nature of a cur to bite
The men who unawarily go to his ken. 564.

565. गनुलबुट्टु लोहगणमुनंदेलेड, बनिकिवच्चु नोक्क यिनुमे चाल ।
नैन जुलकवरतु रदि हेच्चुगानुंट, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमाऽयस्सर्वलोहेषु खनिजेषूपयुज्यते ।
बहुधाऽप्यतिबाहुल्यात्क्रियते तत्र लाघवम् ॥५६५॥

However useful a thing may be,
It loses its value if found everywhere;
Iron the most useful of all the metals
Is the cheapest one for not being rare. 565.

566. कांतसिंदुरंबु गडुपित्तरोगिकि, नोसर मधुवुतोड नोसगिनंत ।
दनरु देहबलमु धन्युडै गट्टेक्कु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मधुना कान्तसिन्दूरं दत्तं चेत्पित्तरोगिणः ।
देहदार्ढ्यं भवेत्तेन धन्यो वेम! सुखी भवेत् ॥५६६॥

To cure his bile a patient should take
The oxide of iron with honey;
To restore peace to his frizzled conscience,
Man should acquire knowledge and love. 566.

567. ऋतमनृतमेरुग नेव्वरितरमगु?, स्थितियु गतियु देलिय देटपडुनु।
विन्नमात्रमुनने विवरिंपगारादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्याऽसत्यगती ज्ञातुं शक्ताः के वेम! चिन्तय ।
क्रमात्स्थितिर्गतिर्व्यक्ता न तथा श्रुतिमात्रया ॥५६७॥

None should come to hasty conclusions
As to what is real and what is not;
To tell the true from what is untrue,
One should know the changeless and the changing.

568. आलिनम्मि मुविनि नाचारहीनुडै, प्राडुमालै नोक पतिनकोरकु
आडिअम्मकुंड गाडुगाचिनवाडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

एकस्सत्यप्रतिज्ञायै वेम! विक्रीय चाङ्गनाम् ।
हीनाचारश्श्मशानोर्वीपालकस्सन्नवर्तत ॥५६८॥

What a hold, Truth has on noble souls!
Think of Harischandra who sold his dear wife,
And sold himself as a crematory slave
To fulfil an old promise to an anchorite. 568

569. वेडुचुनयट्ले विनयंबु जूपुनु, गोत दिंपुसुम्मु कोंडेगाडु ।
चेपराडु बानि जेरचुनु दुदिनेट्लो, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ।

विनयं दर्शयन्वेम! स्नेहाभ्यर्थीव सूचकः ।
गर्ते क्षिपति सन्तं तस्माश्रयार्हः कदापि सः ॥५६९॥

Yield not to a fawning tale-bearer
For his sugary tongue and servile manner;
Slowly but surely he drives you on
Into the darkest depth of the bottomless abyss. 569

570. कल्लुनील्लु द्रागि कडुपेद्दवारिलो, जीरविडिचि तिरुगु चेडि नरुंडु
पनुलु तीरुवेनुक पातलु गट्टुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मद्यं पीत्वा सज्जनेषु त्यक्तवस्त्रश्चरेन्नरः ।
सर्वनाशे जीर्णवस्त्रधारी स्याद्वेम! निर्धनः ॥५७०॥

A regular client to the bousing-ken
The tippler moves among revered men
Unabashed, though his body is naked,
Until a beggar's estate invests him with shreds

571. ओपगल्गुदुननि योक्किंत मिनिकिन, नुन्नवासिकूड मुन्नजुट्टि।
मूलंकु लागि गेलिसेयुदुरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शक्तोऽहमिति वेमेह यदि मन्येत तत्प्रथा।
शून्या भवति प्राग्दुष्टकर्मोद्‌घाट्य हसन्ति हि ॥५७१॥

Be not proud of your knowledge and ability
Lest all the viles of your gloomy nature
Should be ferreted out by cleverer men
And your name should yield its place to shame.

572. वान कुरियकुन्न वच्चुनु क्षामंबु, वान कुरिसेनेनि वरद पारु।
वरद, करुवु रेंडु वरुसलो नेरुगुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वर्षाभावाद्भवेत्क्षामो वर्षाधिक्येन सम्प्लवः।
क्षामश्च सम्प्लवं वेम! क्रमाज्ज्ञानीहि तत्त्वतः ॥५७२॥

Life is held in a delicate balance;
Excess or deficience is the cause of ruin;
Famine results from not only brought
But also from the rainborn floods. 572

573. खरमु मेनिनिंड गंधंबु बूसिन, बूदिलोन बडुचु बोर्लु मरल।
मोट्टुवारिसोगसु बोलु निश्चयदि सुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

लिप्तेऽङ्गे चन्दनेनाऽपि खरो भस्मनि लुण्ठति।
अनागरिकमर्त्यानामीदृशी वेम! वैखरी ॥५७३॥

Daub a donkey with sandal paste
He will not cease to wallow in dust;
Praise a knave and flatter him high,
To ennoble himself he will not try. 573

— आर्थिकविभागः —

574. ग्रास मिंतलेक कडुकष्टपडुचुन, विद्य येल निल्चु वेडुकानि ।
पच्चिकुंड नील्लु पट्टिन निल्चुना ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदीह ग्रासदैन्येन पीड्यन्ते वेम! पण्डिताः ।
तर्हि विद्या कथं तिष्ठेदामकुम्भे जलं यथा ॥५७४॥

ECONOMICAL SECTION.

No knowledge can be retained in a head
That stands on an ever-hungry stomach;
No water can be held in an earthen pot
Which is not baked hard in fire. 574

575 दात मरसि चेयु दातदगार जेरि, वक्रभाषणमुलु बलुकु मोरकु।
चंदनतरुवंदु सर्पमुंडिनरीते, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! सञ्चित्य पात्रत्वं दातुस्संविधमाश्रितः ।
दुर्वचः कुरुते मूर्खः यथाऽहिश्चन्दनद्रुमे ॥५७५॥

A poisonous serpent lurks in a sandal tree
And spreads its hood if any one comes;
So does a villain ensconce himself
Behind the benevolent and wag his tongue. 575

576. पैरुनिडिनवानि फलमदि सफलंबु, पैरुनिडनिवाडु फलमु गनुने? ।
पैरुनिडिनवाडे बहुसौख्यवंतुडौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सस्योत्पादी फलं भुंक्ते तथा वेमेह नेतरः ।
सस्योत्पादक एवेह बहुधा सौख्यवान्भवेत् ॥५७६॥

Who does sow shall gather the fruit-
Gather the fruit and enjoy it;
Who does not sow shall not reap;
Who does not work shall not eat. 576

577. कनकमृगम्बु भुविनि कलदु लेदनकनु तरुणि वेडिचिपोयेदाशरथियु।
दैवमैन धनमु दलचुंचुडुनुकादे ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! हेममृगो भूमावस्ति नास्तीत्यचिन्तयन् ।
त्यक्त्वा पत्नीं गतो रामो देवोऽपि धनमिच्छति ॥

Not for once did Rama think
How a golden deer could live
He left his wife and ran for it;
God also is lured by gold! 577

578. कनकमुन्नवाडु कामुडु भीमुडै, मिगुल तेजमुननु मेरयुचुंडु ।
वित्तहीनुडैन वेर्रुललो नेट्टु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमेह हेम यस्यास्ति स कामो भीम एव च ।
विराजतेऽतितेजस्वी सर्वभ्रष्टो हि निर्धनः ॥५७८॥

A man of wealth among his friends does shine
As handsome Kama and valiant Bhima:
If wealth forsakes that wonderful man,
He will be treated as an awkward clown. 578

579. कनकपर्वतम्मुन गापुरंबुंडिन, ननिमिषेश्वरुनकु नास पोदु ।
कनककुंडलमुल कर्णुनि नडुगडे ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

इन्द्रस्य वासो हेमाद्रौ तथाप्याशा न शाम्यति ।
किं नाऽर्थयामास वेम! कर्णं कनककुण्डले ॥५७९॥

Though Indra dwelt on the Mount of gold,
The lord of gods in all his splendour,
Not a whit did his greed decrease;
He begged of Karna his golden ear-rings. 579

580. कर्णुडोकडेकानि घनुडेऽव्वडुनु लेडे ?, दानशीलुडनुचु दलपबडग ।
दलप धनमु कर्णु दातगा जेसेनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

एक एव हि कर्णस्स्याद्घनः किं वेम! नेतरः ।
दानशील इति ख्यातो दातारं कुरुते धनम् ॥५८०॥

Many a giver of gifts there was,
Yet Karna earned the greatest fame;
The giver of money is esteemed high,
Though innote liberality is the measure of virtue.

581. कलिमिकलुग सकलकुलमुलकेक्कुव, कलिमि भोगभाग्यमुलकुनेल्वु
कलिमिलेनिवानि कुलमेमिकुलमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कुलीनो धनवानेव धनं सर्वार्थसाधनम् ।
यस्य नास्ति धनं वेम! कुलं तस्य तु निष्फलम् ॥

The caste of wealth is the highest one;
From wealth do spring all pleasures and honours!
Of what avail is man's high caste,
If poverty is the lot of his life? 581

582. तनकु बंधुवनुचु दाने तोड्कोनिवच्चि, कलिमिगलयजूचि कांक्षवडुचु।
दक्षिणलनोसंगि तनयनीयगजूचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आत्मबन्धुरिति स्नेहादानीय धनिनं स्वयम् ।
सदक्षिणां ददात्यस्मै कन्यां वेम! स्वलंकृताम् ॥५८२॥

The rich evokes the highest hopes;
People call him their closest relative
They invite him to marry their daughters
Richly adorned and greatly endowed. 582

583. तल्लिकोड्डुकुल्कुनु दगुवुनु बुट्टिचु, धनमु सुखमुगूर्पदनि वचित्रु ।
కాని గడనలేక గడ్డుచుట యెట్లురా, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

सुखापादि धनं न स्यान्मातापुत्रविरोधकृत् ।
तथाप्याहो! कथं वेम! जीवनं चाऽऽर्जनं विना ॥५८३॥

The Pelf is derided as the cause of strife
Between the mother and the son in life;
The excess of anything is a bane indeed,
But one should earn, if one is to live. 583

584. तरुणि सुतुलु धनमु धान्यमुलु संपद, लेंचुट्टुकोनिन नंतचेट्टु ।
पसिरिकायपुरुगुपद्धति कानग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दाराऽपत्याऽर्थधान्यादिसम्पन्नाप्नोति यावती ।
कार्पासकीटकस्येव व्यथा वेमाऽस्य तावती ॥५८४॥

Too much attachment to wife and children
And grain and money makes man unhappy
A prisoner, he suffers suffocated by them,
Like a silkworm buried in his cocoon. 584

585. पालसागरमुन पव्वळिंचिन हरि, गोल्लपल्ले बालु गोरनगुने ? ।
एदुटिवारि द्रव्य मेलवारिकि दीपे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यश्शेते क्षीरपाथोधौ स हरिर्व्रजवेश्मसु ।
क्षीरं हि चकमे वेम! सर्वे परधनार्थिनः ॥५८५॥

The richest too covet others' wealth
Even Hari had this Childish weakness
Though the milky sea was his bed,
He poached for milk on the cowheards' premises.

586. पुत्तडिकलवानि पुंडुबाधयुगूड, वसुधलोन जाल वार्तकेक्कु ।
पेदवानियिंट पेंड्लैन नेरुगरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

धनिनो व्रणबाधापि बहुधा वेम! वर्ण्यते ।
दरिद्रस्य गृहे वृत्तो विवाहोऽपि न वेद्यते ॥५८६॥

The pain of a rich man's petty sore
Is to the world a news of importance;
Though the next door neighbour cares not to know
Of the joyful event of a poor man's marriage. 586

587. गंडिकोटलोन गत्तिपट्टिनयंत, राजुगारि दोड्डरौतुकाडु ।
एंतवारिनैन नेत्तिन गोट्टुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गण्डिकोटे नरो वेम! खड्गधारणमात्रया ।
न स्याद्राजभटश्शत्रून् किं हन्त्यभिमुखान्युधि? ॥५८७॥

None becomes a true yogin by his robes alone.
As none becomes the king's faithful soldier
Merely by brandishing his sword in Gandikota;
The real hero must fight his foes to victory. 587

588 पेट्टेडु पतिवेंट पेट्टनिल्लोमुन्न, दिट्टितिट्टि तिरुगगोट्टुचुंड्डु ।
पंड्लचेट्टुकिंद मुंड्लकंपलुवोले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दातुः प्रभोर्वेम! पार्श्वे यद्यदाता वसेत्खलः ।
निवर्तयेद्दूषयित्वा फलद्रौ कण्टका इव ॥५८८॥

The niggard sits by a liberal man
And scolds and chases whoever comes
Acting like a wild and thorny bush
That grows around a fruit-laden tree. 588

589. कं्दिन चेलिमहि लंकाधिपति पुरि, पिल्लकोतिपोलु कोल्लगोट्टे ।
कलिसिवच्चुवेळ घनुलौदु रल्पुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लङ्कापुरं श्रियो धाम विध्वस्तं स्वल्पवानरैः ।
अनुकूले वेम! काले घनास्स्युरधमा अपि ॥५८९॥

The glorious capital of the Lord of Lanka,
Where might and splendour reigned supreme,
Was razed to the ground by a troop of apes:
If fortune favours, even the small are great. 589

590. पतकमंदु नोप्पु बलुरत्नमुलपेंपु, बंगरंदु गूर्प बरलु गनुनु ।
कानि यितरलोहमैन हीनमेकदा !, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पतकस्थमणिश्रेणी स्थगिता हेम्नि शोभते ।
न तथेतरलोहेषु वेम! नष्टद्युतिर्भवेत् ॥५९०॥

Diamonds are brilliant if studded in a necklece
They shed their lustre in the union of gold
They fade if married to leaser metals
Virtues shine or suffer in company. 590

591. दळमुकोनि योकप्पु दारिद्र्यमेपुड, हीनकार्यमुलु सहिंचिनेम ।
घरबुमायुनंते फलमित चिक्कदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राप्ते प्रगाढदारिद्र्ये यदि कुर्यादसत्क्रियाः ।
ततो नश्येत्स्वप्रतिष्ठा फलं वेम! न लभ्यते ॥५९१॥

Rectitude in poverty is the test of character;
If in times of wretched penury,
Man resorts to henous deeds
He gains nothing, but loses the former credit. 591

592. ऋणमुबेंचि सुतुनि हीनुगानोनरिंचि, विड्चु तंड्रि वैरिवीरु डरय।
नलविकानियङ्गि यालुनु नट्टुले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ऋणाधिक्यकरः पुत्रं हीनं यः कुरुते पिता ।
स वैरी वेम! भार्या च तथैव ह्यवशङ्गता ॥५९२॥

The worst enemy is that father
Who wastes the property and raises debts
And leaves the son a penniless wretch ;
So is the obstinate termagant wife. 592

593. ईग तेनेरुचिकि निगुगा जच्चुनु, ओगु कामरुचिकि नोदिगिचच्चु।
त्यागिकानिवानि धर्ममङ्ग जच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मक्षिका स्यान्मधुरुचेः कामी कामरुचेर्हतः ।
त्यागहीनो हठाद्वेम! म्रियेताऽर्थिभिरर्थितः ॥५९३॥

The fly dies attracted by the taste of honey ;
The vile perishes lured into crimes of lust
Funnily does a misor give up his ghost
When a needy man is drawn to him for money! 593

594. स्नानसंध्यजपमु जरियिंचु भुजियिंचु, निष्ठलेन्नियैन नेरपुगानि ।
ओकनिकीय डेपुड्ड सुकृतंबु नेरिगिगु,विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्नानसन्ध्याजपाहारनिष्ठा बह्वीस्समाचरन् ।
वर्तते वेम! पुण्यज्ञो न दत्ते कस्यचिद्धनम् ॥५९४॥

The misor bathes and prays and eats,
Performing all the rites prescribed;
But does not give a pie to the needy,
Though the highest merit is found in charity. 594

595. स्नान मोनर जेसि सद्धर्मंमीयक, नील्ळमुनुगनगुने? नेर्पुलेक ।
नीरुकोडि नील्ळ नेल्वुगा मुनुगदा?, विश्वदाभिराम विनुरवेम! ॥

स्नात्वा न दत्ते चेद्देयं वृथा किं जलमज्जनैः ? ।
न मज्जत्यप्सु किं वेम ? तत्रत्यो जलकुक्कुटः ॥५९५॥

Merit is not gained by frequent ablutions;
It comes to those who wash away greed:
Many a time does a coot dive,
Does it hoard up its merit thereby! 595.

596. सत्यपरुलतोड सरसमाडगरादु, पेद्दवारितोड वेनगरादु ।
कलिमिकलुगुवारि गलियनेरादया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न हेलयेत्सत्यसन्धान्दरिद्रैर्न विवादयेत् ।
कदाचिदपि सम्पन्नैः वेम! कुर्यान्न सङ्गतिम् ॥५९६॥

Speak not to the truthful in a jocular vein;
Use not your might against the helpless poor;
Make it a point to have no truck
With those whose wealth is their only virtue. 596.

597. कलवैपुलेक वाग्दत्तमुलजेसि, यदिगो यिदिगो यनुचु नासबेट्टि ।
गड्डुवुबेट्टि रेपुगड्डवगावोमनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वाग्दत्तं रभसात्कृत्वा चाद्य श्व इति मोहयन् ।
श्वोऽस्तीति वेम! गच्छेति निष्कासयति निर्घृणः ॥५९७॥

Liberally does a time-server promise,
Saying this and that and raising hopes:
When his purpose is accomplished,
He flings his pledge to the winds. 597.

598. पट्टुकुंडि यधिकभाग्यंबुवट्टैना, दोड्डवारिदिट्टि त्रुळ्ळिपडुनु ।
अल्पजातिकुक्क यधिकुल नेरुगुना? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कथंचिद्यदि भाग्यं स्यात् साधून्निन्देन्मदान्वितः ।
वेमाधिकानल्पजातिः किं विजानाति कुक्कुरः ? ॥५९८॥

If, all on a sudden, fortune smiles
On a wretch that has lived in poverty long,
He loses his balance and abuses the noble;
A mean cur respects not the great. 598.

599. अतिथिराकजूचि यदलिंचि पडवैचि, कठिनचित्तुलगुचु गानलेरु ।
कर्ममुनकुमुंदु धर्मबु गानरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमातिथ्यागतिं दृष्ट्वा भर्त्सयन्तः खलाशयाः ।
आत्मधर्मं न पश्यन्ति धर्मोऽग्रे खलु कर्मणः ॥५९९॥

Of what use are a man's ritual ceremonies,
If he does not care to help his neighbour,
But scares him away when he comes for a favour!
Rites may be good if they spring from charity. 599.

600. कैपुवस्तुवुलनु गांक्षिंचि सेविंप, कालिवुद्धिनेर्चु मेनेरुगक ।
अट्लु पूनुवारि नवधु लटंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मत्ताः कुर्वन्त्यकार्याणि मादकद्रव्यसेवया ।
अकार्यकारिणो मर्त्यान् प्रवदन्त्यधमा इति ॥६००॥

Man should not take intoxicants;
They make him lose his sense and shame;
The worst crimes under their influence he does;
Society treats him as mean and depraved. 600.

601. अंडलेनिमनुजु डलिधार्मिकुनियिंल्लु जेरवलयु. ब्रतुकजेयुनतडु ।
आविभीषणु दोलि यारामविभुवाले, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अनाश्रयो नरो वेम! व्रजेद्धार्मिकमन्दिरम् ।
स रक्षति पुरा रामो विभीषणमिवाश्रितम् ॥६०१॥

If a man's family dislikes his virtues,
Let him leave it to take shelter
Under a charitable one who can feed him.
Did not Vibheeshana seek Rama's protection? 601.

602. कोमटिकि दुराश कोंडलु वासुलु, चंदनंबुसोनलु जंद्रकळलु ।
आशकु मितिलेदिकक्कड गानलेदु विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गिरयो राशयश्चन्द्रकलाश्चन्दनचर्चिकाः ।
दुराशा वेम! वैश्यस्य त्वाशाऽनन्ता न तद्गतिः ॥६०२॥

The bussiness-mind does always crave
For profit and pelf alone;
It fancies to sell the hills as ricks,
And the moon's crescents as piles of sandal;
There is no end to its greed here:
There is no hope of happiness there. 602.

603. दशगलारिनेल्ल तमबंधुवुलटंड्रु, दशयुलेमि नेंत्रु तक्कुवगनु ।
दशयनंगनु घनदशयोक्कटेसुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

प्राहुर्दशावतो बन्धून मन्युर्न्यूनं च निर्दशम् ।
दशा नाम भवेद्वेम! चैका धनदशा भुवि ॥६०३॥

The wealthy are kins to one and all;
The poor are treated as of lower blood.
Alas! To the mind of the common man,
Wealth is only unmixed gold. 603.

604. तलिविडुल्कुनु दगवुबुद्दिचेडि, धनमु सुखमुगू चूचनि गडित्रु ।
कानि यल्लडल धनदुःखकरमदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
आर्जयन्ति धनं वेम! मातापुत्रविरोधकृत् ।
मत्वा सुखकरं किं तु धनं दुःखकरं भृशम् ॥६०४॥

Fondly do people crave for money,
Hoping that it makes them happy;
It creates strife between the mother and the child;
It is the first cause of human sorrow. 604.

605. प्रभुलकिच्चुनट्लु रहि पेदलकु नीरु,वेश्यकिच्चुनट्लु वेलदिकीरु।
सुरकुनिच्चुनट्लु सुधकुनु नीयरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
न दरिद्राय दास्यन्ति राज्ञे वेम! धनं यथा ।
न सत्यै पण्यकान्तावत्सुधायै सुरासमम् ॥६०५॥

More liberally do people give to the rich
than to the poor;
More magnanimous are they to the whore
than to the chaste:
More lavishly do they spend on liquor
than on nectar;
Closer are they drawn by vices than by virtues.

606. पेट्टिपोयुवाडु कट्टडिगलवाड, तिट्टिपोयुवाडु तुट्टुरुगु ।
रट्टुचेयुवाडु राजिपुन्कुराडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥
दानशीलो महान् दाता निन्दकः कीटकोपमः ।
यस्त्वनर्थकरो वेम! स प्रतिष्ठां न विन्दति ॥६०६॥

Those who give are praised as charitable;
Those who upbraid are shunned as worms;
To live a life of contentment,
Men must make their peace with the world. 606.

607. दातयैनवाड्डु तानु मुन्निच्चेड्डु, गानिवाडोसगुने? कासुनैन ।
जलमुदप्पिदीर्चु मलमेट्लुदीर्चुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राग्ददाति स्वयं दाता नाऽदाता काकणीमपि ।
तृष्णाहरं जलं वेम! न तथा कुत्र चिन्मलम् ॥६०७॥

A charitable person gives away freely;
A miser does not part with a pie;
A wholesome stream slakes the thirst,
Not a loathsome stagnant ditch. 607.

608. कलिमिगलवनिकि गन्यकनिच्चि, सुखमुचेंदुनारे? मूढजनुलु ।
पूजफलमु कानि पूनेकल् निल्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

कन्यां धनवते दत्त्वा मोदन्ते बालिशा जनाः ।
पूजाफलं स्थिरं वेम! यथा हि न तथैकदा ॥६०८॥

Fools, marrying their daughters to the rich,
Rejoice that their happiness is ensured:
Of what avail is man's cunning,
If his fate is counter running? 608.

609. कोमटि मदिगोरु क्षाममे येलेड, वैद्यु डोरुल केपुड्डु व्याधि गोरु।
नुरिपेद घनिकु जेरगा गोरुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वैश्यो वाञ्छति दुर्भिक्षं परेषां रुग्मतां भिषक् ।
पौरो दरिद्रो धनिकं वेमाश्रयितुमिच्छति ॥६०९॥

The merchant prays that a famine should break out;
The physician wishes that people should sicken;
They are but leeches that thrive on misfortunes;
The poor only crave for the benevolence of the rich.

610. ऋणमोसंगु नातडिनुडगुदोलुदोरत, नदि मरल नडुग यमुडुगनगु ।
अप्पुजेसितीर्प नरयनिवारिकि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ऋणदाता प्रभुर्ह्यादौ यदि याचेत्तदा यमः ।
ऋणं कृत्वा पुनर्दातुं वेम! नृणामनिच्छताम् ॥६१०॥

To the debtor who has no mind to repay,
The creditor is a handsome angel.
Alas, if repayment is demanded,
The same angel becomes the Arch-devil. 610.

611. चमुरुगल्गु दिव्वे चक्कगा वेल्गुनु, धनमुगल्गुवानि तलपु जेल्गु ।
धनमुलेनिवानि तलपुलु दीरुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्नेहयुक्तो वेम! दीपः सम्यग्ज्वलति नित्यशः ।
सिध्यन्ति धनिनो वाञ्छा निर्धनस्य न वै तथा ॥६११॥

The flame that has oil to suck,
Burns and spreads its beams around:
The thoughts and ideas of the rich do shine;
No one cares for a poor man's views. 611.

612. अडुग कर्थमिच्चु नतडु ब्रह्मज्ञानि, अडुगनर्थमिच्चु नतडु त्यागि ।
अडुग नीयलेनिवातडु पेनुलोभि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अयाचितोऽपि यो दत्ते ब्रह्मज्ञानी स कथ्यते ।
याचितार्थप्रदस्त्यागी वेमाऽदाता हि लोभवान् ॥६१२॥

The wise is he that gives unasked;
The charitable gives, if he is asked;
There is yet another known as miser;
He gives not, though he is pitifully begged. 612.

613. तोटकूरकैन दोगलिकैननु नविटिकुडुमुकैन दवुडुकैन !
काव्यमुलनुजेप्पु कवुलेल घनपरुल, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

कम्बूकतन्मोदकेभ्यः शाकाय लवणाय वा ।
कुर्वते वेम! काव्यानि ये ते वित्तपराः खलु ॥६१३॥

How mean is a lucre-minded poet!
He disgraces his talent and writes poems
To please his patron and earn from him
Leaves of spinach and loaves of bran. 613.

614. नविटि कराय बोव दंडुलंबुलगप, श्वानमाकनिचु साम्यमुगनु ।
वैश्यवरुनि सोम्मु वसुध नीचुलपालु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वेम! कम्बूकलाभाय निर्गते मानवे तदा ।
श्वाऽत्ति तण्डुलकण्डोलं वैश्यवित्तं तथा खलाः ॥६१४॥

When a man had gone out to beg some bran;
A dog emptied his pot of rice:
Likewise the wealth, that a miser hoards,
Will fall, in the end, into unworthy hands. 614.

615. नीतिज्योति लेक निर्मलंबगु नेदि, येट्लुकलुगु पर मदेंतदैन ।
धनमु गलिगयुन्न दैवंबुकल्गुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नीतिज्योतिर्विहीनं स्या द्यदि वेम! विनिर्मलम् ।
कथं परं ततस्सिद्ध्येत्? न धनेन परं भवेत् ॥६१५॥

Noble thoughts and deeds alone
Do light the path to Heaven's gates;
God is strange; he can't be bribed
With all the gold the world can hold! 615.

616. चच्चिपडिन पशुवु चर्मंबु गंडल, बट्टि पेरिकि तिनुनु परग ग्रद्द
ग्रद्दवंटिवाडु गजपतिकाडोको, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चर्म मांसं मृतपशोः गृध्रोऽस्युत्खात्य वै बलात् ।
. वेम! तद्गृध्रसङ्काशः क्रूरो गजपतिः प्रभुः ॥६१६॥

The vulture pecks with all its main
At the skin and carrion of a carcass;
The despot sucks his people's blood
And fattens himself on their ruin. 616

617. वैश्युल मनिचेप्पु वार्तमात्रमेकानि, दोंगलिकत्र दोरकरेदु ।
नेलमीद वीरि नेपुल नेमंदु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वैश्या इत्यस्ति वार्तैका नामतो दस्यवस्ततः ।
प्रावीण्यतत्त्वं वेमैषां किं ब्रवीमि महीतले? ॥६१७॥

The sweet sounding name of business-men they bear
Though the best organised class of thieves they are
How far above my powers of description,
The cunning dealings of the merchants are! 617

618. कल्लुकिच्चु नट्लु चल्लकीयगलेरु, कोल्लकिच्चुनट्लु गुरुवुकीरु
पोलतुल किडुनट्लु पुण्याणिकीयरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

मद्यायेव न तक्राय ददते देशिकाय च ।
कुक्कुटायेव वेमार्थं पुण्यायापि स्त्रियै यथा ॥६१८॥

Men spend not their money on milk
So much as on liquors;
They give not to gain the divine merit,
So much as to win a whore;
They offer not to the venerable Guru
So much as for a fighting cock! 618.

619. पेंटिमेळमुनकु वेद्गा नित्तुरु, पोतुमेळमुनकु बोकनीरु ।
पुड्डमुपुरुनीग पुव्वुपैवालुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रीमेलाय ददत्यर्थं पुंमेलाय न किञ्चन ।
व्रणस्था मक्षिका वेम! पुष्पे किं जातु वर्तते ॥६१९॥

They give lavishly to a party of nautch women;
To a troupe of male musicians they spare not a trifle;
Not strange at all! For, a fly perches
On a festering sore,
Not on a sweet-smelling flower. 619

620. श्रीकरपरतत्त्वशीलुडौ वेमन, पल्किनट्टि वेलपद्यमुलनु ।
लोकमंदु जदिवि लोवेलिबायुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

परतत्त्वविदाऽनेन प्रोक्तं पद्यसहस्रकम् ।
लोके पठित्वा त्यजत वेमान्तश्च बहिस्तमः ॥६२०॥

Vemana, the transcendental philosopher has sung
Thousands of verses with wisdom in laid;
Let them read, who wish to shed
Their internal and external gloom. 620

621. वेयिपद्यमुलु विवेकियै भक्तितो, चठनजेयुनट्टि भव्युनकुनु ।
बायकुंडु मोक्षपद मरचेतिदे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भक्त्या सहस्रं पद्यानां विवेकी यः पठेन्नरः ।
तस्य वेम! नचापैति मुक्तिः करतलस्थिता ॥६२१॥

Whoever reads with wisdom and devotion
Atleast a thousand verses of Vemana,
Can always hold the heavenly bliss
Tight in the palm of his hand. 621

—• सामाजिक विभागः •—

622 सकलतीर्थमुलनु सकलयज्ञंबुल, दल्लुगोरुगाकुन्न फलमुकलदे? ।
मंत्रजलमुकंटे मंगलिजलमेच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सर्वतीर्थेषु यज्ञेषु शिरस्संवपनादृते ।
न फलं तन्मन्त्रजलात् वेमाम्बष्ठजलं घनम् ॥६२२॥

SOCIAL SECTION.

The ignorant think
That no merit they can gain,
Unless their heads are cleanly shaved
At every centre of pilgrimage
And in every ceremonial rite;
More they regard the tonsorial water
Than the holy sacremental one. 622

623. पट्टुबट्टगट्टि पट्टिनामभुबेट्टि, वट्टि भ्रांति जेंदि वैष्णवुडयि ।
लोट्टित्रागि यतडु लोकुल जेरचुग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ।

वेम! क्षामाम्बरं धृत्वा चोर्ध्वपुन्ड्रं निधाय च ।
वैष्णवोहमिति भ्रान्तो जनान्वञ्चति मद्यपः ॥६२३॥

Clad in silk and decked with marks of devotion,
The hypocrite thinks himself a true Vishnava:
Drunk to the brim and inebriate,
He preaches and dopes the credulous world. 623

624. बापलन्नमात्र बरवुन जूडरु, कानिपनुलजेय गडलुकोनरु ।
कुलमु लेक्कयेमि? गुणमे प्रधानंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ।

न सहन्ते तुच्छकार्यं नाद्रियन्ते द्विजा इति ।
गणना का? कुलस्याहो! वेम! मुख्यो गुणः खलु ॥

The evil-doer is by none respected,
Though he calls himself a Brahmin;
Caste can never count for greatness;
Noble character is honour's measure. 624

625. ब्राह्मणुलकु सकलभाग्यंबुलीवच्चु, गौरविंपवच्चु गलियवच्चु ।
ज्ञानमोसगि जनुलगडतेंचुनट्टुलैन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञानं दत्वा यदि जनांस्तारयिष्यन्ति बाडबाः ।
तेषां देयं महद्भाग्यं सख्यं वेमातिगौरवम् ॥६२५॥

The Brahmins may be endowed with wealth,
And treated as worthy of great honour;
And all may freely mix with them,
If they save the people by making them wise. 625

626. ओरुल्कोरकु भूमि नोद्दिगिच्चुवारुनु, भवनिपतिकि वश्युलैनवारु ।
पालवंटिकुलमुवारु कापुलेरुंग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! भूमिपतेर्वश्या अन्येभ्यो भूमिकर्षकाः ।
क्षीरोपमकुलोत्पन्ना धन्या भूपालका भुवि ॥६२६॥

The rocky soil they till and soften,
And make it alive with plant and fruit!
They feed the hungry and pay the King
Pure as milk is the tiller's caste. 626

627. कसवुनेरितिनेड्डु पसरमुदिनुवानि, मालयंडुरुकादे? महिनि नल्लु।
पद्दिकोडिदिन्न बापलटंदुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

तृणाशिपशुखादी यस्स चण्डाल इतीर्यते ।
वेम! कुक्कुटभोक्तारः किं कथ्यन्ते द्विजा इति? ॥६२७॥

That man is called the low-born,
Who eats the meat of hay-eating animal;
Is he to be called the twice-born
If he eats the flesh of a filth-eating fowl? 627

628. पाल्पिट्ट शकुनफलमिच्चुनंदुरु, पाल्पिट्टकेमि फलमुदेलियु? ।
दनदु मेलुकीड्लु तनतोडनुंडग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शाकुनं तु फलं दत्ते क्षीरपक्षीति कथ्यते ।
किं पक्षी वेत्ति? वेमाहो! आत्मन्येव शुभाशुभे ॥६२८॥

Man believes that the blue jay can give
The signs of what the future holds;
How can a bird divine and show
The good and the bad accreted in him? 628

629. पाडिकादुजगति पंचांगमुलुसेप्पि, कोंचमैन बुद्धिनोंचलेक ।
ब्रह्ममेरुगकिट्लु पौरोहितमुजेय, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमाजितात्माऽनात्मज्ञः वृथा पञ्चाङ्गजल्पनैः ।
पौरोहित्यकरश्चेत्तत् भवेदनुचितं भुवि ॥६२९॥

Vain are the ministrations of the priest
Who says but what the almanac reads,
Whose mind to virtue is never schooled,
And who knows not the spirit of God. 629

630. द्विजकुलंबुनंदु देजरिल्लुचुबुट्टि, तादरिंचि योरुल दाटजेय ।
लेनियातडुन्न लेकुन्न नोक्कटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भूत्वा द्विजकुले तीर्णः स्वयं नान्यांश्च तारयेत् ।
यस्तेन वेम! को लाभो जीवितेन? मृतेन वा ॥६३०॥

Vain is the life of the twice-born,
Who does not live in a lustrous way,
And absolve himself from wordly lust
And work for the freedom of the rest. 630

· ऐदुव्रेळ्ळलिमि हस्तंबुपनिजेयु, नंदोकटिवीड बोंदिकचेडु ।
ख्वीयुडोकडुदिडिन जेडुगदा तनबलिम?,विश्वदाभिराम विनुरवेम!॥

पञ्चांगुलिबलाद्वेम! कर्माणि कुरुते करः ।
नैकोनोऽपि तथैकेन विनाऽपैति स्वकं बलम् ॥६३१॥

The hand can work with skill and strength,
If its five fingers do act in unison;
So the society functions healthily
If its five sections can live in harmony.　　631

· सोमलतलरसमु सोलकोलदिनि, द्रावि मिगुल दामे चेवटंडरु ।
क्रतुफलंबु कंठगतमगुगाबोलु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! प्रस्थमितं भूरि पीत्वा सोमलतारसम् ।
धन्यंमन्याश्चरन्त्याहो! कण्ठस्थं किमु तत्फलम्? ॥

Quaffing pints of the soma juice,
As the fruit of the sacrifice reaches his throat,
The ignorant waxes warm and brags
That he has won the heaven's reward.　　632

· समुदयंबुनंदु सर्वमोक्कटियैन, वैरमोदवदेट्टिवारलैन ।
हेच्चुतग्गुलंदु नेर्पडुरा हानि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सर्वस्मिन् प्रापिते चैक्यं सङ्घाते नास्ति शातवम् ।
न्यूनाधिकक्रमे वेम! वैरं हानिश्च जायते ॥६३३॥

If the society lives as a single unit,
Whatever the people are, peace prevails;
To all, the greatest harm is wrought
By some being high and some being low.　　633

634. वेषधारिनेपुडु विश्वसिपगरादु, वेषदोषमुलोकविषमे यगुनु ।
ऱट्टुकादे मुन्नु रावणुवेषंबु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न विश्वसेद्वेषधरं वेषदोषौ समौ खलु ।
पुरा वेषो रावणस्य वेम! हानिप्रदो ननु ॥६३४॥

Be not deceived by dissemblers;
False appearance is itself a sin:
Ravana sought a false appearance
To commit his woeful crime. 634

635. ऊपिरुन्नपुडे युपदेशमंदुम्, रूपुमायु नेपुडो रूढिगानु ।
बापडैननेमि? बडबाग्नि म्रिगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राणे स्थिते सोपदेशो भव प्राणः कदाचन ।
नश्येद्वेम! ब्राह्मणोऽपि किं ग्रसेत् बडबानलम्? ॥६३५॥

Death like the sea-fire consumes all flesh,
Even a Brahmin cannot swallow it;
So learn to live a righteous life,
While still you have the ghost in you. 635

636. शूद्रयुवतिकोडुकु शुद्धांतरंगुडै, वेदवेद्यमैन पादुदेलिसि ।
ब्रह्मपदविगन्न ब्राह्मणुडेकदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! शुद्धान्तरङ्गस्सन् शूद्रापुत्रोऽपि मर्मवित् ।
यदि ब्रह्मपदं वेत्ति स ब्राह्मण इतीर्यते ॥६३६॥

The son of a Shudra girl is a Brahmin,
If his soul is free from gloom,
If he knows the base of all knowledge
And has enjoyed the Brahmic Bliss. 636

637. ब्राह्मणुनकु म्रोक्क बलुदीवेनलोसंगु, नात्मशुद्धिकलुगु नातडैन ।
गल्गुनन्नि कानि कंठशोषयेसुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नमस्कृतो वेम! विप्रो ददाति भृशमाशिषः ।
यद्यात्मशुद्धस्तास्सर्वाः नोचेत्स्यात् कण्ठशोषणम् ॥

Many a benediction does a Brahmin shower,
If he is approached with folded hands;
His blessings fructify, if his thoughts are pure;
His breath is wasted if his mind is murky. 637.

638. बापडैननेमि? भक्तुडैननुनेमि?, यतियुनैन नन्युडैन नेमि? ।
इन्नियैनवेनुक निनजुंडु पनिदीर्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भवतु ब्राह्मणो भक्तो योगी वा चेतरोपि वा ।
सर्वेऽप्येते ततो वेम! हन्यन्ते समवर्तिना ॥६३८॥

Let a man be a Brahmin or a God's devotee,
Let him be a hermit or any one else,
Death, the Sun's son, bides his time
To draw the curtain on the drama of his life.638

639. कल्लुत्रागुवानि गल्लुमुच्चनरादु कल्ललाडुवाडे कल्लुमुच्चु ।
निजमुबल्ककुन्न नीचचंडालुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नाधमो मद्यपायी स्यात् अधमोऽनृतभाषकः ।
न ब्रूते वेम! यस्सत्यं नीचचण्डाल एव सः ॥६३९॥

A drunkard is not a drunken rogue;
The lier deserves the bibber's title;
Not by low birth, a man is mean;
The lier is the meanest, though highest born. 639

640. दासरनगवच्चु वेसार्लकैननु, जंगमनगवच्चु लिंगमुन ।
वापडनगरादु पदिवेलकैननु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बहुधा दासता वाच्यः लिङ्गवान् वेम! जङ्गमः ।
न वाच्यो ब्राह्मण इति तथा दशसहस्रशः ॥६४०॥

Call one "Dasari" a thousand times;
Call a Jangam for his religious sign;
Use not "brahmin" among a million names,
To denote one who deserves it not. 640

641. दर्शनमुलयंदु षर षण्मतमुलंदु, वर्णमाश्रमुल वदलकेपुडु ।
तिरुगुचुन्नवाडु षरलोन नज्ञानि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दर्शनेषु मतेष्वेव वेम! वर्णाश्रमेषु च ।
नित्यसक्तो यश्चरति स स्यादज्ञानवान् भुवि ॥६४१॥

Despite his study of all the philosophies,
Despite his knowledge of all the religions,
If man is bound by caste and station,
Surely, in this wide world, he is but a fool. 641

642. टीकवासिनट्लनेकुल पेद्दलु, लोकमंतचेप्पि रेकमनुचु ।
गाकुलद्विजनुल कानरीमर्मम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लोकेऽनेके बुधा वेम! टीकाकृत इवाब्रुवन् ।
एकं ब्रह्मेति तन्मर्म काकाभा न विदुर्जनाः ॥६४२॥

Many a time have the wise explained,
Having examined the inmost being,
That the one informs the divergent forms:
The dullards see not this open secret. 642

343. जातिमतमुलंदु जनुलेल्ल बध्धुलै, भावपरमुनंदु बालुमालि ।
चच्चि पुट्टुचुंद्रु जडमतुलै भुवि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! जातिमतैर्बद्धाश्चालसा भावसंग्रहे।
जायन्ते च म्रियन्ते च मानवा जडबुद्धयः ॥६४३॥

Caste and creed enchain the mind
And make it blind to ideas new;
Men do pass through births and deaths,
But their mind remains the same forever. 643

344. गुडुलु देवतलनि गुर्तुलु गाविन्रु, मुष्टिबापलनुचु मूरगनेल? ।
मोप्पेल्कुनु दारि मुरियंग जूपिरि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

दैवतान्यालयानीति चिह्नं कुर्वन्ति वेम! ये ।
तद्विप्रनिन्दयालं तैः मूर्खाणां दर्शिता गतिः ॥६४४॥

Some people say in murmuring tones
"Gods and temples are by Brahmins invented",
Idols and temples are meant to mark
The path of the ignorant in their search for God.

345. थेर्लट्टु लरव फलमेमि कलदया, अंदु सार्थकंबु जेंदकुन्न ।
विन्नवारु वारि वेर्रुलुगा नेंत्रु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदि सार्थकता नास्ति समाभिर्महिषीरवैः ।
वाग्मिः किं? वेम! मन्यन्ते तानुन्मत्तान् जना भुवि ॥

Of what use it is to bellow the sacred texts,
Like bufalloes, knowing not their meanings
And caring not to follow their teachings?
The hearers think "these worthies are after all mad"

646. प्राकटमुग नितलोकमंदुन गुंटि, पल्लिमुत्तडेन्न बरमगुणुडु ।
अन्नदानमुननु हरिभक्तिचेतनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

हरिभक्त्यान्नदानेन लोकेऽस्मिन् सकलेऽपि च ।
स्याद्गुंटुपल्लीमुत्ताख्यो गुणवान् वेम ! सर्वशः ॥६४६॥

He spends his earnings to feed the poor;
His mind is deeply devoted to God;
None in the world can hold a candle
To Guntipalle Mutha for virtuous life. 646

647. ऋग्यजुस्सुलेरिगि योग्यतलेकुन्न, विप्रुडैन नेट्लु विहितुडगुनु? ।
भर्तकल्गि यन्यु भाविंचुसतिवले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमर्ग्यजुर्वेदिनोऽपि नौचिती यस्य विद्यते ।
स विप्रोऽपि कथं पूज्यः ? जारेव स्त्री सभर्तृका ॥६४७॥

A Brahmin may have studied from cover to cover
The two Vedas of Rig and Yajus;
But dishonourable is he like an unchaste woman
If he is devoid of noble deserts. 647

648. मूढभक्तिचेत मुक्कंटि बूजिप, मुन्नु बोयनरुडु मुक्तुडाये ।
पूजकेमि? तनदु बुद्धि प्रधानंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मूढभक्त्या शिवं वेम ! पूजयित्वा किरातकः ।
मुक्तोऽभूत् पूजया किं वा? स्वबुद्धिस्तत्र कारणम् ॥६४८॥

Freed from the bonds was the aboriginal huntsman
Who prayed to the Lord with untutored devotion;
What counts in worship is the devotee's mind,
But not the technic of the rites he performs. 648

349. कोंड दंडिगाम कोंडकूतुरे यालु, कोंड मेटिविल्लु कोंडयिल्लु ।
कोंडवंटि दोरयु गुंडयिपोयेनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्वशुरस्तु गिरिर्वेम ! भार्या च गिरिनन्दिनी ।
गिरिर्धनुर्गिरिर्गेहं गिरितुल्यश्शिलाऽभवत् ॥६४९॥

A mountain is His father-in-law;
The mountain's daughter is His spouse;
A mountain is his bow and a mountain is His horse;
The Lord of the world is turned into a stone. 649

650. विष्णुभक्तुलेल्ल वेलिबूदिपालैरि, वादमेल? मतविभेद मेल? ।
तेलिय लिंगधरुल्ल तिरुमणिपालैरि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वादैः किं? मतभेदैः किं? भस्मीभूता हि वैष्णवाः ।
तथा लिङ्गधरा वेम ! सर्वे स्युर्मृत्तिकामयाः ॥६५०॥

The devotees of Vishnu will be turned into ash
And the wearers of lingam will be buried in chalk,
Time is there to level all to dust;
Why, for religious, should people fight ? 650

651. दोम्ममायुकोरकु नम्मवारिकि वेट, लिम्मटं डुदेमि दोम्मतेवुलो?।
अम्मवारिपेर नंदरु दिनुटका, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पशुजाड्यनिवृत्त्यर्थं शक्त्यै पशुबलिं कुरु ।
इति ब्रुवन्ति वेमाज्ञाः यत्नोऽयं किं स्वभुक्तये ॥६५१॥

For cure of diseases the ignorant suggest
The sacrifice of animals to an angry goddess;
Are their minds so woefully diseased ?
Or is it a trick to glut in her name ? 651

652. मनमुन दयलेनि मालकोडुकुनोद्द, जेरियुन्न प्रजकु जेट्ट निजमु ।
पेद्दतनमुलेदु पेंकेल केपुडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम निर्दयचित्तस्य चण्डालस्यान्तिके प्रजा ।
यदि वर्तेत नश्येद्धि न धूर्तानामभिज्ञता ॥६५२॥

Misfortune is sure to befall them,
Who gather around a merciless devil;
The unkind are always stubborn and hard;
They care but little for rank and hononr. 652

653. तगवुतीर्चुवेळ धर्मंबु दप्पिन, मानवुंडु पाप मूनियुंडु ।
धर्ममुने पलिकिन दैवंबुतोडगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न्यायोद्घाटनवेलायां यदि धर्मं त्यजेन्नरः ।
पापी स्याद्वेम ! तद्दैवं साहाय्यं धर्मवादिनः ॥६५३॥

When a man has to pronounce a judgment
He sins, if he swerves from the path of justice;
God is always on the side of those,
Who gladly serve the ends of justice. 653

654. भाषलाडकुन्न बरुलु मेच्चरुकान, भाषलाडवलयु बरुवुजूचि ।
भाष परुवुतेरगु बरमात्मु डेरुगुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अब्रुवन्तं परे वेम ! न श्लाघन्ते ततो बुधः ।
प्रतिष्ठार्थी वदेन्नित्यं भाषाप्रामुख्यविन्छिवः ॥६५४॥

To have your views appreciated
You have to speak, by truth impelled ;
None but God alone does know
The ways of speech, by truth controlled. 654

655. वाविवर्तनलनु वरुगल्लु मर्याद, दप्पिनडिचेनेनि दगुलु गीडु ।
वदलदेपुडु दाकु वेंदुर दप्पदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मर्यादाक्रममुल्लंघ्य चरेद्यदि विपद्भवेत् ।
सदा नापैति सा वेम ! दुःखं च न निवार्यते ॥६५५॥

Every violation of the established law
Governing personal relationship and behaviour
Will surely bring harm in its train;
Beware of the evil, lest you should rue it. 655

656. हिंस जेयकुंटये मुख्यधर्मंबु, प्राणि जंपि तिनेडुवारिकन्न ।
चावुपशुवुदिनेडि चंडालुडे मेलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अहिंसा परमो धर्मो ये वेम ! प्राणिखादिनः ।
तेभ्योऽपि मृतपश्वाशी वरं चण्डाल एव हि ॥६५६॥

Of all the noble qualities of man,
The greatest is mercy and nonviolence;
The eater of the carrion of the dead
Is better than he who kills to eat. 656

657. वेमुडिट्टलु सेप्पु वेलपद्यबुल, दप्पु लेन्नियुन्न नोप्पेयुंडु ।
तत्परडकंदु वित्तरिवैयुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमप्रोक्तेषु पद्येषु सन्तु दोषास्सहस्रशः ।
तथापि गुणएवास्ते वेम ! प्राप्नुहि धीरताम् ॥६५७॥

Thousands of songs has Vemana thus sung;
Wholesome are they despite their errors;
Read them deligently and know their import
And lead a life of virtue and wisdom. 657

—• सांसारिक विभागः •—

658. ऊरपंदेरुंग दुत्तगंधंबु, चेड्डनरकमेल्ल जेंदुगानि ।
साध्विमहिममेट्टलु स्वैरिणि येरुगुरा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आमक्रोडो न जानाति सुगन्धद्रव्यसौरभम् ।
अमेध्यमत्ति साध्वीत्वं वेम! किं वेत्ति पुंश्चली ? ॥६५८॥

FAMILY SECTION.

The swine knows not the sweetness of scent;
It feels delighted to wallow in filth;
A shameless jade who sells her body
Respects but little the virtues of a lady. 658

659. कलिमिजूचि यीवगायमिच्चिनयट्लु, समुनकीयनदियु सरसतयगु।
पेद किच्चुमदुवु पेनवेसिनट्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दत्तदेहसमा वेम! दत्ता धनवते सुता ।
समाय सरमन्वात्ता निर्धनायातिबन्धुरा ॥६५९॥

To marry a girl to the rich for wealth
Is to sell her body for lecherous use:
Marriage to an equal may, by far, be tolerable;
But happy is the couple, loving, though poor. 659

660. पलिकिबोंकलेक बल्हाणराजदु, पडतिगूड निच्चे बरुन कपुड्डु ।
बाल्मिीर नड्डु बालुडैपडियुंडे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

असत्यभीतः प्राग्वेम ! बल्हाणस्स्वप्रियां नृपः ।
ददौ परस्मै सङ्गन्तुं बालोऽभूत् विरही च सः ॥६६०॥

To keep up his word King Balhana agreed
To lend his wife to a guest who asked;
But the Queen's chastity and the King's liberality
Changed the stranger into a mewling child. 660

661. मगनिकलिमिबलिमि मगुवकुनु बलंबु कलिमिलेनिमगडु कामुगाडु।
पनिकिरानिमगनि बाटिंचिचूडरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पत्युस्सम्पद्बलं पत्न्यै निस्स्वो भर्ता निरर्थकः ।
निरर्थकं पतिं वेम ! नाद्रियन्ते हि योषितः ॥६६१॥

A woman feels the vim of wealth,
So long as her husband is oppulent;
If fortune forsakes him after running its course,
Too low, he sinks in the scale of her estimate. 661

662. विटुडु स्त्रीनिरोसि विडिचिपेट्टुपिद्प, नेडनुन्न सिग्गु नेंचनेल? ।
कुडिचिवेयुपुल्ल गोतुल दोर्लदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तां विरज्य सन्त्यज्य विटः पश्चात्तु तत्स्थितिम् ।
किं स्मरेद्वेम ! नोच्छिष्टपत्रं किं भुवि लुण्ठति ? ॥६६२॥

Being himself unfaithful to his wife,
If a man deserts her, to go astray,
And following suit if she too is disloyal
Why should he feel ashamed of her ?
Is not a dining-leaf, when thrown out,
Wafted hither and thither in ditches. 662

663. विटुडुचेरचिपिद्प विडिचिपेट्टिनयदि, पेदपेनिमिटिगनि प्रियमुजेयु।
कुप्पलोनिचेप्पु कुक्कनित्रट्लया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विटोपभुक्ता त्यक्ता स्त्री निस्स्वमाद्रियते पतिम् ।
उपानहं राशिगतां वेम ! श्वा खलु भक्षति ? ॥६६३॥

A woman seduced by a philanderer,
And deserted after her modesty is violated,
Goes back seeking her poor husband,
Like a dog gnawing a shoe in refuse, 663

664. दुम्नपोतुमडक दुरुसुगा सागदु, एद्दुमडककंटे हेच्चुकादु,
मुद्गालिमगडु मुदुसलि मेच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मन्दं स्यात्सैरिभहलं न्यूनं वृषभलाङ्गलात् ।
मुग्धाया वल्लभो वेम ! श्लाघेत जरठां कथम् ॥६६४॥

A house holder with two wives,
One youthful and the other old,
Is but a failure like a tiller
With a yoke of a bull and a buffalo;
Nimble is the bull, and sluggish, the buffalo
The old wife is the sufferer like the slow buffalo.664

665. कावुकावुमनुचु गरुगकैयेडुचेडि, शिशुवु चेरदीसि चित्तमलर ।
बालनिच्चुनट्टि पडति पुण्यात्मरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रक्षरक्षेति कृपणो यो रोदिति शिशुर्भृशम् ।
तस्मै ददाति या स्तन्यं वेम ! सा पुण्यभागिनी ॥६६५॥

Thrice blessed is that motherly woman
Who can feel as her own and take into her arms
Any whimpering, hungry and helpless baby,
And suckle it kindly with the milk of her breasts.

666. मुंडमोपिकेल मुत्यालपापट ? वन्नेलेल्ल बुण्यवतिकिगाक ।
कुक्ककेल तलप गुच्चुलपालकी ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

किं वा मौक्तिकसीमन्तैर्वितन्तोः पुण्ययोषितः ।
सर्वत्रणोचिता वेम! शुनः किं शिबिकाऽश्रिता ? ॥६६६॥

The richest ornaments cannot emblish the unworthy
A hairlace of pearls, which beautifies an young wife
Becomes laughable if worn by a bald widow;
Even a dog is ludicrous in a palanquin with
buntnigs. 666

667. मगनिमीद भक्तिमानकुंडिनकांत, मुड्लोकमुलनु मुक्तिगनुनु ।
मगुवलंदरकुनु मगले देवतलया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पत्यौ भक्तिं वेम! या स्त्री न त्यजेत्सा जगत्त्रये ।
मुक्तिं प्राप्नोति पतयो देवतास्सर्वयोषिताम् ॥६६७॥

A woman, to her husband deeply devoted,
In pain and pleasure and joy and sorrow,
Is free from bondage in all the three worlds;
The truest god of a woman is her husband. 667

668. भाव मरसि तन्नु भार्य सेविंचिन, निटिकैन नगुनु नीश्वरुंडु ।
अदियुलेक ब्रतुकु टघमंबु मुगिलोन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

भावज्ञा यदि सेवेत भार्यात्मानं प्रभुर्भवेत् ।
गृहस्यापि, वृथा वेम! तदभावे तु जीवनम् ॥६६८॥

He whom his wife lovingly serves,
Is the lord of atleast his own home;
If his voice counts not even in his house,
He is a miserable slave living in vain. 668

669. पड्चुनिच्चिनतनि बोचमिच्चिनवानि, कडुपुचल्लजेसि घनत निड्चु ।
नड्वनेरनतडु नालिमुच्चेकदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृत्वा प्रशान्तं यः कन्यादातारं भृतिदायकम् ।
नाद्रियेत स वै वेम! कथ्यते कूटमानसः ॥६६९॥

He who does not gratefully feed him
Who has given him his daughter in marriage
And he who does not respect his benefactor
Are truly rogues of the first waters. 669

670. तरुणि पुण्यवतिग वरुनिबट्टियेयगु, पापिनियगु मगनिपापुवल्लन ।
भर्तवर्तनंबे पडतुल्यंदुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पत्याश्रयेण वेम! स्यात् तरुणी पुण्यशालिनी ।
तथैव पापिनी भर्तृवर्तनं स्त्रीषु वर्तते ॥६७०॥

A woman is virtuous if her husband is so;
Egged on by his evil nature she sins;
The husband's character, good or bad,
Is truly reflected in the conduct of his wife. 670

671. तन्नु गन्नयट्टि तल्लिवंटिदिसुम्मु, अन्यकांत न्याय मरसिचूड ।
गन्नदानिजनुलु कानंगलेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्यकान्ता मातृतुल्या न्यायबुद्ध्या यदीक्ष्यते ।
तथा वेम! जना नित्यं न पश्यन्ति परस्त्रियम् ॥६७१॥

A man who knows to think aright
Can see his mother in another's wife;
But his memory is far too short
To remember the woman who gave him birth. 671

672. ऐकमत्यमेन्न नालुमगलकु वासि, मगनिबुद्धुलेल्ल मगुव नेर्चु ।
दानिरक्षणंबे वानिरक्षणमगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ऐकमत्ये सुप्रतिष्ठा दम्पत्योर्वेम! वर्धते ।
सत्यभ्यसेन्मतिं पत्युः भर्यारक्षैव तस्य च ॥६७२॥

A couple shines and lives in happiness
United in thought and word and deed
The woman imbibes the character of her husband
His welfare lies in her safety and virtue. 672

673. वादमाडि तिट्टु वरुसनेव्वरिनैन, जेररादटन्न जेट्टुदेच्चु ।
गट्टुराल कैविड नडिमेल्चायिरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

निन्देत्सर्वानपि सदा वेम! वादपरायणा ।
दत्ते हानिमकामानां धूर्ता स्त्री क्षेपणीशिला ॥६७३॥

With one and all, a shrew altercates;
And trouble she brings even to the innocent
That strive to stay away from her ken;
She acts like a stone flung from a sling. 674

674. नावसत्यमेल्ल नडिसमुद्रमुलोन, बंडिसत्य मेल्ल बट्टबयल ।
नाडुदानि सत्य मेडनु लेदुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नावस्सत्यं वार्धिमध्ये शकटस्य बहिस्थले ।
व्यक्तं भवति वेमाहो! स्त्रीसत्यं नास्ति कुत्रचित् ॥६७४॥

The proof of a welt built ship
Is in her sailing on the high seas;
The proof of a good vehicle
Is in its running on a high road;
There is a way of proving every thing
Save the faithfulness of a woman. 674

675. वशमुकानियालि वैर मेमनवच्चु?, यशमु जेरुचुगानि यनुवुपडदु ।
कोसरुटेल्ल दानिकोर्के दीर्चुटये यौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अवश्यायाः स्त्रियो वैरं किं वाच्यं? कीर्तिनाशकम् ।
न सन्धेयं वेम! तस्यास्सान्त्वनं कामितार्पणम् ॥६७५॥

The ire of a virago is unquenchable;
She yields not to her husband's mellow reasoning,
Although the honour of both is at stake;
Give her an inch and she will take an ell. 675

679. बोल्लिमाटलाडु भोगमुद्दानितो, दोल्लि डुड्डु निल्लुगुल्लजेसि ।
वेल्लिरम्मटंचु वेडलिंचु निटिनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

असत्यवादिनी वेश्या स्वसक्तं वेम! पूरुषम् ।
द्राङ्नष्टसाधनं कृत्वा निस्सारयति मन्दिरात् ॥६७९॥

A harlot lays her trap of lust
And draws in the lewd with honeyed words
And robs him of all his wealth and health
And asks him never to darken her door. 679

680. पिच्चिवानिकैन पेदवानिकिनैन, गुष्टुरोगिकैन गुंटिकैन ।
भाम कानुपिंप बामुलबेट्टुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

उन्मत्तं वा दरिद्रं वा पंगुं वा कुष्ठरोगिणम् ।
भामा बाधेत सततं वेम! दृष्टिपथङ्गता ॥६८०॥

The mad who have lost their brains.
The poor who have lost their wealth
The leper and the lame who have lost their limbs
Are alike the targets of cupids shafts. 680

681. देहभावमेल्ल देलियंगजूचिन, नखिलहेयमुल्कु नालयंबु ।
परसतिगमनंबु प्रत्यक्षनरकंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि पश्येद्देहभावं बहुहेयालयं खलु ।
परस्त्रीसङ्गमो वेम! प्रत्यक्षनरकं ध्रुवम् ॥६८१॥

If the body is analysed and its nature seen,
It is but an abode of detestable elements;
When fondness for one's own flesh is bad.
Immoral lust is the very hell indeed! 681

682. जगडमूरकुबोदु जारिणिपेट्टुडु, मारजेसि पुरुषु ममतबेट्टु ।
गानिमाटलाडु गय्यालि सतंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वशीकरोति पुरुषं जारा न कलहप्रिया ।
कुर्याद्वाच्यवादांश्च धूर्ता वेम! निरन्तरम् ॥६८२॥

A whore is not prone to be querulous
But tickles and traps the lewd with her charms;
A virago's tongue is sharp and garrulous
She cares but little for forms and norms. 682

683. जाललोननुंडि स्त्रीलवीधुलवेंक, जूडनीयरादुसुंघु विनक ।
चेतुरेनियट्लु चेट्टुमूडुनुजुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जालेभ्यो वीक्षितुं स्त्रीणामवकाशं न कल्पयेत् ।
यदि कुर्युस्तथा वेम! सर्वनाशो भवेद्ध्रुवम् ॥६८३॥

Lustful women whose minds are fickle
Must always be kept in walled seclusion
Should they be allowed to peer through windows
Their folk would surely come to rue it. 683

684. चक्कनैनवानि मक्कुवगांचिन दक्कुवगनुजूचु दनदु विभुनि ।
आडुबुद्धिकंटे नवरबुद्धियु लेदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि पश्येत् रूपवन्तं पुरुषं स्त्री स्ववल्लभम् ।
पश्येन्न्यूनं वेम! नास्ति स्त्रीबुद्धेरवरा मतिः ॥६८४॥

When a handsome youth comes into her sight,
A lustful wench is sorely tempted,
And holds her husband in dire contempt
As hers is the beastliest mind in the world. 684

685. कांतमेनु जूचि कलवरपडेदरु, कडुपुलोनि रोत गानलेक ।
इंतरोतगप्पु नीदेह मेलरा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अङ्गनायास्तनुं वीक्ष्य वेम! मुह्यन्ति पूरुषाः ।
मलं न पश्यन्ति तन्वा किं मलयुक्तया? ॥६८५॥

The outward gloss of woman's form
Lures and disturbs the mind of man:
Ha! the filth inside, he cannot see;
Why such craving for the loathsome body. 685

686. आडुदानिबोंकु गोडबेट्टिनयट्लु, पुरुषवरुनिबोंकु पूरितडक ।
स्त्रील नेर्पु मगल जीकाकुबरचुग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुड्योपमं नार्यसत्यं पुंसस्तु कटसम्मितम् ।
स्त्रीणां तु वेम! चातुर्यं पुंसः क्षोभयये भृशम् ॥६८६॥

Woman's perjury is an impenetrable wall;
weak is man's lying, like a fence of hay;
The crafty ways of women are such
That they addle the heads of their poor husbands.

687. सुगुणवंतुरालु सुदतियै युंडिन, बुद्धिमंतुलगुचु बुत्रु लोप्प ।
स्वर्ग मेटिकय्य? संसारिकिकनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि भार्या गुणवती पुत्रका बुद्धिशालिनः ।
तदा संसारिणो वेम! किं स्वर्गेण फलं? वद ॥६८७॥

If his wife is full of blameless virtues,
And sons are noble and intelligent,
Fie upon the life in Heaven;
Even here is that house-holder blessed. 687

౬౮౮. सतियोनर्चुचेड्डुगु पतिकदश्यमुवच्चु वतियोनर्चुमंचि सतिकिसगमु।
पतियोनर्चुचेड्डुगु सतिकेलरादुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्या दोषः पतिं याति अर्थं पतिगुणे सतीम् ।
.दोषः पतिकृतो वेम! न सतीं प्राप्नुयात्खलु ॥६८८॥

When a woman's sins unto her husband accrue,
And to half his merit she can lay her claim,
How can she consider herself free
From the nemesis of his evil conduct? 688

౬౮౯ वित्तहीनमैन वेळलंदुनु दलि, तनयु लालुसुहृदु लनेडु वार ।
लेल्ल शत्रुलगुदु रंदैन निजमिदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदा भवेद्वित्तहीनः तदा माता च पुत्रकाः ।
भार्या च सुहृदस्सर्वे वेम! स्युर्वैरिणो ध्रुवम् ॥६८९॥

Should a man, by misfortune, become poor,
All behave as his sworn foes-
His friends, his sons and even his wife-;
Know that this is a universal truth. · 689

౬౯౦. पापजातिनरुडु परसति गोरुट, चेप जिह्वरुचिकि जिक्कुनट्ले ।
तीपिनंटि यीग तेगुवतो नीरगादा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

पापी परसती काङ्क्षी जिह्वाबद्धो झषो यथा ।
मधुद्रव्ये वेम! लग्नाः न किं नश्यन्ति मक्षिकाः ॥६९०॥

Like a fish that bites a baited hook,
By love for novel taste deluded,
The sinful goes in for another's wife,
And perishes like fly that dies for a dainsty. 690

691. तल्लि दंड्रि तिल्लु दगिन चुट्टमु लेल्ल, नेरिकोरिपोरु नेगुपुजूचि ।
पड्डचुनित्तुरिंते भाग्य मीयगलेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
माता पिता बान्धवाश्च हितास्सर्वे समीक्षया ।
कन्यां दिशन्ति किं वेम! ददते भाग्यमुज्ज्वलम् ॥६९१॥

The father and mother and the kith and ken
With the best of wishes, may seek and find
A handsome youth for their graceful girl;
But can they bring him an enduring luck? 691

692. सतुल मायदेलिसि सैरिंपलेकनु, पेद्दकडुपुवाडु पेंड्लिमाने ।
पट्टुकासेगट्टे भुवि नांजनेयुडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
योषिन्मायां विदित्वैव वेम! लम्बोदरः पुरा ।
अनूढवान् बद्धकच्छः जन्मनैवाञ्जनासुतः ॥६९२॥

Having known the wiles of woman,
To which they felt their wits unequal,
The pot-bellied Vinayak gave up marriage,
And Hanuman remained an avowed bachelor. 692

693. चदिविनतनिकन्न जाकलिये मेलु, गृहमु वेल्पुकन्न गेदे मेलु ।
सकलसुरलकन्न जारभामिनि मेलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥
रजको वरमभ्यस्तकुक्षिविद्यात्तथैव च ।
गृहदेवाच्च महिषी सुरेभ्यो वेम! जारिणी ॥६९३॥

If bread earning is the aim of learning a washer-man is greater
Than the learned, for, he earns though learns not;
If a house-hold god is for giving fortune
A she-buffalo is better, for her gifts are certain,
If sacrifices are to ensure heavenly mirth
A harlot is better than all the gods,
For of the pleasures that she vouchafes here,
As of fate, one can be sure. 693

६९४ औरसुंडे नीकु वारसुडगु गानि, वेश्ययंदुबुट्टु विषयकोडुकु।
नीवु पोयिनपुडु नीरैन वदलुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

औरसः खलु सत्पुत्रः किं वेश्योत्थेन सूनुना ? ।
वेम! त्वयि मृते दत्ते किं तिलोदकमप्यहो ! ॥६९४॥

Your true - born son, given by your wife
Has the title to inherit your estate and all;
A harlot's son, though he is your seed,
Is unfit to offer you even obsequial water. 694

695. गुणवतिगल यिल्लु गोपुनोंदिंचुनु, चीकटिंटदेव्वे चेलगुनट्लु।
देवेयुन्न यिल्लु दिव्वे मरिचनयट्ले, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

तमोगृहं दीपिकेव गुणिनी भासयेत् गृहम् ।
दुर्गुणाकलितं गेहं वेमाऽदीपमिवाऽप्रभम् ॥६९५॥

A virtuous woman like a light dispells
The gloom of a home and fills it with lustre
A rustic hussy whiffs out the light
And fills the house with thunder and storm. 695

696. काकिगूट नाडुकोकिल नंमुडल बेट्टि पेनुपजेयु गुट्टेरुगुचु ।
नाडुदारि मोस मपुडैन देलियुडी, विश्वदाभिराम विनुरवेम! ॥

काकनीडे पिकी वेम! निधायाण्डानि पोषणम् ।
कारयेत् मर्म जानीत स्त्रीमाया ज्ञायते तदा ॥६९६॥

Know the cunning of a hen - cuckoo,
Who lays her eggs in the nest of a crow,
Who does the hatching and rears the chicklings;
Then will you see woman's deception. 696

विडुचुगलिपोंदु विडवजालनिवाडु. चन्चुनतुक मोयु जापगुडिसे।
भागवतुलपट्टु वडयंग नोपडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

त्यक्तवत्यास्त्रियास्सङ्गं वेम! त्यक्तुमशक्नुवन् ।
वोढा कटं कुटीं यावज्जीवं नैति महद्गतिम् ॥६९७॥

He who hankers after an unloving woman,
Slaves on for her unto his death, as a donkey,
Carrying her mat-hut and matress on his shoulders;
How can he reach unto the seat of the devotees? 697

698. वेलदिसोंपुजूचि विरवीगगादु, कलिकिकेपुड्डु गुणमे कारणंबु ।
चक्कनैनरूपु जारिणिकुंडदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लावण्यं योषितो दृष्ट्वा न मुह्येद्वेम! कारणम् ।
गुणएव हि भामिन्या जारिणी किं न सुन्दरी? ॥६९८॥

Gloat not over the shape of a woman's body;
Her beauty glows from the quality of her soul;
The herlot that sells her flesh for money,
Must, of course, have an outward gloss. 698

699. तनकु नोप्पिपुट्टि तनुवेंत बडलिन, गूळ्ळेटुडु युवति गूड जूचु ।
पंड्लुपडिन कुक्क पसरंबु गरुवदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

निस्सत्वश्श्रान्तदेहोऽपि दुर्विटस्सजतेऽङ्गनाम् ।
निर्दन्तः कुक्कुरो वेम! किं पश्वस्थि न दंशति? ॥६९९॥

Standing at the gates of death, sick and tired,
A miserable debanchee still longs for harlots;
Does not a dog, though its teeth are fallen,
Gnaw at the dry bones of dead cattle? 699

700. मुंडमोपितोड मुनुगुचु देल्चु, नुङ्[illegible]
अंडबायु वेनुक नाशमले पोवु, विश्वद[illegible]

रण्डया वर्तते यावत्तावन्मोहे निमज्जति ।
अपास्ते वेम! तत्सङ्गे आशा नश्यन्ति तास्तदा ॥७००॥

Man is a slave to sexual passions,
As long as he is with lascivious women;
For lust is fed by lustful objects;
And free he becomes by disseverance. 700

701. कावलयु मगडु कांत नेलप्पुडु, कावलेनिवाडु चाववलयु ।
कापुलेनिदानि कापुर मडुगना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रक्षेत्कान्तां सदा भर्ता द्राङ्म्रियेतावनाक्षमः ।
रक्षाविहीना या कान्ता वेम! तत्संसृतिर्वृथा ॥७०१

Man should protect his wife always
Worse than death is his failure to save her;
Untold miseries are the lot of a woman,
Whom her husband leaves to her fate. 701

702. भक्तिमुक्तिकल्गु भाग्यमु गल्गुनु, चित्तमेरुगु पडतिचेंत बतिकि ।
जित्तमेरुगनि सति जेरग नीरादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चित्तज्ञाया वेम! पत्न्याः प्रान्ते पत्युर्भवन्ति हि ।
भक्तिर्मुक्तिस्तथा भाग्यमचित्तज्ञां स्त्रियं त्यजेत् ॥७०२॥

Fortune and piety wait on him,
And free he becomes earthly bonds,
If his wife can understand him with sympathy;
Away with her whose mind is impervious! 702

703. प्रीतिलेनि लंजे भूतंबे यौजुमी, प्रीतिलेनि पाटु चेत चेटु ।
दातलेनि यूरुद्ययाल पेटया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अप्रीता कुलटा भूतं कर्माप्रीतं श्रमावहम् ।
यत्र दाता नास्ति वेम! सा पूः पैशाचवाटिका ॥७०३॥

The wife devoid of love is a devil;
The work devoid of interest is a drudgery;
The village devoid of a benevolent man
Is but that-place where Lucifer reigns. 703

704. बत्तिलेनि लंजे पलुमारु बिलिचिन, बत्तिकादु ल्यपुमित्तिकानि ।
मित्तिचोरग निरुलु म्रिंगकपोवुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

आहूयमाना बहुशः कुलटा भक्तिवर्जिता ।
मृत्युस्स्यात्सदनं विष्टा वेम! ग्रसति सा न किम्? ॥७०४

Though restored to her man, off and on,
An unwilling wench makes not a butiful wife;
She is but the ruin that causes an aeon's end;
Does not plague swallow the home it enters? 704

705. भवुडु चित्रमुगनु भार्यल मोयुनु, अट्टुमोयगलुगु दिट्टयैन ।
नतनिवलने बूदि यलदिन मेलगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

भार्यावाही भवश्चित्रं यदि त्वं वहनक्षमः ।
तथैव तत्समो वेम! भूतिलिप्ततनुर्भव ॥७०५॥

Queer and strange is Shiva's way
Of bearing his spouses on his own person,
Be you as mighty, to hold yours alike.
Better he smeared with ashes like a friar. 705

706. विटुल जूडगाने मट्टुमाय जेसियु, विटिकियंदु जेरि केकरिंचु ।
पतिममीर स्त्रील नरिकिंपलेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दृष्ट्वा विटान् वञ्चयित्वा गवाक्षस्था नितम्बिनी ।
विलासान् कुरुते वेम! मायाऽज्ञेया हि योषिताम्॥७०६॥

An unchaste woman, at the sight of paramours,
Stands at the window and shows her graces;
In many a manner can she befool her husband;
None can watch and detect her cunning. 706

707. इंद्रपदवि गोरि यिंपुगा यज्ञमुल्, कलिमिचेत जेसि कामुलैरि ।
परमयोगमूनि पट्टंगलेरिनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमार्कान्क्ष्येन्द्रपदवीं यज्ञैरिष्ट्वा महाधनैः ।
कामिनस्स्युर्जना नूनमक्षमा योगधारणे ॥७०७॥

Difficult it is to subdue the mind
And fasten it on to the Divine force:
So the rich do wish to purchase through sacrifices
A place in heaven to fulfill their desires. 707

708. पालप्रियमुचेत बरग नेड्चेटि बिड्डु क्षुत्तुद्प्पुलकिल शोकपडग
दलिं पनुलमानि तनयुनि मुद्दाडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्षुत्तृड्भ्यां व्याकुलो बालः स्तन्यार्थी यदि रोदिति ।
त्यक्त्वा कर्माणि वेमाम्बा लालयन्त्याशु चुम्बति ॥

God tends to the needs of His creatures,
Like a mother, who her many cares forgets
And rushes to kiss and suckle her babe,
The moment she hears its hungry cry. 708

709. पड्डुचुनूरकेल पारचूचेद रोक्को!, एंनवारलैन भ्रांतिजेंदि ।
लोनमीरु कामु लोंगदीयग लेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

महात्मानोऽपि विभ्रान्त्या हृत्स्थकामवशङ्गताः ।
किमर्थं? युवतीं वेम! पश्यन्ति भ्रान्तदृष्टयः ॥७०९॥

Too weak to resist the pressure of Cupid,
With eyes distraught in a helpless state,
Drowning in delusion, even the mighty stare
At the fragile bodies of the weaker sex 709

710. दातलेनियूरु दय्यालपेनुवाड, नीतिलेनिमाट रातिवेट्टु ।
प्रीतिलेनिलंजे प्रेतवाहनमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पूर्दातृहीना पैशाची वागनीतिश्शिलाक्षतिः ।
कुलटा प्रीतिशून्या च वेम! स्यात्प्रेतवाहनम् ॥७१०॥

The village devoid of benevolent man
Is horrid like the land of devils
An untrue word is a blow against a boulder;
An unloving adultress is a walking coffin. 710

711. फालनेत्रुडैन वंपंगलेडया, आलिमीरवेट्टि यादिमरुव ।
गोलयनुचु नम्मगूडदु वेर्रियै, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृत्वा प्रगल्भां विस्मृत्य मूलं त्र्यक्षोऽपि चाङ्गनाम् ।
न वशीकुरुते वेम! अमायेति न विश्वसेत् ॥७११॥

Believe not foolishly that woman is weak;
Yield to her once and she will gain a hold,
And then even the god with a fire-eyed forehead
Despite his might, can never bend her. 711

712. फलक मेडमचेतबट्टि खड्गंबून, बंटुननमु रादु प्रतिभलेमि ।
वीथिलोन दिरुग वेलदि पुरुषुडौने?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

खड्गं च फलकं वेम! कराभ्यां धारयन्नपि ।
न शूरस्स्यादप्रतिभः किं पुमान्? वीथिगाङ्गना? ॥७१२॥

By holding a shield and flourishing a sword;
A coward is not into the valiant changed;
By strutting and roaming in the streets unveiled,
A woman is never into a man transformed. 712

713. पुरुषुभाग्यमुनने बुण्यवति दोरकु, बुण्यवतिकि नट्ले पुट्टुपुरुषु ।
निरुवु रनुभविंप हितुलगु पुत्रुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भाग्येन लभ्यते पुंसः पुण्या स्त्री योषितः पुमान् ।
उभयोरपि भाग्येन वेम! पुत्रास्तथा हिताः ॥७१३॥

If fortune smiles on a man, he gets
A virtuous wife who rejoices in him:
If both can live in mutual love,
From then, their children will learn to love. 713

714. पुत्रसंतुलेक पुण्युडु जगतिलो, बुण्यलोक मेट्टु पोंदगलडु? ।
पुत्रहीनुनकुनु बुण्यंबु कलदेट्लु? विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

पुमान् पुत्रविहीनस्तु पुण्यलोकं कथं व्रजेत् ।
वेम! पुत्रविहीनस्य कथं पुण्यं प्रवर्तते? ॥७१४॥

None who breeds not male progeny
Can hope to enter into heaven
Which opens its gates to merit alone!
What else is merit than begetting sons! 714

715. पुडमिलोन नरुल्ल पुत्रुलगनगोरि, यडलुचुंदु रनुपमाशचेत ।
गोड्डुकुगलिगिनंत गुल मुद्धरिंचुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नराः पुत्रार्थिनो वेम! चिन्तयन्ति पराशया ।
पुत्रे सञ्जातमात्रे किं कुलमुद्धरति स्वयम् ॥७१५॥

Endless is the craving of men for sons;
What pains they bear, to bring them forth!
Does every son of the wishful parents
Ennoble the race into which he is born? 715

716. पिन्नवांड्रस्वेच्छ मन्ननजेरचुनु, अतिवारिस्वेच्छ गोडोनर्चु ।
पुरुषवरुनिस्वेच्छ भूतिनिगूर्चुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निहन्ति बालकस्वेच्छा गौरवं वेम! सर्वशः ।
स्त्रीस्वेच्छा तनुते दुःखं पुंसस्स्वेच्छा विभूतिदा ॥७१६॥

Allow freedom to children,
It turns them into libertines;
Allow freedom to women,
It leads them into trouble;
Allow freedom to noble men
It brings them wealth and greatness. 716

717. दोड्डिवाडु पेद्दतोडेलुनैननु, मट्टु जूचि दानिमर्म मेरिगि ।
गोड्डुगोर्रैन गोनिचननीयडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अजाजीवस्तु मर्मज्ञो जानन्वृकगतिं सदा ।
वन्ध्यां मेषीं च वेमाशु नीत्वा गन्तुं च नेच्छति ॥

A good herdsman cares for his flock
And lets not any cunning wolf into the fold;
For him the life of even a sterile sheep
Is worthy of all the protection in his power. 717

718. तल्लि येड्चविनक तनयालुवगचिन, जालिपडेडुवाड्ु जड्डु ड्ुग्गु ।
तारतम्य मेरुगनेरनि पशुवगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अशृण्वन् मातृरुदितं यस्स्वभार्याव्यथाकुलः ।
दयते स जडो वेम! पशुश्चातारतम्यवित् ॥७१८॥

An insensate fool and untamed brute,
Ignorant, and devoid of all sense of proportion,
Is he, who cares not for the wails of his mother
But sorely laments the glumness of his wife. 718

719. एंगिलेंचवट्टु डितवुगानेंचक, योगियुंडु रंत नुर्विजनुलु ।
कन्नंगिलेन? कन्नेगि लधिकमौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

उच्छिष्टमहितं मत्वा विमुञ्चन्ति जना भुवि ।
वक्त्रोच्छिष्टं किमद्वेष? नेत्रोच्छिष्टमिहाधिकम् ॥७१९॥

People shun to eat the remnants
Of the board that others have already enjoyed;
Why is that ban on the tongue-touched things?
The sight touched should surely be a greater
taboo. 719

720. चनियडविकिरुचुलु चवुलगोरुटरोत,नरुलुकलिगितिनमि नरयरोत
भार्यलनुचु वारि भरियिंपमिय रोत, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

ऋषीणां विपिने वेम! जुगुप्सा विषयार्थिता ।
अभोगो धनिनां चैव भार्याणां चाप्यपोषणम् ॥७२०॥

Fie on the ascetics who live in a forest,
But cling on, as ever, to the tastes of their senses;
Fie on the rich who are beggars in enjoyment;
Fie on those men who husband not their wives.

721. इंद्रुडय्यु गामि हीनुडैपोयेनु, मारुडय्यु गामि मंडिपोये ।
ब्रह्मयय्यु गामि बैसिपोनाडेनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

इन्द्रोपि वेम! कामी सन् हीनत्वमगमत्तथा ।
मारोऽपि चाशु दग्धोऽभूत् प्रथां ब्रह्मापि मुक्तवान् ॥

Indra, through lust, fell into disgrace;
Cupid was, by love-mongering burnt to ashes;
The creator too was by libido dishonoured;
who can be lewd and yet save his face? 721

722. रायिये अहल्य रामुपादमुसोकि, याडुदय्येनंदु रवनिजनुलु ।
चेयुसुकृतमुलिल शिलकैन नोंदुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमाहल्या शिला भूत्वा स्पृष्टा रामांघ्रिणा सकृत् ।
कान्ताभूदिति सम्प्राहुः शिलाप्येति कृतं फलम् ॥७२२

Of Ahalya people say "though a mere stone,
By the touch of Rama's feet she became a woman:
True, if noble deeds are once wrought,
Even by stones their fruit will be enjoyed. 722

723 कोडुकुनु वरियिंपगोरि वच्चिनदानि, दंडिपेंडलियाड धर्ममगुने? ।
तप्पनि तेलिसियुनु दाचेयु गर्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुतं वरयितुं वेम! कन्यकामागतां पिता ।
यदुद्वहेत् स को धर्मः? दोषज्ञोऽप्यघमाचरेत् ॥७२३॥

Can any man regard it as proper
To marry a girl, who loves his son
And seeks to be his daughter-in-law?
Knowingly do men resort to evil deeds. 723

724. इंचुकंतसुखमे यीरेडुजगमुल, गंचमुनकु बिल्लि काचिनट्लु ।
पंचबाणुबारिबडियु नासिंतुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चतुर्दशसु लोकेषु ईषण्मात्रसुखार्थिनः ।
वर्तन्ते वेम! कामार्ता उच्छिष्टार्थिबिडालवत् ॥७२४॥

Like cats that wait to lick the plates,
The creatures of all the fourteen worlds
Crave to enjoy the transcient joy,
They get by the sores that Cupid inflicts. 724

725. पेरटजेट्टुबेट्टि परिकिंपकुंडिन वेलुगुदाटि तीग वेडलबारु ।
नाडुदानिगुणमु नट्टुवलेनुंडुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि नेक्षेतोप्तलतां व्यतिक्रम्यावहेलिकाम् ।
निर्गच्छेद्वेम! तच्छाखा तथा स्याद्योषितो गुणः ॥७२५॥

Plant a creeper in the backyard of a house,
And leave it free to spread its shoots;
It crosses the fence and runs into the street:
So does woman if her nature is unchecked. 725

726. ओडलुशिथिलमैन नीरुवु गल सति, गुणमुमेलिमबट्टि कोटिसेयु ।
पातयेनुमुपालु रोतनवच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जीर्णाङ्ग्याश्च क्षमावत्याः सत्या वेम! गुणोदयैः ।
कोटिलाभः किं जुगुप्स्यं जीर्णाङ्गमहिषीपयः ॥७२६॥

Though old and wrinkled a woman has grown,
Her virtues keep her value high!
Do you contemn wholesome milk,
Though it comes of an aged cow? 726

727. कड्डुपुनिंड दवुड्डु गंपलोबेट्टक, चन्नु मुट्टनीक तन्नुगोदे ।
वारकांत लेंटलु वलतुरो यूरक, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
कण्डोले वेम! कम्बूकमस्थाप्य महिषीपयः ।
न दत्ते ताडयेत्पद्भ्यां वेश्या कांक्षति किं वृथा? ॥

Even a she-buffalo needs to be mollified
With a basketful of barn before milking;
Otherwise she bucks and bounds and kicks outright
How does a harlot give her love gratis? 727

728. चाडिगानिमाट चावडिलो निक्कु, वेटपो शुनकमु वीटनिक्कु ।
वेश्यजूचुनपुडे विटकाडु निक्कुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥
पुरि श्वा मृगयागामी सूचिकोक्तिर्गृहान्तरे ।
उज्जृम्भते वेम! वेश्यादर्शने तु विटस्तथा ॥७२८॥

A tale-bearer thrives in the rendezvous of the vulgar;
A mongrel passes for a blood-hound in a village
A wretched philanderer can shine as a lover
At the sight of a self-selling whore. 728

729. कैकपुट्टिचेरिचेगा रामुपट्टंबु, सीतपुट्टि लंक जेरिचे गादे ! ।
कौरवुलनु जेरिचेगद द्रौपदीदेवि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
कैका रामस्याभिषेकं नाशयामास वै पुरा ।
सीता लङ्कापुरीं वेम! कौरवान् द्रुपदात्मजा ॥७२९॥

Kaika stopped Rama's coronation;
Seeta was the cause of Lanka's ruin;
And Drowpadi preside over the slaughter of Kouravas:
Woman is often the instrument of Fate! 729

730. पतिकिमारुबलक पडतिये पंदिरा, मीरेनसनेतोड मेलगुपंदे ।
पंदि पंदि कूडि पडिदोले‌ा गोंय, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
पतिधिक्कारिणी जाया सूकरी केवलं तया ।
• चरिष्णुस्सूकरो वेम! लुण्ठतस्तौ हि कर्दमे ॥७३०॥

The woman that disobeys her husband is a swine
The man that lives with her is a hog
The home that consists of such a couple
Is like a pit where a pig and sow wallow! 730

— • आध्यात्मिक विभागः • —

731. तल्लिकडुपुनुंडि तावु डूनप्पुडु, मोटचट्टलेदु तुदिनिलेदु ।
नडुम बट्टगट्ट नगुबाटुकादोको!, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
मातृगर्भच्युतस्यास्ति नादावन्तेपि चाम्बरम् ।
मध्यकाले धृते वस्त्रे वेम! हास्यास्पदं हि तत् ॥७३१॥

PHYLOSOPHICAL SECTION

Naked he comes out of his mother's womb
And naked he goes into the tomb
Is it not a matter of shame for man
To be clothed awhile like a clown? 731

732. सोम्मुगनेडिदन्क ज्योतिकावलेगानि, सोम्मुगन्नवेन्क ज्योतियेल ।
देवुडैनवेन्क देहंबुचिवकेल?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥
यावत्स्वं वेम! नेक्षेत तावज्ज्योतिः प्रयोजनम् ।
दृष्टे द्रव्ये ज्योतिषा किं? वपुषा किमधीश्वरे? ॥७३२॥

We need a torch till we find object
That has stipped to the ground in the dark;
We need out bodies to keep us on the move
To the goal of our transfiguration. 732

733. बयलु ब्रह्ममनुचु भाषिपुचुंदुरु, बयलदेल तानु ब्रह्ममगुनु? ।
ब्रह्ममैनबयलु भावमंदुंडगा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

खं ब्रह्मेति वदंत्येके कथं ब्रह्म भवेन्नभः ।
नित्यशो वेम! भावे तु खाकारे ब्रह्मणि स्थिते ॥७३३॥

Some say that the insentient void is Brahman
But is not space by the mind enveloped?
How can the finite space assume
The place of Brahman the Infinite? 733

734. एंड नीड चंद मेरुगनेर्चिनवाडु, उंडु नेलकाल मोकचोट ।
तिडिपोतुयोगि तिरुगुचुनुंडुग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आतपच्छाययो रीतिं ज्ञातुं शक्नोति यो भुवि ।
तिष्ठेदेकत्र वेमेह भ्रमेत्कुक्षिम्भरिर्यतिः ॥७३४॥

He, who, with equanimity, feels alike
The burning sun and the cooling shade,
Lives at a single place contented;
But a gluttonous friar ever roams about. 734

735. कर्मगुणमुलन्नि कडबेट्टिनडुवमि, दत्त्वमेट्लु तन्नु दगुलुकोनुनु ।
नूनेलेक दिव्वे नूवुनवेलुगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि कर्मगुणार्तातो न चरेत्तत्त्ववित्कथम्? ।
भवेत्तैलं विना वेम! दीपो ज्वलति किं तिलैः? ॥७३५॥

Develop detachment from the fruit of action,
To be firmly set in self-realisation;
Does a wick in planted in gingily seads,
Burn and shed its light around? 735

736 म्रुड्डुवचि कल्ल गोड्डालाडिन, विघमुगा नेरुगक वेर्रिजनुलु ।
ज्ञानुलैनवारि गर्हिंतु रूरक, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शावापहासकार्यण्डमिव मूर्खजना वृथा ।
. अजानन्तस्सतां शक्तिं वेम! गर्हन्ति केवलम् ॥७३६॥

For no reason and unprovoked,
The insane fool, who knows not aught,
Takes delight in mocking at the wise
Like an addled egg jeering at a chick. 736

737. ओडल बूदिबूसि जडलु धरिंचिन नोड्डगुनु मुक्ति बड्डलेडु ।
तडकबिर्रुवेट दलुपुतो सरियौने?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भूतिं लिप्त्वा जटा धृत्वा वेम! वेषधरो भवेत् ।
नाप्नोति मुक्तिं सम्बद्धः कटो नैति कवाटताम् ॥७३७॥

The hypocrite who smears his body with ash
And keeps his hair unkept and matted,
May win veneration but not salvation;
A tight-fitted taty makes not a door. 737

738. रम्यमैनमनसु राजनियेंचुचु गम्यमुगनु दानिगट्टुटेरिगि ।
मरगि पूर्णपदवि महिलोनगानरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निगृहीतं मनो वेम! प्रधानमिति भावयन् ।
तन्निग्रहविधिज्ञस्त्वं पूर्णं पदमवाप्नुहि ॥७३८॥

The mind is the priceless gift of your life,
Wield it well and ride to your goal
And realise the state of divine completeness
While still you are breathing on the earth. 738

739. आत्मलोनिसोम्मु नंजनमुन जूचि, यंटि रुगुनट्टि यतडु योगि ।
पुंजु गूटनुंडि प्रोद्देरिंगियु गूयु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अञ्जनेनात्मनि द्रव्यं दृष्ट्वा यो वेम! वर्तते ।
स योगी कालविन्नीडे कुक्कुटः खलु कूजति ॥७३९॥

Though shut up in the darkness of his niche
The cock crows the nightly hour aright;
So does the yogin, wearing wisdom's collyrium
See, at all times, the Treasure of his soul. 739

740. ऋषु लेरुंगनट्टि विषयंबु भुविलेदु, वारुचेप्पिनंत वरुसनगुनु ।
तेलिय कनेडिवारु देवेलु निजमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

ऋषिभिश्चानभिज्ञातो विशेषो नास्ति भूतले ।
अर्थोऽनुवर्तते तेषां वाचं वेमेतरे जडाः ॥७४०॥

Nothing can escape the eye of the Rishis
What they predict will be timely fulfilled;
But he who sees not beyond his nose
Views with contempt the words of the wise! 740

741. टिप्पणमुलजेसि चप्पनिमाटल, जेप्पुचुंदु रन्निस्मृतुल श्रुतुल ।
विप्पिचेप्परेल वेदांतसारंबु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रुतिस्मृतीतिहासानां टीकां कुर्वन्ति नीरसाम् ।
वेदान्तसारं विस्तृत्य वेमेह न वदन्ति किम्? ॥७४१॥

In insipid loquacity they offer explanations
Of ritualistic treatises and social codes:
Why doot they brew out the essence of philosophy
And share their wisdom with one and all? 741

742. कुंड कुंभमन्न गोंडपर्वतमन्न, उप्पु लवणमन्न नोकटिकादे? ।
भाष लिट्ले वेरु परतत्त्वमोक्कटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कुम्भः कुण्डेति वेमाद्रिः कोण्डेति लवणं तथा ।
उप्प्वित्युक्तिस्समा तत्त्वमेकं भाषास्तु भिन्नधा ॥७४२॥

Pot and vessel, hill and mountain,
Common salt and sodium chloride-
The words may vary but mean the same;
His names are different but God is one. 742

743. चेरकुतोटलोन जेत्तकुप्पुंडिन, गोंचमैन दानि गुणमु चेड्दु ।
एरुक कलुगुचोट नेड्डवाडुन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यद्यस्त्यवकरश्चेक्षुवने नश्येन्न तद्रसः ।
अज्ञे वेम! स्थिते प्रान्ते तथा ज्ञानं विवेकिनः ॥७४३॥

A caitiff living in the company of the wise
Cannot diminish their native worth;
A heap of rubbish in a sugar-cane garden,
Cannot reduce the sweetness of the cane. 743

744. चदुवरि मतिकन्न साधकुमतिमेलु, वेदमुलनु लेदु वादमुलनु ।
ओडलु शुद्धिजेसि योडयनि जूडनौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

पाठकस्य मतेर्वेम! साधकस्य मतिर्वरम् ।
वेदैर्वादैश्च किं? देहशुद्ध्या पश्येत्परं प्रभुम् ॥७४४॥

A disciplined mind is better than the scholar's;
Vain is your search in scriptures and discourses;
Clean yourself to a spot-less transparencek
The Lord can be seen within your own being. 744

745. जीवभेद मेरिगि चेडिपोनि वारलु, ब्रह्मभाव मोंदे परगु चुंद्रु ।
नीरु मुत्यमैन नीरुगा मारुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! ज्ञात्वा जीवभेदमनष्टा ब्रह्मतां गताः ।
राजन्ते स्यात्किमम्बद्बा मौक्तिकीभूतवाः पुनः ॥७४५॥

Those who succumb not to the self's ego
Achieve infiniteness and ever remain so;
The drop of rain that has grown into a pearl
Will never return to the watery state. 745

746. आरु दूलमुलकु नाधारमैनट्टि, योंटिकंबमिटि नोनर निल्पि ।
यिंटि कोकडु कर्त येपारुचुंडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

षट्स्थूणसुदृढाधारं स्थाप्यैकस्तम्भमन्दिरम् ।
मन्दिरस्य स्वयंकर्ता वेमैको भुवि राजते ॥७४६॥

With six beams of nerve centres
Based on the pillor of the vertibral column
The corporal house is constructed
And a steward is kept in charge of it. 746

747. आदि जूचुचुंड नन्निटदानुंड्डु, नादिजूड नेवरि कलवि कादु ।
आदिमुक्तितेरुवदात्मने युंडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आदौ दृष्टे स्वयं वेम! सर्वत्रास्ते तदादि च ।
द्रष्टुं कोऽपि न शक्नोति स्यान्मुक्तिपथ आत्मनि ॥

Look back and back and trace your origin,
You find yourself in every being:
The beginning is impossible of discovery;
But the clue to freedom from the first cause
is in you, 747

748. इहमुन सुखियिंप हेमकारकविद्य, परमुन सुखियिंप ब्रह्मविद्य ।
कडम विद्यलेल्ल गन निष्फलंबुले, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥
स्वर्णविद्येह सुखितुं ब्रह्मविद्या परत्र च ।
.तदन्यविद्यास्सकला निष्फला वेम! चिन्तय ॥७४८॥

Only two sciences conduce to man's welfare,
The one is alchemy for earthly happiness,
The other is spiritual science for heavenly bliss;
The rest are useless and barren of fruit. 748

749. पिल्लि येलुक बट्टि प्रियमुन तुंडक, यदिये कोडिबट्ट ननुगमिंचु ।
ममत विडुवकुन्न मरि मोक्षमब्बुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥
वेमाखुग्रहणेनैव मार्जालो न हि तृप्यति ।
कुक्कुटग्रहणापेक्षी कुतो मुक्तिस्स्पृहावतः? ॥७४९॥

If a cat were content with the meat of rats,
His master pleased, he would be happy;
He kills his master's dear fowl,
And is chased and violently killed;
Spiritual happiness is never achieved
Until the mind is wholly freed from greed. 749

750. पितृपतिकिनि जिक्कि पेनुत्रोवगानक, वेतलजिक्कुवाडु वेर्रिवाडु।
सतुलवलन जिक्कि संतापपडनेल?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥
परेतराड्वशो मार्गमपश्यन् वेम! सव्यथः ।
यस्स उन्मत्त इत्युक्तः व्यथते किं सतीवशः? ॥७५०॥

I call even him a fool,
Who strays into the noose of death,
Seeing not the great path of eternal life:
What name should I give to the slave of Sex! 750

751. तेवुलु पड्डवाडु देवताभक्तुंडु, ईटे लेनिवाडु पोटु बंटु ।
काsु लेनिवाडु कडुब्रह्मचारियौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रोगार्तो देवताभक्तश्शूरस्स्याच्छरवर्जितः ।
ब्रह्मचारी भवेद्वेम! वित्तहीनो जनो भुवि ॥७५१॥

Threatened by disease man turns to Gods;
He vaunts his valour if he is not to be armed;
When his purse is void of even a cent,
He conducts himself like a strict celibate. 751

752. आदिकारणमुनु नरपुडेट्टुलेरुंगु?, जेप्पलेडु कानि तप्पु बट्टु ।
ओय नेर्चुकुक दोंतुल बेर्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कथं निदानं वेत्त्यल्पो वक्तुं नार्हति दोषदृक् ।
श्वा पातयति कुम्भौघं वेम! नालं तथा कृतौ ॥७५२॥

How can the vulgar know the first cause?
He is dumb in exposition but vociferant in abuse;
A dog can throw down a row of pots;
But can it arrange the pots into a row? 752

753. अंतरंगमंदु नपराधमुल जेसि, मंचिवानिवलेने मनुजुडुंडु ।
इतरु लेरुगकुन्न नीश्वरु डेरुगडा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नरोऽपराधी पारोक्ष्ये प्रत्यक्षे साधुवच्चरेत् ।
यद्यन्ये तन्न जानन्ति वेम! किं वेत्ति नेश्वरः? ॥७५३॥

In the privacy of his heart, man sins,
And puts on a cover of innocence;
His deception may keep his fallowmen ignorant;
But are not his secrets known to the Omniseent?

754. निजमु वरुसनेरिगि निर्गुणत्वंबंदे, पलुकुलोनि यर्थ मलरदेलिसि।
पलुक कुंडुवाडे परमात्मयगुनुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्रमं तत्त्वस्य विज्ञाय वेम! नैर्गुण्यमास्थितः ।
शब्दार्थज्ञोऽपि यो मानी परात्मेति स कथ्यते ॥७५४॥

He is out on the way to merger with the infinite,
Who truth from untruth can plainly tell
Whom nature's conceptions do not condition,
And who knows everything but vaunts not his wisdom. 754

755. निजमुदेलिसियुन्न सुजनुडा निजमुने, पलुकवलयुगानि परुलकोरकु।
दापगूड दिक नोप दन्यमुबल्क, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्यज्ञस्सुजनो वेम! परेभ्यस्तद्दतं वदेत् ।
न गोपयेत्किञ्चिदपि नापरं च वदेद्वचः ॥७५५॥

Telling the truth is the mark of nobility,
When, in all its aspects, it is fully known;
Hide not truth or speak not falsehood
To favour a friend or to spite a foe. 755

756 तल्लि पार्वतियगु दंड्रिये शंभुंडु, प्रमथगणमु लखिलबंधुवितति ।
तनकु बुद्दि निल्लु तनर गैलासंबे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जननी पार्वतीदेवी जनकः परमेश्वरः ।
बान्धवास्तद्गणा वेम! कैलासो जन्मभूर्ध्रुवम् ॥७५६॥

Parvathi is the mother and Shiva is the father;
The dutiful Pramathas are the real relatives;
Kailas the seat of the divine parents
Is surely the birth-place of every being. 756

757. तनुवु नस्थिरमनि धनमु नस्थिरमनि, तेलुपनेर्चि तानुदेलियनेर्चि।
पात्रुडैन योगि परमात्मयेसुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अस्थिरं तनुवित्तादि सर्वं चेति स्वयं विदन् ।
परान् बोधति यो वेम! परमात्मा स संयमी ॥७५७॥

The yogin, worth the name, who realised
The transcience of body and earthly possessions
And has the wisdom to know and teach
Is no less than the supreme self. 757

758 ब्रह्मनुदलगोट्टि पारवैचिनयप्पु, डड्डुपडग नोपरैरि सुरुलु ।
शिवुनिकरुणलेमि जेडिपोकपोदुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मूर्धनि ब्रह्मणश्छित्वा विक्षिप्ते वेम! देवताः ।
रोद्धुं न शेकुर्नाशं हि यान्तीशस्य कृपां विना ॥७५८॥

While Shiva was cutting off Brahma's throat,
None of the Gods could dare prevent Him;
Can a frail mortal escape his doom,
Without winning the mercy of the Lord? 758

759. विडिय मिन्नलेक पेद्दनु नेनंचु, बोंकमुलनु बरकु संकरुनकु ।
हेच्चु कलुग दिचट वच्चिनरादट, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आढ्योहमिति यो वक्ति निर्लज्जं दुर्विकत्थनम् ।
तं याति नेहाभ्युदयः परत्र च मृतिं गतम् ॥७५६॥

In a mean ridiculous self-esteem,
A bastard boasts of his own greatness;
His vanity raises not his status in life,
How does it gain him bliss after death. 759

760. नीवु पलुकुचुन्न नित्यपूजितुडौनु, नीवु पलुककुन्न निद्रपोवु ।
नीवु पलुकुपलुकु निर्मलुडेरुगुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

त्वयि ब्रुवति वेमेह मानवो नित्यपूजितः ।
. त्वय्यब्रुवति निद्रालुः त्वदुक्तिं वेत्ति निर्मलः ॥७६०॥

He, who echoes your divine voice,
Rises in eminence higher and higher;
He, who hears not, is deaf and dumb;
The pure alone can catch your word. 760

761. कोंपलोनमरुगु कोकलोनमरुगु, कन्नतल्लिमरुगु कडुपुमरुगु ।
इन्निमरुगुलंदु नीशुडु मरुगाया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यथा मम गृहे वेम! वस्त्रे कुक्षौ च मातरि ।
वेत्तुं शक्तस्तथा मर्त्यो न स्यादीश्वरमर्मवित् ॥७६१॥

Man lives inside his cell unseen;
Wrapped up in cloathing he conceals his skin;
His mother and stomach are matters to be hidden;
God is lost in all these privacies. 761

762. काविबट्ट गट्टि घनयोगिवलेनुंडि, वेलय रात्रिगाग विडिचिपेट्टि ।
तोडरि तिरुगुवाडु दोंगसन्यासया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

धृत्वा काषायवसनं स्थित्वा योगीव यः पुमान् ।
रात्रौ त्यक्त्वा चरेद्वेम! छद्मयोगी स कथ्यते ॥७६२॥

A dissembling recluse, like a yogin roams,
In saffron robes while the Sun is on;
When the night sets in, with all her gloom,
He casts off his garb and deserts his soul. 762

763. विद्यकलिगियुंडि विनयंबुलेकुन्न. नेदुवलकु मेलिमैन मणुलु ।
सोम्मुलुंडि कंठसूत्रमु लेन्ट्रुने, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रत्नभूषान्विता वेम! कण्ठसूत्रं विना सती ।
नाभाति हि तथा दुष्टो विद्याढ्योऽपि न शोभते ॥७६३॥

A man possessing education's embellishments,
But lacking humility is like a woman
Adorned with rivieres of priceless gems,
But wanting the sacred mark of wifehood. 763

764. दानमुलनु नन्नदानमे दोड्डदि, गानमुलनु सामगानमे मेच्चु ।
ध्यानमुलनु शिवुनिध्यानमे श्रेष्ठंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! दानेषु सर्वेषु चान्नदानं महाधिकम् ।
गानेषु सामगानं च ध्यानं ध्यानेषु शूलिनः ॥७६४॥

The gift of food is the bet of gifts;
The tune of Sama is the best of tunes;
Holding the mind in godly thought
Is the best of all the comtemplations. 764

765. ऊकयंदु बुद्दियुन्नदि यन्नंबु, म्राकुनंदु फलमु मानितमगु ।
सोकुगालिबट्टि शोधिप मरि मुक्ति, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

तुषायामस्ति वेमान्नं द्रुमे च मधुरं फलम् ।
शोधिते मारुते सम्यक् मुक्तिश्च परिलभ्यते ॥७६५॥

Food is enclosed in the coat of the grain
Fruit is imbedded in the body of the tree
Thus is the freedom of the mind inlaid
In the wind that quickens the nerve. 765

766. परुलवित्तमंदु भ्रांतिमानिनयट्टि, पुरुषु डानिलोन बुण्यमूर्ति ।
परुलवेत्त मरय बापसंचितमगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

परद्रव्येषु यस्तृष्णां जहाति स हि पुण्यवान् ।
. वित्तं परेषां वेमोऽयां बहुधा पापसञ्चितम् ॥७६६॥

He is the embodiment of meritorious life.
Who has no greed for others property,
Amassing wealth by robbing the neighbours
Is greedily piling up sins on sins. 766

767. पत्तनंबुलगल प्रौढांगनलुनरि, पल्लेलंदु निल्चि ब्रुतुक गलरे! ।
सुखुलु परमुदारि शोभिंपजालरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रौढाङ्गना नागरिकाः पल्ल्यां शक्ता न जीवितुम् ।
तथा वेमात्ममार्गे च न शोभन्ते हि भोगिनः ॥७६७॥

The fashionable ladies, given to town life,
Feel out of sorts in rural surroundings:
Thus do those, prone to worldly pleasures
Fare not well in the realm of the spirit. 767

768. तल्लिदंड्रुलंदु दारिद्र्ययुतुलंदु, नम्मिन निरुपेद्नलरुलयंदु ।
प्रभुलयंदु जाल भयभक्तुलुंचुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मातापित्रोर्दरिद्रेषु विस्रब्धेषु तथा नृषु ।
वेम! प्रभुषु चात्यन्तं भयभक्तियुतो भव ॥७६८॥

Let your heart he full of loving reverence
For your parents and for the poor
For the rulers. and for the lowest
Who commit themselves to your care. 768

769. जंत्रमंत्रमहिम जातवेदु डेरुगु, मंत्रवादियेरुगु दंत्रमहिम ।
तित्रिणीकमहिम दिनुवाडेरुंगुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यन्त्रमन्त्रप्रथां वेत्ति वह्निस्तन्त्रप्रथां तथा ।
मन्त्रवादी च वेमेवं भोक्ता तिन्त्रिणिकाप्रथाम् ॥७६९॥

The taste of tamarind is enjoyed by its eater;
The mystic power of a magical formula
Is seen by the sacrificial fire
And the wisdom of Tantrism is known to
its votary 769

770. अयिनवारलंचु नाप्तुलटंचुनु, बंदुगुलनु नम्म वाडिगादु ।
तनकुनेनवाड्रु तानोकडेयगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नाप्तस्सन्निहितश्चेति बन्धुर्विस्रम्भभाजनम् ।
बन्धुरात्मात्मनश्चैव वेमात्यन्तं समाहितः ॥७७०॥

Unwice it is to rely on your fellowmen,
Considering them near and dear unto you;
Let your real trust be in God,
The Supreme Self, the nearest to your self. 770

771 सिग्गुविड्रुवकुन्न शिवसौख्यमे लेदु, तग्गमोगकुन्न सिग्गुविडदु ।
सिग्गुविडचुवाडे चिरकालजीविरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निर्व्रीडो न शिवानन्दी दुर्विनीतो न निस्त्रपः ।
लज्जां त्यजति यो वेम! चिरकालं स जीवति ॥७७१॥

The joy of Divine Bliss is unattainable,
Unless Ego's sense of shame is eschewed,
Which, without humility, is unconquerable;
Immortal is he by whom is shame subdued. 771

772. सिग्गुदागुनेचट जीकटि चेटदागु, नाकलेडदागु नात्मलोन ।
दागियुन्ननिद्र दागुट देलिसुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लज्जा तमश्छटा क्षुच्च गुप्तनिद्रापि चात्मनि ।
वेम! कुत्र विलीयन्ते सम्यग्जानीत तद्रहः ॥७७२॥

Where, in the self, is the seat of shame?
Where do Gloom and Hunger hide?
Know that there is the ambuscade
Of the sleep that lies in wait. 772

773. वेतलदीर्चुवाडु वेदान्तवेद्युंडु, रतुलनेलुवाडु रमणुडगुनु ।
सतिनिवेनगुवाडु संसारयोगिरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेदान्तवेद्यस्स्याद्वेम! बहुधा नाशितव्यथः ।
रतिज्ञो रमणः कान्तासक्तस्संसारवान् यतिः ॥७७३॥

A house-holder is he who keeps to his wife:
A lover is he who pleases his love;
Thus is he the true philospher,
Who heals the ailments of the soul. 773

774. भार्य तनदुपालि भारुसंकल, चिन्नचिन्न शिशुवु लेन्नचील ।
लरयग जेरसाल यगुनु संसारंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुदृढा शृङ्खला भार्या शिशवो वेम! कीलकाः ।
कारागारं च संसारमेवमात्मनि चिन्तय ॥७७४॥

To a man who is wise enough to see
His home is a frightful prison-house
Where his wife is a chain that fatters him tight
With bolts of children that eat into his flesh. 774

775. नातिपैनप्रेम नानाटिकिन्निरोत, ज्योतिपैनब्रेम जूडगानु ।
मातृप्रेमयोक्कटे मर्यादलेल्चुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जुगुप्साकारि कामिन्यां प्रेम वेम! दिनेदिने ।
मातरि ज्योतिषि प्रेम समं गौरवदायकम् ॥७७५॥

As man loves Truth's Effulgence!
He develops a revulsion of sex;
Then the taintless motherly love alone
Becomes worthy of his wise reverence. 775

776. ज्ञातयैनवानि नेतगाभाविंचि, नीतु लेरुगवलयु नियतिगलिगि ।
ज्ञानुलुन्न लाभ मूनुने? तेलियमि. विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञातारं वेम! नेतारं मत्वा विनियतो नरः ।
नीतिं विद्यात् ज्ञानिलाभे किं फलं त्वस्त्यवेदिनः ॥

A wise man should be chosen for a leader,
And his precepts must be followed with discipline:
Of what use are the sayings of prophets,
If the people are too ignorant to understand? 776

777. सिद्धुलैनवारि चिर्वंबु रंजिल्लु, नोडलिमेरुगु लेक्ककिडरु गान ।
पनसपंडुघनत पैनेमिकल्दया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देहद्युतौ न गणना सिद्धानां मानसं ततः ।
राजते वेमोपरिष्टात् पनसस्यास्ति का प्रथा? ॥७७७॥

Judge not the sages from their rough exterior,
For they care but little to gloss their surface;
Their soul is golden, though their body is sodden,
Like the inside of a thorny jack fruit. 777

778. साधुजनुलचेलिमि चालिपगारादु, प्रकृतिविडकयुन्न फलमुलेदु ।
पिंदेगोसिचूड बीजंबु गल्गुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न त्याज्यं साधुसाङ्गत्यं विना प्रकृतिवर्जनात् ।
न फलं वेम! किं बीजं? स्याच्छलाटुनिकृन्तनात् ॥

Dissever not from the society of the wise,
But detach yourself from earthly tangles:
Seek not result from a half-cooked effort;
Can seeds be had from a tender fruit? 778

779. वेन्न जेतबट्टि विवरंबु देलियक, घनमुगोरुनट्टि घननिभंगि ।
दानुदेवमय्यु देवमुन् दलचुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नवनीतं करे धृत्वा घृतकांक्षी पुमानिव ।
अन्यत्र देवं स्मरति वेम! देवमपि स्वयम् ॥७७९॥

Though man is himself the Spirit-Divine,
He madly seeks his God abroad,
Like him who holds a pot of butter
But, knowing not its nature, searches for ghee. 779

780. विश्वसिपदगिन वेषंबु मरिलेदु, कूडुगूडु गट्टगोक लेदु ।
विश्वमयुडुनैन विभुनल देलियडो!, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

नचास्ति वेषो विस्रम्भ्यो नात्तुमन्नं न चाम्बरम् ।
तथापि किं न वेत्त्यज्ञो वेम! विश्वमयं विभुम् ॥७८०॥

Though his show inspires no confidence,
And he is destitute of food and clothing,
The ignorant pains not his faith to God,
The indivisible One who appears as many. 780

781. निन्नगानिकन्न कन्नवा उष्विकुंड्डु, कन्नवानिकन्न गलियुन्नाड्डु ।
नुन्नतोन्नतुडयि युर्विलोपलनुंड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रोतुर्द्रष्टाऽधिको वेम! द्रष्टुश्चापि सुमङ्गतः ।
उन्नतादुन्नतो भूमावेवं मर्त्यः प्रवर्तते ॥७८१॥

He that has seen is by far superior
To him that has merely heard.
He that has entered into yogic union
Excels even the mightiest in the world. 781

782 रूपुवंकपेरु रूढिगा निल्चुनु, पेरुवंकक्रियलु पेनगुचुंड्डु ।
नाशमौनु दुदकु नामरूपक्रियलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रूपपक्षे नाम रूढं नामपक्षाश्रिताः क्रियाः ।
नामरूपक्रियाणां तु नाशोऽन्ते वेम! सम्भवेत् ॥७८२॥

Every object provokes a concept
And every concept is fathered by action
Where the self is merged in the universal soul.
The object, the concept and the action cease. 782

783. राजसंबुगोरि राज्यभारमुनंदु, नोर्पुलेनि यात डुमयतजेड्डु ।
नीटिपैन गुंड्डु निलुचुना? मुनगक, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रजोवृतो राज्यभारे नश्येदुभयतोऽक्षमी ।
जलस्योपरि तिष्ठति किं? वेमाऽयोगोलको मनाक् ॥७८३॥

He too that aspires for earthly power
Must be strong to bear its load
Neither heaven nor earth is for the weak
Water upbears not an iron ball. 783

784. भवमु सागरंबु भार्यये, मकरंबु, चेपजलग लगुनु शिशुवुलेल्ल ।
भवहरुं दलुपक पारमंदगलेडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भवोऽब्धिर्मकरी भार्या स्युर्जलूकादयोऽर्भकाः ।
· अस्मरन्तो भवहरं वेम! केऽपि न पारगाः ॥७८४॥

Life is a voyage in the ocean of existence,
Where wife is a whale and children are sharks;
None can safely reach the shore,
But with the aid of the ark of God. 784

785. पाशबंधनुलनु बंधुवर्गंबेल्ल, जिक्कजूतु रय जीवमु चन ।
नोक्कडैन नेग दुपुरुषात्ममेकानि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जीवे गते पाशबन्धैस्तनुं बध्नन्ति बान्धवाः ।
दर्शयन्तो वेम! दुःखं तेन नैकोऽपि गच्छति ॥७८५॥

When life has passed and man is a corpse,
His relatives hasten to bind him to burn;
All seem to weep and wail,
But none accompanies that hapless soul. 785

786 पत्तनंबुलंदु बतुलकु सतुलकु, मोहमेच्चु दान नूड्लेच्चु ।
मुक्तिमार्गमुनकु युक्तिये तेलियदु विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सतीपतीनां नगरे मोहोहाः क्रमशोऽधिकाः ।
मुक्तेर्मार्गं वेम! लब्धुं न युक्तिं च विदन्ति ते ॥७८६॥

The men and women who live in towns
Are full of violent passions and prejudices;
Their aims and aspirations ever ramify;
They know not the path that leads to heaven. 786

787. पंचमनिगमंबु भारतंबगुननि, पोगडिरेलजनुलु बुद्धिमालि ।
हिंस नेंचिजूड निष्टमेट्लय्येनो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भारतः पञ्चमो वेद इति निर्बुद्धयो जनाः ।
स्तुवन्ति किं? वेम! हिंसां द्रष्टुमिष्टमभूत्कथम्? ॥७८७॥

Why are people so indiscreet
As to praise the Bharatam as veda the Fifth?
How can it be their soul's solace
Where it reeks of freightful violence of a race. 787

788. नीरुपैनबडिन निप्पुलुबोगुलौ, निप्पुमीद कुंडनीरुबेट्ट ।
कळपेळ्ळुचुमागु गडचोद्यमिदिकदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जलस्पृष्टाग्निरङ्गारो घटस्थजलमाग्निना ।
मन्तप्यते पश्य वेम! महच्चित्रमिदं खलु ॥७८८॥

Where water falls on burning fire
The fire is quelled and deadened into coal
Hold the water in a pot on the fire
And lo! how wondrous! It boils and bubbles. 788

789. देहमनेडिइल्लु दिनदिनंबुनु नूड्चि अलिकिपूसिमेति यनुवुबरचि ।
कापुविडिचिपोवु गदपट नीजीव, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सम्मार्जयित्वाऽलंकृत्य गेहं देहाख्यमन्वहम् ।
सिद्धं कृत्वा विसृज्यान्ते वेम! जीवो व्रजेत्ततः ॥७८९॥

The body is a house for the soul's sojourn;
With wakeful care it is dusted and washed
And sneared and painted and with curtains adorned
Yet on a resistless spur, it is for-ever abandoned.

790. विश्वनाथुनंदु विप्रुलयंदुनु, विभुनियंदु वेदविधुलयंदु ।
भक्तिलेनिवाडु पापात्मु डिल्लोन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

विश्वनाथे च विप्रेषु वेदोक्तेषु विभावपि ।
यस्य नास्ति ध्रुवा भक्तिः पापात्मा खलु वेम! सः ॥

He is deemed a sinner in the world,
Who does not hold in esteem and reverence
The Lord of the Universe and the ruler of the land,
And the learned in the scriptures and the eternal laws. 790

791. खगमुलंदमु गनगा मुच्चटगनुंडु, देगलगांचिनंत देटपडदे? ।
देवुडीनिसोगसु देवे! नीकेलरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

रम्यं हि खगसौन्दर्यं स्फुरद् दृष्टासु पंक्तिषु ।
किं वेम! दैवादत्तेन सौन्दर्येण! विमूढ! ते ॥७९१॥

How beautiful are the birds of the air!
Watch them arrayed in sparkling plumes
They ask not for themselves, yet God bestows!
Why do you crave for God-denied shows. 791

792. कडुपुलोन मलमु कडमनि येमुकलु, कलदु मांस मितकप्पुलोलु ।
मलपुदित्तिमीद मनसेट्लुवारुगा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कुक्षौ मलमथास्थीनि मांसं चर्मपरिच्छदम् ।
मलभस्त्रां कथं वेम! मानसं परिषज्जते? ॥७९२॥

The main content of the tummy is garbage;
In flesh is the bony frame implanted;
In skin are the unseemly parts enwrapped;
Why are you fond of this sack of filth? 792

793. आसलनेडिलतल गोसिवेयगलेक, मोहजलधिलोन मुनुगुवारु ।
काशिवासुलैन गनवोरु मोक्षंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अच्छित्वाऽऽशालता वेम! मग्ना मोहार्णवे जडाः ।
वाराणस्यां वसन्तोऽपि नै मुक्तिं नाप्नुवन्ति हि ॥७९३

Those with minds by greed enchained
And drowned in the sea of ignorance,
May go to live in sacred kasi
But the freedom of spirit they can ot win. 793

794. इकेलंटजेसि तोकलंटगजेसि, कोकलंटजेसि लोकमुनकु ।
मानरक्षणंबे मर्यादयनि तेलपे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पक्षैः पुच्छैश्च वस्त्रैश्च लोकस्याच्छादनं विधिः ।
कृत्वैतां वेम! मर्यादां मानगुप्त्यै न्यवेदयत् ॥७९४॥

As the shame of birds is by feathers covered,
And the shame of animals by tails concealed,
So is the human shame by clothing hidden,
And hiding of shame is observed as law. 794

795. वक्षमंदुगुरुनि वर्णिचिचूडगा, रक्षकत्वमुनकु राचबाट ।
अक्षमालजपमे यनिदोंगलरीति, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

हृदि पश्य शिवं सम्यक् गुप्त्यै घण्टापथं हि तत् ।
अक्षमालाजपो वेम! भुवि पाटच्चरी गतिः ॥७९५॥

Fix your thought on the Divine preceptor
And see him clearly in your soul ensconced;
That royal road the devotees follow,
While the hypocrites sit counting the beads. 795

796 लज्जलज्जयनुचु ललनलमीदिकि, लज्ज डिन्चि तिरुगु लावरियगि ;
लज्जदेलिसेनेनि ललनलद्राकुना?, अभिरामविनुर वेम ! ॥

लज्जा लज्जति योषिद्भिः निर्लज्जस्सज्जते बली ।
यदि लज्जां विजानाति वेम! स्पृशति किं स्त्रियम्? ॥

The pretender wears a cloak of coyishness,
But behaves madly under Love's influence:
If the sense of modesty is really genuine,
Can any one stoop to the orgies of sex? 799

797. राजसंबुजेंदि रमणुलपोंदुस, पडुचुगानु गुणमुपल्गु ?
विटुलमरगुयुवति विमुनि व्रतमुना, अभिरामविनुर वेम! ॥

राजसस्त्रीपरा भूत्वा कथं विद्यात्गुणाः प्रथाम्? ।
विटलग्नाङ्गना वेम! विद्यात्किं पातिव्रात्यम्? ॥७९७॥

How can any man live in God
If his mind after sensual pleasures runs?
How can a woman who craves for paramours
Enjoy chastity's devoted love? 797

798. मदिकलिगिनपूज मंचिदिमच्चुनु, मनसुनिलिपिनं मंत महितुडगुनु
मनसुलेनिपूज मट्टिसमानमे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्तोतीशो हार्दिकां पूजां यतचित्तो महान् भुवि ।
मनोविरहिता पूजा मृत्समा वेम! संशृणु ॥७९८॥

The Lord who is above the reach of senses,
Is pleased with the worship of the mind only;
Great is he who can control his mind:
Insincere worship is worthless as sod 798

799. भक्तियुक्तचोट बरमेश्वरुडुनुंडु, भक्तिलेनिचोट बापमुंडु ।
भक्तिकलुगुवाडु परमात्मु डगुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यत्र भक्तिश्शिवस्तत्र भक्तिहीनस्थलेत्वघम् ।
भक्तियुक्तो नरो वेम! परमात्मेति कथ्यते ॥७९९॥

A prayerful soul is the abode of the Lord,
And a godless mind is the seat of sin;
Know that the man who is devoted to God
Is none but the Supreme soul on the earth. 799

800. मन्नुपारवेट्ट मनकेमिलाभंबु, धान्यमट्टुलुजेयदगुनुकानि ।
घनुललोप मेन्नगाराडु विड्डुवुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किं मृत्तिकोत्क्षेपणेन? धान्योत्क्षेपणतः फलम् ।
सतां किं वेम! लोपैस्स्यात्? संग्राह्या हि तद्गुणाः ॥

It profits us not to fan the gravel
A sane man winows and garners the corn
Nothing do we gain by picking to pieces
The noble qualities of a holy man. 800

801. कल्य मारगिंचि कन्नुलमुकुलिंचि, बिरबिगिम्पिकुंडु बीरयोगि ।
मेकपोतुवलेनु मेरमेच्चुलके यगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कल्यं भुक्त्वा मीलीताक्षो रुद्धकायोऽल्पसंयमी ।
आश्रित्य मेषगाम्भीर्यं प्रशंसां वेम! वांछति ॥८०१॥

A bogus yogi eats up early,
Closes his eyes and sits up tight,
Inspiring our like a hearded goat;
All his show is to gain applanse. 801

802. कलिगिनट्टुलुंडु गल्गक युंड्नु, मरियुलेकयुंडु मरियुगल्गु ।
नाशकोलदिनि शिवुडंदिचुचुंड्नु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! प्राप्तमिवाभाति न लभ्येत यथातथम् ।
पुनर्लब्धिः पुनर्नाशः यथाप्राप्तं दिशेच्छिवः ॥८०२॥

At first, He seems to be within reach,
But the eye is too feable to see him;
Then He recedes to reappear anon;
The devotee's fervour is the measure of his grace.

803. तनदुकर्मचेत दानुलोकमुलोन, दनदुतल्लिगर्भमुननु बुट्टि ।
तन्नुमरचि तानु दनुवनिचेड्नया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्वकर्मणा स्वयं लोके मातृगर्भोदितो नरः ।
आत्मानं वेम! विस्मृत्य देहात्मत्वेन नश्यति ॥८०३॥

Impelled by the force of his own actions,
Man, into the womb of his mother, enters;
Into the open he comes after the body is formed
And then he takes the body for himself. 803

804. जन्मवदलि वेरुजन्मंबुलेत्तग, गर्मधर्ममुलकु गणनकलदे? ।
कर्मधर्ममुलनु गडतेरवच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

त्यक्त्वा जन्माऽन्यजन्मानि ददतो कर्मधर्मयोः ।
किं स्याद्गणनया? वेम! ताभ्यां मुक्तिः कथं भवेत् ॥

When every action, in this life performed,
Generates the force that drives to the next,
Of what value are the social deeds,
On the soul's voyage to the final salvation? 804

805. निजमुलाडुनतडु निर्मलुडैयुंडु, निजमुलाडुवाडु नीतिपरुडु ।
निजमुबल्ककुन्न नीचचंडालुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्यवादी निर्मलस्स्यात् सत्यवादी हि नीतिमान् ।
असत्यवादी यो वेम! नीचचण्डालएव सः ॥८०५॥

A votary of truth is ever pure,
And truthfulness is the highest law;
He who cares not to say the truth
Is the most depraved of men.   805

806. पालगलियुनीरु पालैयैराजिल्लु, गोप्पगुरुनिवलन गोविदुडगु ।
साधुसज्जनमुल संगतु लिट्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सम्मिश्रमम्बु क्षीरेण क्षीररूपेण राजते ।
सद्गुरोश्च तथा विद्वान् वेमैवं साधुसङ्गतिः ॥८०६॥

Water takes the form of milk,
When, with milk, it is mixed!
Man grows wise by serving the wise;
Such are the relations of noble souls.   806

807. परग नितदनुक वडिनराटेरगडो, घनतनोप्पु मनुजुडनगबुद्दि ।
कीडुमेलेरुगक किन्गु जित्तेनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

उत्कृष्टं मानुषं जन्म प्राप्तः पूर्वजनुर्व्यथाः ।
अजानन् वेम! पतति हानिं वृद्धिं न पश्यति ॥८०७॥

Can't he imagine the painful struggle
He must have had to rise to be man,
The glorious diadem adorning creation?
What a fool, to fall to the bottom again!   807

808. पडुचुमाटलाडि परितपिंपगनेल?, वेडगुचर्यं लणचि वेडि गुरुनि।
कडुगुलंटि म्रोक्कि यासनु विडद्रोक्कु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

युवोक्तिभिः किं तपसि? विसृज्य खलचेष्टितम् ।
गुरुं प्रणम्य पदयोः वेमाशामाशु सन्त्यज! ॥८०८॥

Brag not vilely in Juvenile vanity;
But curb your mind that runs after evil,
And serve your preceptor in obedient love,
And strive to root out your desire. 808

809. देह मात्मकु देटतेलमुजेसि, अवनि जूपुजूपु नतडे गुरुवु।
भ्रमरमुनकु म्रिमुलकिच्चेडिरीति, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आत्मानात्मगतिं वेम! बोधयित्वा ततो गुरुः ।
स्वस्वरूपं दर्शयते भ्रमरस्तु कृमेरिव ॥८०९॥

He alone deserves the honoured name of Guru,
Who can show up the infinite from the finite,
And transform his disciple into a sage of his vein,
As a bumble-bee transmutes a worm into his kind,

810. तल्लिदंड्रु लेल्लरगु तालिगुरुवुलु, पार्वतीभवुलिल परम गुरुलु।
कूलिकांड्र जगाल गुरुलनद्रोहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

आद्यौ गुरू स्तः पितरौ सद्गुरू पार्वतीभवौ ।
द्रोहो भृत्यर्थिनं वेम! गुरुरित्यभिभाषणम् ॥८१०॥

The eternal gurus of one and all
Are the common parents, Parvati and Siva;
The gurus in flesh, are the father and mother
It is a sin to call a mercenary a guru. 810

811. तरदुरक्कियरेडि दासिचेन्नुजिविक, पिगिलिवेडललेकमिणुकुचुल।
नरुनिकेड मुक्ति करलेड्डजेप्पुडी?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दास्या रक्त्याख्यया बद्धस्ततो निष्क्रमणाक्षमः ।
नरः प्रलपने वेम! तस्य मुक्तिः कुतो वद? ॥८११॥

How can liberation from bonds be achieved.
By a weak and whipering bond-slave
Who squawks and croaks and pines and whines,
Caught in the crushing rack of self-love? 811

812. तनदुमनसुचेत दर्किंचि ज्यौतिष, मॆंचेसे ननुचु नॆंचिचूचु ।
दन यदृष्टमॆंतो दैवमेरुंगडा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वितर्क्य मनसा मर्त्यस्स्वं ज्यौतिपकल्पितम् ।
इति मन्येत भाग्यं स्वं कियद्दत्तं न वेत्ति किम्? ॥

Man to his mind gives the reins
And curses the stars if evil comes;
Foolish it is to trust to the stars
Treating God as blind to his fate. 812

813. ज्ञानियैनवाडु घनतेजमंदुनु, वॊनेसुखमुनॆंदु वुट्टवोडु ।
ताने तानटय्यु दनलोने वेल्गुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तेजो याति घनं ज्ञानी सुखमेति न जायते ।
आत्मैवात्मा तथा स्याहो! वेमात्मनि विराजते ॥७१३॥

A wise man scintillates wisdom's glow.
Lives in bliss and cuts the coils
Though he is enclosed in human flesh.
He bears in himself the light of God. 813

814. ज्ञानवंतुनि गड्डु कर्मसंबद्धुलु, वेरिंपडरु प्रकृति विड्वलेक ।
वेरिकनि प्रकृति वेदकिनगरगुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञानिनं कर्मठा वेम! प्रकृतिं त्यक्तुमक्षमाः ।
प्राहुरुन्मादिनं तेन न दृष्टा प्रकृतिः कुतः? ॥८१४॥

Those who are found by their own actions
Which, as Nature's tentacles, hold them fast,
Joking and mocking call the wise 'fools',
Though, yet, no mystery is unknown to them. 814

815. जननमरणमुलुनु स्वप्नसुषुप्तुलु, जगमुलुन्नु नेंडजलमुलवले ।
नरुडु जगमुनंट नगुबाटु कादोको! विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जनिर्मृतिस्स्वप्नसुप्ती जगन्ति च भवन्ति हि ।
मृगतृष्णेव तत्सङ्गः वेम! हास्याय नुर्भवेत् ॥८१५॥

Birth and death and dream and sleep,
And even the worlds that whirl in space
Are but chimeras like tides of mirage;
How absurd is he who hugs them tight! 815

816. छायनोसगुचेट्टु साधुवुबोधट्टु, लडगि दरिनिजेरे पडयवच्चु ।
नट्टुनिट्टुदाट नदिपोवु तेदिरादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

छायामिव तरुर्बोधं साधुर्दत्ते तदर्थिकम् ।
गत्वा लभ्यो वेम! नान्येत् तद्दूरं नागतं त्विदम् ॥८१६॥

The shade of a tree and the wisdom of a sage
Are kindly given to those that seek;
He that strays and he that demurs
Can never gain either that or this. 816

817. छात्रधर्ममेरिगि चक्कनिभक्तितो गुरुनिसेविंचेय गुट्टेरिंगनपुडे ।
सर्वमर्ममुलनु जक्कगा निडिपेवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञात्वा भक्त्या छात्रधर्मं गुरुसेवारतो यदा ।
तदैव सर्वमर्माणि ज्ञायन्ते वेम! नित्यशः ॥८१७॥

All the mysteries are like knots unravelled
To a diligent disciple who serves his guru,
In hearty reverence and deep devotion
Knowing the law that governs his station. 817

818. चेड्डगुणंबुलेल्ल जेपट्टि शिक्षिंचि, परमपदवि सिद्धपडग जूपु ।
नट्टिगुरुनिवेडि यपरोक्षपंदुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नियम्य दुर्गुणान् सर्वान् यो वेम! परमं पदम् ।
सम्यग्दर्शयते प्राप्य तं गुरुं मुक्तिमाप्नुहि ॥८१८॥

Devote yourself to a worthy guru
Who can detect and remove your flaws
And lead you straight on wisdom's path
Unto the realm of supreme Bliss. 818

819. गुरुनिशिक्षलेक गुरुतेट्लुकलुगुना, अजुनिकैन वानियब्बकैन ।
ताळपुचेविलेक तलुपेट्टुलूडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गुरुं विना कथं मर्म वेत्त्यजस्तत्पितापि वा ।
विना कुञ्चिकया वेम! कवाटविवृतिः कथम्? ॥८१९॥

Not even world's progenitor or his father
Can spot out the path of true wisdom,
Without the teaching and training of a guru
Who without the key can unlock a door? 819

820. वेदमुल सदिविवु दिर्वीगुटेकालि,पधमगतिनि बडिरि पव्यलेल्ल
ब्रह्ममहिमदेलिसि ब्रतिकिन ब्रतुकया,विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आर्या वेदानधीत्यापि दर्पिता अधमां गतिम् ।
प्रापुर्वेम! महद्ब्रह्म वेत्तुर्जीवनमुत्तमम् ॥८२०॥

Crushed under the load of hoary lore
The bragging priest has sunk too low;
He can live at the height of life,
Who knows living in spiritual bliss. 820

821. विमलदृष्टिबूनि विज्ञानमंदमि दुमकुनायनगुने? तथ्यमुगनु ।
दमसुमीरिनंन दन्वजुडगुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

विमलां दृष्टिमालम्ब्य यदि न ज्ञानमाप्नुयात् ।
तमो नापैति तच्चशो वेमापास्ततमा भुवि ॥८२१॥

The darkness that surges in the mind's horizon
Cannot be dispelled wholly and forever
Without the glow of spiritual vision;
A sage is he, who has overcome the gloom. 821

822. मुगुरिलोन वेनक मुंदु गाननलेक, नरकमुनकुबोवु नरुलुकलरु ।
मुगुरु कंदनद्दि मूलमूर्ति योकंडे विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

त्रिषु पूर्वोत्तरगतिं चानभिज्ञा नरास्ततः ।
नरकं यान्ति वेमैभ्यः त्रिभ्यस्त्वेकः परः पुमान् ॥८२२॥

Many a man has gone to the Hell
By his zeal to fix Trinity's prime;
Know that the basic entity is one
Whom none of the three can ever see. 822

823. भार्यमीदनाश परगु बुरुषुनकु, मगनिमीद नाश मगुवकुंडु ।
शिवुनिमीदनाश सिद्धुनकुंडुग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पत्न्यामाशा भवेत्पत्युः पत्यौ पत्न्याश्च सा तथा ।
सदाशिवे भवेदाशा वेम! सिद्धस्य सर्वथा ॥८२३॥

A true lover is attached to his wife;
A virtuous woman clings to her husband;
And he who has overcome sensual desires
Fixes his mind on God alone. 823

824 नेयि वेन्न गाचि नीडनेयुंचिन, पेरिगट्टिपडुनु पेरुगुरीति ।
पोरिपोरि मदिनि बोनीकपट्टुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नवनीतं घृतं तप्त्वा यदि न्यस्यत्यनातपे ।
दधीव घनतामेति वेमैवं स्थापयेन्मनः ॥८२४॥

Heated ghee, if cooled in shade,
Thickens and hardens like solid curd;
Subdue your mind and hold it fast,
Its fluidity ceases, it functions steadily. 824

825. धात्रिजनुलकेल्ल दगनेरिगिंचेद नोनर हरुनिनेरुगु नुपमयोकटि ।
मनसुजेदरनीक महिमतो जूचुटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

एकोपायं शिवं वेत्तु भूजनानां वदाम्यहम् ।
अचञ्चलं मनः कृत्वा महिम्ना वेम! पश्यत ॥८२५॥

To all the people in the world I proclaim,
There is only one way to know the Lord:
The mind must cease to quiver and dither,
And see His presene with all its strength. 825

826. त्राडुचामटंचु द्राजूचिभयपडु देलिसित्राडटत्र दीरुभयमु ।
भयमुदीरुनपुडे ब्रह्मंबुदानगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रज्जौ सर्पमतिं कृत्वा भयमेति ततो नरः ।
· रज्जुं ज्ञात्वा त्यजेद्भीतिं वेमात्मा ब्रह्म निर्भयः ॥८२६॥

Seeing a rope on his way in the dusk,
A wayfarer shrinks for fear of a snake,
Until he knows it to be a rope in truth!
Delusion begets fear and the fearless is God 826

827. जननमरणवेळ स्वातंत्र्यमुन्नदे?, नेनुलेदु मुन्नु पोनुलेदु ।
नडुमगर्तननुट नगुबाटुकादोको!, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जनने मरणे वेम! न स्वातन्त्र्यं पुरा नृणां ।
नानीतं न ततो नीतं मध्ये हास्याय कर्तृता ॥८२७॥

Neither to birth has man steered himself;
Nor out of determinate will does he die;
No freedom has he in comming, none in going;
How can he claim free will in between? 827

828 बाट तेलियकुन्न बहुदूरमै तोचु, जाडुतेलियकुन्न जूपोनरदु ।
कोटकोम्मुमीद गुदुरुगाजूडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अजानतो महद्दूरं मार्गं स्याद्धि तथा स्थलम् ।
न दृश्यते वेम! दुर्गशिखरे निक्षिपेद्दृशम् ॥८२८॥

wearily long is the path untrodden;
Vague and shapeless is the place unknown;
Look, with your eyes steadfastly set,
At the top of the turret of the fort! 828

829. बाल्यमंदे अमलगडंपक, मेलुपोंदरेपुडु मेदिनंदु ।
गीलुदेलिसि मदिनि गीडडकुंडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

बाल्यएव अमान् सर्वान् यदि वेम! न मुञ्चति ।
शुभं नाप्नोति मर्मज्ञो मा व्यधिष्ठा भृशं हृदि ॥८२९॥

All vanities and deluded thoughts,
All evil must be pulled up by the roots.
While still a child, if man is to thrive;
This is the secret of succes in life　　　829

830. बाल्यमंदु स्वामिभक्तिलेकुंडुनु, यौवनमुन हरुनिटवगनरु ।
वार्धकंबुनंदु वर्णिपलेकुंडुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बाल्ये नास्ति प्रभौ भक्तिः शिवदृष्टिर्न यौवने ।
वार्धकेऽपि नरा वेम! न तं वर्णयितुं क्षमाः ॥८३०॥

The child is ignorant to think of God;
The youth is too busy to feel His presence;
When Time has ridden long on the back,
The worn-out senses fail to descry Him.　　　830

831 ब्रह्मवेत्तलमनि पगेलाडुचुनुंद्रु, ब्रह्ममेमो दानि भावमेमो ।
तेलुपो!नलुपो!येरुपो! तलिसिनचल्कुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

ब्रह्मज्ञा वयमित्याहुः वेम! प्रज्ञाश्च भूरिशः ।
किं ब्रह्म? कश्च तद्भावः को वर्णो ब्रूहि वेत्सि चेत् ॥८३१

O you that browl in warlike arguments
Solely claiming the knowledge of Brahman,
Tell me, if you can what He is like;
Is He white? Is He black? Is He red?　　　831

832\. ब्रह्मपरुवुजेड्डनु ब्राह्मणुलादोड्डु, ब्रह्मवलनबुट्टि परगिरनग ।
ब्रह्मवेत्तयगुनु ब्राह्मणुडेयैन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ब्राह्मणा ब्रह्मसञ्जाता इति वेमाभिभाषणात् ।
प्रतिष्ठा ब्रह्मणो नष्टा ब्रह्मविद्ब्राह्मणः खलु ॥८३२॥

To suppose that Brahminsare Brahma's progeny
Is to debase and defame that preeminent God;
If a Brahmin is what his name implies,
He must be wisdom in flesh and blood. 832

833\. आकसंबु शून्य मंदुशब्दम्मुपुट्टे, शब्दमध्यमुननु सरगजूड ।
शब्दरहितमगुचु जेलगुनु, ब्रह्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

व्योम शून्यं वेम! तस्मिन्शब्दोऽजनि तदन्तरे ।
तद्ब्रह्म शब्दरहितं राजते सम्यगीक्षितम् ॥८३३॥

Sound arises from the void in space
Behold! In the heart of the sound
Is Brahman seated in resplendent grace
Unaffected by the vibrations raging around. 833

834\. आलुमगडुसुतुडु नंदरिलो नात्म मेलुगानेयुंडि मेरयुचुंडु ।
वेरुवेरुगानु वेलयुरूपंबुले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दारेषु पत्यां पुत्रे च सर्वेष्वात्मा विराजते ।
सम्यग्वेम! प्रवर्तेत नानारूपैः पृथक्पृथक् ॥८३४॥

Same is the soul embedded in all,
Though it takes on various forms;
Wife and father and scn and mother
Are but variants in nomenclature. 834

835. कनुळ्जूडवडनि कलुषविदूरुनि, मनमुनंदुजेचि मरुलुगोनक ।
तनकुमुक्तिलेदु तलपुलु मेंडै, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अगोचरं दृशां पापदूरं तं वेम! चेतसि ।
न्यस्य यो न भजेन्मुक्तिश्चिन्तालोकस्य नास्ति हि ॥

Thought on thought, like chain on chain,
Binds man tightly to the dross:
Impossible is liberation from the iron bonds,
Unless rapturous love hugs the unseeable. 835

836. पाशमुलनुगूड बरगदेहमुनकु, हानिवच्चु मान नदंतु देलिसि ।
ज्ञानदीपकळिक गडकोनवले नवि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

देहिनः पाशयोगेन हानिस्सञ्जायते खलु ।
ज्ञानदीपोत्कलिकया तं ज्ञात्वा वेम! वारयेत् ॥८३६॥

The fathers that eat into the mind's flesh
Sorely afflict the body too:
Knowing this truth by wisdom's torch,
All that tortures must be swept off afar. 836

837. दूरयोचनल्कु दूरमौ देवमुन्, दनुवु दूमैन दगुलनुडे ।
जीवि दन्वुजेय देवुडै निलुचुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दूरे स्यात् दूरचिन्तानां तनौ दूरे विषज्जते ।
दैवं दूरीकृते जीवे वेम! देवो विराजते ॥८३७॥

Higher and higher the thought may soar,
But farther and farther the Lord recedes;
God approaches when the body is checked,
The Queller of ego is God Himself. 837

838. ज्ञाननिष्ठवृत्ति मेनु मच्चुशड्डु, कामिकाड्डु मोक्षकामिकानि ।
नियमनिष्ठलुडिगि निर्गुणमंदुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञाननिष्ठापरो वेम! तनुं विस्मरतीह यः ।
न कामी न तु मोक्षार्थी भजाऽनिष्ठश्च निर्गुणम् ॥८३८

Attachment ceases and detachment grows
In him who lives the life of wisdom;
Trust not to your traditional rituals and restraints,
But unwind the threads of your entangled self. 838

839. जगमुनंदु लेदु जलमुलंदुनु लेदु, निगमवेद्यमैन निजपदंबु ।
सगुणनिर्गुणमुल साधिंचिचूडुडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लोके नास्ति जले नास्ति वेदवेद्यमृतं पदम् ।
सगुणं निर्गुणं वेम! साधयित्वा विलोकय ॥८३९॥

The seat of truth described in scriptures
Is not somewhere in lands or waters;
If you wish to see its holy abode,
Search among the qualified and the unqualified.

840. चदुवुलन्नि चदिवि चालविवेकियै, मगिडि तन्नेरुगक मंदजनुडु ।
विद्दुगुचदुवुटचु वेरियै चेडिपोवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अधीत्य सर्वविद्याश्च स्वाऽनभिज्ञो विवेक्यपि ।
मूढो विद्यासु निर्विण्णो वेमोन्मत्तो विनश्यति ॥८४०॥

After learning all that books can teach
And cultivating carefully a spirit of enquiry,
Man discovers his ignorance of himself,
And becomes disgusted with his life and lore. 840

841. कांतयैन प्रेम स्वांतमु रंजिंचु, जिंतरिं दरुणि चिक्कुनपुडे ।
शिवुनियंदुभक्ति चिंत यमरबोदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रियां प्रेम्णा मनो हृष्येत् तत्प्राप्तौ निस्मरेत् व्यथा ।
चिन्तां सदाशिवे भक्तिः न कुर्याद्विश्व! जात्वपि ॥८४१॥

A lover delights in thinking of his love,
But satiety sets in after she becomes his own;
What with possession and what with excess,
The love of God will never wane. 841

842. पूज जेयजेय बूजारि तानौनु, पूज्यवस्तुवेन्न मु रले तानै ।
एड बूजजेयु नेल्लदिक्कुलु दाने, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृत्वा कृत्वा सदा पूजां भवेद्भमार्चकस्स्वयम् ।
पूज्यवस्तु स्वयं सर्वं स्वयं क्व कुरुतेऽर्चनाम् ॥८४२॥

A regular worshipper becomes a devotee
And a regular devotee, the object of devotion;
Every space, in oneness, he pervades;
Where does he worship, when he is everywhere?

843. पुरहरुनकु नेतबुरुवु ता नेसिन, स्थिरमुगलगु ज्ञानजीवनदये ।
नेतकेमिवच्चे निजभक्तिहेतुवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पुरारेर्वयनान्मुक्तिरूर्णनाभेर्बभूव हि ।
वयनेन कियांल्लाभः स्वभक्तिर्विश्व! कारणम् ॥८४३॥

By offering to god a cloak of gossamer,
Which he wove as a gift of honour
A spider became a creature of wisdom,
Not by weaving, but stainless love. 843

844 पंचभूतमुलनु बरग निंद्रियमुलु, संचरिंचिनपुडे जगमु गल्गु ।
संचरिंपकुन्न जगमेट्लु कल्गुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदा चरन्तीन्द्रियाणि पञ्चभूतेषु सर्वधा ।
तदा जगद्भवेद्वेम! नोचेद्भाति जगत्कथम्? ॥८४४॥

The world is thrown into objective existence
By the senses acting on the fine elements;
If the senses are not there to caste about and see,
How can the conception of its being arise? 844

845. नियतवृत्ति मीरि निटलदुर्गमुजेरि, भयमुलेक युंडु ब्रह्मवेत्त ।
जयमुगल्ग मुक्ति जतचेजूचुचुंडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अतीत्य नियमं वेम! फालदुर्गं प्रविश्य च ।
निर्भयो ब्रह्मवित्तिष्ठेत् जयी मुक्तिमवाप्नुयात् ॥८४५॥

The knower of Brahman takes his stand
In the "forehead fort" abandoning routine,
And there he lives by fears unreached,
Victoriously enjoying the heavenly bliss. 845

846. दान मसर जेय दरिजेर्चुनदियदि, मनमु नम्मेनेनि माय मुच्चु ।
ज्ञानकलिकनम्म जेपुनु वैरुल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तारयेद्धि कृतं दानं विस्रब्धं वञ्चयेन्मनः ।
विस्रब्धा ज्ञानकलिका वेम! हन्ति विरोधिनः ॥८४६॥

Liberality leads to the goal of liberations;
Delusion is belief in mind's conclusions;
Faith in the light that wisdom sheds
Helps conquer the internal foes. 846

847. तथ्यमैन पूर्णतत्त्वमु नीकोन, मिथ्य नरयगाने मित्रमगुनु ।
सत्यनित्यकर्मसाक्षि ब्रह्मबया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! तथ्यं पूर्णतत्त्वं मित्रं मिथ्याविमर्शिनः ।
सत्यं नित्यं च यत्कर्म तत्साक्षि ब्रह्म केवलम् ॥८४७॥

Perfect Truth as your friend will act,
When once you realise your unreal nature;
Know that Brahman is the all-seeing witness
Who watches your actions true and eternal. 847

848. टेक्केमेत्तिचेप्पु मोक्कडे देवुडु, निक्कुगानु लोन निलिचियुंडु ।
लक्कजूचुनतनि संतोषमुन मुंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रतिष्ठाप्य ध्वजं ब्रूहि वेमैको देव एव सः ।
तत्त्वतोऽन्तर्गतस्तिष्ठेत् पश्यन्तं तोषयेत्सदा ॥८४८॥

Hoist your flag and proclaim boldly,
Verily, verily there is one God only
In all beings he is firmly seated
And blesses all who have eyes to see Him. 848

849. जीवुडनग मीरु चिक्कुलु पडनेल?, वायु वाकसंबु वह्निगूडि ।
देहियनगनोप्पे देहंबुलंदोप्पि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जीवः को वेति? किं वेम! विमृशन्ति नभोऽनिलम् ।
वह्निं सङ्कृत्य देहीति कथ्यते देहभागिह ॥८४९॥

Easy of knowing is the embodied self
Air and space with fire combined
Constitute the material abode
Living in it, the self is said embodied. 849

850 जीवगुणमु गल्गु जीवंबु ब्रह्मंबु, साटिवच्चु टेट्लु सरविदेलिय ।
नूरिकुक्क सिंगमोक्कटि यगुनोक्को!, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जीवो जीवगुणोपेतो ब्रह्मसाम्यं लभेत किम्? ।
ग्रामसिंहश्च सिंहश्च कथं वेम! समौ भुवि ॥८५०॥

The embodied self is by nature bound
How does it deserve comparison with Brahman,
If the rules of comparison are strictly observed?
Are a country cur and a lion the same? 850

851. परमुगोरनट्टि पामरजनुलकु, स्थिरमुकादु बुद्धि चिक्कवोदु ।
तरमुगानि परमु दलपोत यगु रोत, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न वाञ्छन्ति परं मूढा ये तेषां न स्थिरा मतिः ।
तदशक्यपरापेक्षा जुगुप्सा वेम! केवलम् ॥८५१॥

Untutored persons who covet not The Beyond
Cannot hold in their changeful minds.
The difficult thought of The Beyond tires
The flippant, weak and volatile minds. 851

852. पदुनु गलुग म्रानु पच्चनैयुंड्डुनु, इवि कलुग लंजे यिटनुंड्डु ।
तलपुगलुग हरियु दनयोद्दने युंड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यथार्द्रता वेम! मूले हरितस्स्यात्सदा तरुः ।
दानाद्गृहे वसेज्जारा स्मृतौ स्याद्धरिरन्तिके ॥८५२॥

Moisture keeps a tree green;
Money keeps a harlot faithful;
It is but guileless thought
That keeps the Lord closely. 852

853. जीवुलेल्ल मुंदु जीवात्मपरमात्म, जडनेरुंग बापजलधिबडरु ।
नाव नडुपुवाडु नट्टेटमुनुगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अग्रे जीवागतिं ज्ञात्वा जीवात्मपरमात्मनोः ।
वेमाघाब्धौ न मज्जन्ति किं मज्जन्नाविकोऽम्बुधौ ॥८५३

If all are trained in early life
To realise the Finite and the Infinite,
None will perish in sin buried;
A boatswain dies not, drowned in a river. 853

854. कालधर्ममेरिगि कपटवृत्तुलुमानि, यालुपिल्ललंदु नाशवदलि ।
मेलुगानु शिवुने मेलरुनि चूडुमु. विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! ज्ञात्वा कालधर्ममुत्सृजन् कूटचेष्टितम् ।
त्यक्तदारसुताद्याशः पश्य जागृत्य तं शिवम् ॥८५४॥

Know what conduct this age requires:
Eschew your hypocritical ways of life;
Pin not your faith to wife and children;
Awake and arise and realise the Lord. 854

855. आकुवक्कसुन्न मवि मूडु वन्नेलु, नेकमैनचोट दाकु नेरुपु ।
सोकि त्रिगुणमट्लु शोभिंचु बरमात्म, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

पत्रपूगसुधाद्रव्यत्रिवर्णैक्येन रक्तिमा ।
भवेद्वेम! तथैवात्मा शोभेत त्रिगुणैर्युतः ॥८५५॥

Betel-leaf, areca-nut and lime of shell,
Though each varies from the other in colour,
When together chewed, is red produced
Thus, Through the three qualities, shines the soul.

856. ब्रह्मघटमु मेनु प्राणंबु दग गालि, मित्रचंद्रशिखुलु नेत्रचयमु ।
मरियु ब्रह्ममनग महिमीद लेदया?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ।

ब्रह्माण्डं स्याद्वेम! देहं प्राणस्तु पवनस्तथा ।
अक्षीण्यर्केन्दुशिखिनो ब्रह्मैतदितरं कुतः? ॥८५६॥

The body is the great Universe;
Its breath is the fleeting air:
The sun, the moon and the fire are eyes;
The Brahman is in it, not somewhere. 856

857. पुडमि पुष्करंबु बुरिकोने जगमुलु, रक्षसेयगलुगु राजु लेवरु? ।
महिपति यनुपेरु मनुजुन केट्लगु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

पृथिव्या नभसा वेम! जगन्त्याप्तं समन्ततः ।
अवितुं के तु राजानः महीपाख्या नरस्य का ॥८५७॥

Innumerable are the worlds of matter,
And each world is set in a sky.
Who are the Kings, so mightly to protect them?
Is not monarch a misnomer for man? 857

858. पतनमोंदुनट्टि पक्वफलंबुनु, बट्टितेनगलाडु पचिकाय ।
कास पडनिरीति नैहिकमुंडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुपक्वफलभोक्ता यश्शलाटोर्वेम! खादने ।
नेहां स कुरुते तद्वत् नैहिके वर्तते यतिः ॥८५८॥

He who can feast on full-grown fruits
Hankers not after tasteless greens;
He who can taste the spiritual bliss.
Hungers not after worldly pleasures. 858

859. पतग मितरजंतुवितति कंटकु मेटि, यगुने? रेकलुंडि येगुरकुन्न ।
वट्टियोगि यिट्टिवैखरेवाडगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्तरिक्षे न गच्छेच्चेत् घनता कास्ति पक्षिणः ? ।
यो व्यर्थाडम्बरो योगी स वेमैताहशः खलु ॥८५९॥

Worse than a four-footed creature is the bird
Which despite its wings, Can't fly:
Worse than a house-holder is the recluse
Who, despite his station, is far from God. 859

860. निवुरुगप्पिनट्टुल निश्चलभक्तितो, दगिलियुंड मुक्ति तानेवच्चु ।
जगतिनोप्पजेप्पु जाणयुमरिलेडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भस्मच्छन्नाग्निसङ्काशो वेम! यः स्थिरभक्तिमान् ।
तस्यायाति स्वयं मुक्तिः न लोकामोदकृज्जनः ॥८६०॥

Try not naively to convince the world;
No genius has ever succeeded in that effort-
Be unobstrusive like ash-covered fire;
Salvation never fails a true devotee, 068

861. नरुडेयैन लेक नारायणुंडैन, दत्त्ववद्धुडैन धरणि नरय ।
मरणमुन्न दनुचु मदिनि नम्मगवले, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

नरो नारायणो वापि तत्त्ववद्वापि वा भुवि ।
वेमास्ति मरणं नूनमिति चेतसि विश्वसेत् ॥८६१॥

One may claim to be the ancient Nara,
Or one may feel to be Naravana Himself,
Of whatever school of thought one be,
One can't run away from the sense of death. 861

862. तरुणियंगमेल्ल बुरुषुडेरुंगुनु, बुरुषुनंगमेल्ल बोलति येरुगु ।
जीरकट्टुकुत्र सिग्गेमो येग्गेमो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तरुण्यङ्गं पुमान्वेत्ति पुरुषाङ्गं तथाङ्गना ।
· वस्त्रधारणमात्रेण का लज्जा ? वेम! का व्यथा ? ॥८६२॥

Man knows the physiology of woman;
And woman knows what is of man:
What shame is there, and where is the harm,
If men and women discard clothing? 862

863. डागुपडिनपंडु व गुल्लेवुरुरु, [illegible] तमदि यरयलेरु ।
तम्मु नेंचुवारु [illegible], [illegible]भिराम विनुर वेम ! ॥

फलं कलुषितं वेम ! न [illegible]ति वदन्ति हि ।
स्वकल्मषं न [illegible] [illegible]घी स्वदोषवित ॥८६३

Man discards a fruit for a blotch;
Yet blind i[illegible] he [illegible] similar stain:
Those who hold themselves aloft,
Can't have an eye for the rot of their own. 863

864. टक्कुयोगियैन टक्कट्टु जेसेन, विवर मरसिनंत वेगुडु [illegible] ।
परमु सुन्न नरकबाध्यमु सिद्धंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि कुर्याद्वृथाटोपं हेयं स्यात्कूटयोगिनः ।
परं शून्यं तस्य वेम! भवेच्च नरकव्यथा ॥८६४॥

The cunning shows of a dissembling eremite
May deceive the credulous for a little while.
When the truth comes out, he is despised by all.
What is in store for him but Hell? 864

865. चनगजनगदाकु जनुत्रोवलोगाजि, [illegible] ब्रणवविभवरवळि ।
कनगगनग बुट्टुकारण [illegible] विनुर वेम ! ॥

याते याते व्रजेत्काशीं प्रणवं च श्रुते श्रुते ।
दृष्टे दृष्टे वेम! सृष्टेः कारणं दृश्यते स्वयम् ॥८६५॥

Go and go, you reach Banares;
Hear and hear, the pranava sounds;
See and see with your spiritual eye,
The cause of birth will be seen. 865

866. घटमुजलमुलंदु गगनंबु गानिपचु, घटमुजलमुलेमि गगन मेदि? ।
घटमुलोनिज्योति क[illegible]जूडुडु [illegible] विनुर वेम ! ॥

प्रतिबिम्बो घटजले बिम्बा [illegible] जलास्थितौ ।
ज्योतिर्वेम! घटान्तस्स्थं [illegible] निश्चलम् ॥८६६॥

The self is seen in the body,
As the sky in a waterful pot.
The sky disappears from the pot,
When it is emptied of water. 866

867. गोर्रॅलुपदिवेलु कूडियुंडिनचोट, द[illegible]गिवच्चु दानिकोदम ।
परमयोगिनेरिगि भवतुडुनुवच्चु, [illegible]भिराम विनुर वेम ! ॥

सहस्रमेषीसङ्घाते वेमैकत्र स्थितेऽपि च ।
ज्ञात्वाम्बामेति तच्छावो भक्तस्सद्योगिनं तथा ॥८६७॥

Though a flock is of ten thousand sheep,
A lamb can spot out and reach its mother:
A worthy sage is shought and approached
By a seeker of wisdom, in a motley crowd. 867

868. गुहललोनजोच्चि गुरुवुनुवेदकंग, क्रूरमृगमोकंडु तारसिल्लिन ।
मुक्तिदारियदिग मुंदुगाजूपुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गुहाः प्रविश्य वेमेह गुर्वन्वेषिणकांक्षिणः ।
यदि क्रूरमृगाप्तिस्स्यात् मार्गं मुक्तेस्स दर्शयेत् ॥८६८॥

If a beast of prey sights you near,
While, in mountains from cave to cave,
You are roaming in quest of guru,
The way to Heaven, it shows you at once! 868

869. कस्तुरिवलपेल गजराजमुनकेल?, दनदुमदपुधार ताविकाक ।
योगिकेल रंभ योगहर्षंबुंड?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किं कस्तूरीसुगन्धेन ? विना स्वमदसौरभम् ।
गजस्य योगहृष्टस्य रम्भया वेम! किं मुनेः ? ॥८६९॥

An elephant rich in gland secretions
Needs no musk to give him odours,
A sage who lives in Communion's bliss
Repugns the thought of a hour's kiss. 869

870. कलुपुदासि नरुलु कापाडिपैरुल, वेंचुप्रेमवलेनु वेनिचिमदिनि ।
दृश्यमुलनुद्रुंचि तेंचुगानुंडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सस्यं रक्षेन्नरो वेम! यथोत्खात्य तृणादिकम् ।
तथा छित्वा दृश्यजालं मनो वर्धय निस्पृहः ॥८७०॥

Foster your mind with loving car,
Weeding out timely all illusions,
Just as a farmer grows his corn,
Rooting out all unwanted her biage. 870

871. कलुगुसुखमुलेल्ल गल्लगारोयुच्चु, मेलगुचुंडवलयु मिथ्यरूपगिदि।
दिरुगुनेर्पुजूड धीरुडे यगुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राप्तानि सर्वसौख्यानि मिथ्यारूपाणि भावयन्।
चरेद्भास्करवद्वेम! धीरस्सञ्चारकोविदः ॥८७१॥

Shun as unreal the pleasures you possess;
Live like the sun quelling ignorance;
In all the world, the hero is he
Who knows the art of perfect living. 871

872. ईनिनट्टिपुलिनि बूनिचंपगवच्चु, मनसुमर्म मरसि कनगवच्चु।
तारकंबुमरिगि तगुलुटसाध्यमा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वेम! व्याघ्री प्रसूतापि हन्तुं शक्या प्रयत्नतः।
वेत्तुं शक्यं मनोमर्म न तारकगतिस्तथा ॥८७२॥

Easy to charge a new-cubbed tigress,
Easy to scan the inmost mind,
But difficult, ho! it is very very difficult,
To hold on fast to life devine. 872

873. तोलुघटमुलोन दोल्गकयुन्नप्पु, डालुमगलुप्रीति नलरुचुंड्रु।
जीवि घटमुविडुव जिक्कुडिपोवुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

यावच्चर्मघटस्थौ स्तः तावत्सक्तौ सतीपती।
विमुञ्चति घटं जीवे सम्बन्धो वेम! नश्यति ॥८७३॥

So long as they dwell in their skinny vessels
Man and wife are united by love;
When life-breath takes its winged flight,
The knot that binds them is forever loosened. 873

874. चमुरु राचुकोन्न जमँबु मेरुगेक्कु, सामुजेय मेनु सत्तु वेक्कु ।
ज्ञानमार्गमेरुग गडचेरु जन्मंबु,विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

त्वग्भाति स्नेहसंलिप्ता व्यायामेन बलं तनोः ।
·ज्ञानमार्गे परिज्ञाते स्याद्वेम! सफलं जनुः ॥८७४॥

The skin becomes glossy, if smeared with oil;
The body grows study by athletic practice;
If the path of wisdom is discovered,
The cycle of birth and death will stop. 874

875. खचरवरुलु भुविनि गनपडरंदुरु, कानवच्चिनंत गौरविंत्रो? ।
तल्लिदंड्रिगुरुलु दत्समुलु गारोको!, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

खेचरास्तु न दृश्यन्त इति वेम! ब्रुवन्ति हि ।
किमाद्रियन्ते तान्दृष्ट्वा पित्राद्याः किं न तत्समाः?॥८७५

In doleful tone do men bemoan
That gods are not, on the earth, to be seen.
Do they honour them, if down they come?
Are not the parents and the gurus their equals. 875

876. काय मुन्नयपुडे कामादुलनु रोसि, ज्ञानमार्गमुनकु गडगवलयु ।
जागुजेय गायमेगिन नेमगु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देहे स्थिते हि कामादीन् छित्वा ज्ञानपथाय च ।
यतेत वेमालस्येन कायापाये तु किं फलम् ? ॥८७६॥

Strive along the path of wisdom
Subduing desires and other foibles,
While your body and soul are together:
What can you do after the body dies? 876

877. एट्टियोगियैन निल मन्मथावस्थ, तेलियवच्चेनेनि देटगानु ।
योगमेल्लमंडि जोगियैपाडगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

योगिनोऽपि स्मरावस्था विस्पष्टा दृश्यते यदि ।
नष्टयोगो भवेद्वेम! भ्रष्टत्वं प्राप्नुयात्तदा ॥८७७॥

However austere a sage might be
If cupid gains a foot-hold in him
His spiritual fire will cool down to ashes
And despised and dejected he become a vagabond.

878. ईषणत्रयंबु नेडपंगनेरक, मोहराशिलोन मुनिगियुंडु ।
जनुल केट्लु मोक्षसौख्यंबु गल्गुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमेषणत्रयं त्यक्तुमशक्तानां समन्ततः ।
नृणां मोहाब्धिमग्नानां कथं मोक्षसुखं भवेत् ॥८७८॥

How do the wretches dobbing in delusion
Bound by the tripple-stranded chain
Of love of wealth. wife and children,
Attain the bliss that liberation yields. 878

879. ईशुमीदभक्ति यिसुमंतलेकनु, वाशमुलनुजिक्कि फलमुगनक ।
काशियात्रबोव गालुडेरुंगडा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमात्यल्पां शिवे भक्तिमकुर्वन् मोहपाशगः ।
फलमप्राप्य यः काशीं याति वेत्ति न किं यमः ?॥८७९

Having lived a life of dissipation
Without love of freedom or love of God,
If you run as a fugitiue to Kasi's sancfuary.
Is yama a noodle to lose track of you? 879

880. ఈతరాని మనుజు డేగరోని దిగరోని, చేరుదాటగలడె? యీదుబోయి ।
ప్రజ్ఞలేనివాడు పరలోకమందునా, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ||

अलब्धतरणोपायो व्यार्थायासो नदीजलम् ।
कथं तरति? वेमैवमज्ञान्याप्नोति किं परम् ? ॥८८०॥

How can a man, knowing not swimming,
Swim across a river, gasping for breath?
How can one without spiritual acumen
walk the arduous path to Heaven! 880

881. ఇహమునందు సుఖము లీడేరగాలేదు, పరము నమ్మేనేని బ్రతుకగలదె? ।
మోదటలేనిసుఖము తుదినేట్లు కలుగును?, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!||

सुखं न प्राप वेमेह विस्रभ्य च परं ततः ।
किं जीवनेन नादौ यत्सुखमन्ते कथं भवेत् ? ॥८८१॥

Lacking in pleasures which life gives Here,
The wretch hopes to enjoy them abundantly There?
How does happiness unattained while living
Discend miraculously after dying? 881

882. ఇంద్రలోకమనగ నింద్రజాలమనగ, నింద్రపదవియనగ నిట్టియోకటె ।
కలియుగమున నరులు కానరు భ్రమచేత, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!||

इन्द्रलोकश्चेन्द्रजालं वेमेन्द्रपदवी तथा ।
एतत्सर्वं समं भ्रान्त्या न पश्यन्ति नराः कलौ ॥८८२॥

The realm of heaven and its Lord's sovereignty,
The phinomena conjured by a prestidigitator
Are all of the same stuff to a man of wisdom;
Yet the people of Kali Age know not this truth.

883. अस्थिरमगुमेनि कद्रुपाडुलनोंदि, पेक्कुविधुलचेत बेंचिपेंचि ।
अग्नि किच्चु लेक यडविनक्कलकिच्चु,विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

अस्थिरं देहमालोक्य वेम! दर्पसमन्वितः ।
सम्यक्संवर्ध्य दत्तेऽन्ते वह्नये वा शिवालये ॥८८३॥

Bearing all the jolts of his rickety body,
Man fosters and fondles it with tireless care,
Finally to cast it into the crematory fire
Or to throw it on a heath as food for jackals. 883

884. क्षमगलट्टि यतडु साधुवैशोभिल्लु, नोर्पुबोलुनट्टि दुर्वि गलदे? ।
बलेवच्चु मेलु लेन्नेन नोनगूडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

क्षमावान् याति साधुत्वं नास्ति काऽपि क्षमासमा ।
क्षमया वेम! कीर्तिस्स्यात् श्रेयांसि बहुलानि च ॥८८४॥

Forbearance gives a noble demeanour,
It is the greatest of human virtues.
It not only hightens up personal beauty,
But brings in a host of benefits in its train. 884

885. हेमनगमु चेत नेप्पुडुगलवाडु, वेंडिकोंडमीद वेलयुवाडु ।
एत्तवलसे बिच्च मेमनवच्चुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यस्य हस्ते कांचनाद्रिः निवासो रजताचले ।
सोऽपि वेमाऽवशो भूमौ भिक्षार्थं व्यचरत्खलु ॥८८५॥

The Mount of Gold, He holds in His hand,
The Mountain of Silver is His dwelling land.
Still, God, Siva has for alms to wander:
The world's richest may yet be a beggar. 885

886. सुखमुलेल्ल देलिसि चूडंग दु खमुल्, पुण्यमुलुनु बापपूर्वकमुले ।
कोरतमीदिदोंग कोर्कुलविषमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुखानि वेम! सर्वाणि दुःखान्तानि तथैव च ।
पुण्यानि पापरूपाणि शूले चोरमनोरथाः ॥८८६॥

To a wise observer pleasures are pains
And meritorious deeds are fathered by sins
Hope and despair and suffering and relief
Are like the feelings of a thief on a stake. 886

887. साहसमुन्नैन सत्यमुचेनैन, मोहबुद्धि वेडिचि मुक्तिनेरिगि ।
चेर्चि मदिनि गुरुनि जेलरेगियुंडुमु, विश्वदाभिराम विनुरवेम! ॥

सत्येन साहसेनाऽपि त्यक्त्वा मोहमतिं बुध!
ज्ञात्वा मुक्तिं वेम! चित्ते गुरुं स्थाप्य प्रवर्तय ॥९८७॥

By valour or truth
Overcome illusions;
Idealise your Guru
And seek liberation. 887

888 सवतितल्लिचूड साकुल नेरपुनु, स्वंततल्लिवलेनु सैपदेपुडु ।
वित लणचि लोन विज्ञानमंदुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सपत्नी जननी वेम! सदा रन्ध्रगवेषिणी ।
न स्वमातेव सहते ह्यभ्रान्तो ज्ञानमाप्नुहि ॥९८८॥

A step-mother hates you under every pretext,
Despite your weaknesses your own mother loves you
Discard your illusion as an alien element
And confidently seek refuge in wisdom. 888

9. सक्तिकलुगुपनुलु चक्कगा नेरवेरु, भक्तिकलुगुपूज फलमुनिच्चु ।
युक्तिकलुगुमाट योप्पुनु भुविलोन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सक्त्या सम्यक्क्रिया लभ्या भक्त्या पूजा फलप्रदा ।
युक्त्या च सहितं वेम! वचनं राजते सदा ॥८८९॥

Pay attention, action succeeds
Have devotion, worship fructifies;
Put an original thought into your word,
The world fails not to accept it. 889

890. श्वास लागि विडिचि साधिपनेर्चिन, मोसपोक मुक्ति मूटगट्टु ।
दोसकारिगुणमु गासिबेट्टकपोदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यो वेम! निर्जितश्वासः साधितुं शक्नुयात्फलम् ।
स मुक्तिं याति निर्मोहो दुर्गुणः किं न बाधते? ॥८९०॥

He who, with every breath drawn in,
Can breathe out the draff of his mind,
That ever-wakefully deludes his vision,
Will, doubtless, achieve liberation. 890

891. वीरशैवधर्ममु लेरिंगियु, ब्रह्मविद्यमीद बरगनेनि ।
जेलगि पुलिकि बंटु सिंगपुबिल्लयौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यस्तु धर्मान् वीरशैवान् वेत्ति स ब्रह्मवर्त्मनि ।
यदि तिष्ठेच्चरेद्वेम! सिंहो व्याघ्रभटो यथा ॥८९१॥

Living in the law of puritanic Saivism,
If man holds spirituality as Life's Crown,
In the realm of his folk, will he shine
Like a tiger guarded by a youthful lion. 891

892. रायिरायि जेर्चि रायगा रायगा, नुन्नयैनऽट्टु लन्नि पनुलु ।
बाटुजेसिनंत परिपाटि यगुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शिलायां शिलया वेम! घर्षितायां मुहुर्मुहुः ।
स्निग्धं यथा तथा कार्यकरणात् स्यात्प्रयोजनम्॥८९२॥

A rough stone grows smooth and glossy,
If briskly rubbed and rubbed against another:
Skill and perfection are in deeds acquired
By assiduous practice and tireless application.

893. बंटुतनमु गादु बलमुतो गट्टगा, वेंटनुंडि मनसु वेनलबरचु ।
निटगेल्चि रच्च निल गेलवलेनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न पौरुषं बलाद्वेम! बहिश्शत्रुविदारणम् ।
व्यथतेऽन्तर्मनो गेहे जित्वा वीथ्यां जयेत्खलु ॥८९३॥

The mind is wilder than a forest brute;
An internal foe who yields not to force,
It shadows your heels as a huntsman, his prey;
Conquer it first to conquer the world. 893

894. अरुणु नुदयसंख्य यस्तमानपुसंख्य, जननमरणसंख्य जातिसंख्य ।
दीनिनेरिगि योगि धीरुडैयुडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सूर्योदयास्तभावानां जातीनां मृत्युजन्मनाम् ।
संख्यां ज्ञात्वा वेम! योगी धीरस्सन् वर्तते सदा॥३९४॥

The more a yogi knows to reckon
The daily risings and settings of the sun
The births and deaths and the countless species,
The more steadfast and heroic he grows. 894

895. सतुलजूडजूड संसारिकागोरु, सुतुलु पुट्ट बुट्ट वेतलबडुनु ।
गतुलुजेडगजेडग गर्ममंचेड्चुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मुहुर्दृष्टासु योषित्सु वेम! संसारितां व्रजेत् ।
सुतोदये व्यथामीयात् भ्रष्टः कर्मेति रोदिति ॥८९५॥

Attracted by woman man becomes a house-holder;
And, as child after child multiplies his worries
And ambition after ambition meets with doom,
He dolefully palms off the blame on his Fate. 895

896. मानसमुन मंचि मल्लेपूलचविके, बाविदोटजेसि बालगूडि ।
भोगिनय्येद नन वोयेबो कालंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मल्लिकामण्डपं वापीं वनं निर्माय कन्यया ।
रमेऽहमिति वेमैवं चिन्ततस्समयो गतः ॥८९६॥

Taking a flight on the wing of a dream,
Man digs a well and grows a garden
And makes a couch of jasmine flowers
For his lovely girl; but alas dies. 896

897. मर्मेरुगलेक मतमुलु कल्पिंचि, युर्विजनुलु दु खमोंदुचुंदु ।
गाजुटिंट गुक्क कलवलपडुरीति, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

मर्मानभिज्ञा वेमोऽन्यां कल्पयित्वा मतानि च ।
शोचन्ति हि जनाश्श्वेव भ्रान्तः काचकृते गृहे ॥८९७॥

Being ignorant of the basic truth,
Man has invented many a faith
And in their shadowey bounds he is perplexed,
Like a silly dog in a chamber of glass. 897

898. मंचिगंधमुगन मनसुरंजिल्लुनु, एंतोवासननुचु नेन्नुचुंद्रु ।
तामेरुंगलेरु तमपूर्ववासनल्, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमाशु चन्दने दृष्टे मनो हृष्यति गण्यते ।
तद्वासना न जानन्ति स्वयं स्वाः पूर्ववासनाः ॥८९८॥

Man can value and praise the scent
That lies implanted in sandal wood;
But his sense of smell is insensible
To the evil odurs of his ill-spent past. 898

899. पूतगड्डिकेल पुट्टिचे वासन?, कनकमु तन केमि कल्लजेसे? ।
ब्रह्मचेतलेल्ल बाडैनचेत्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न वेमोशीरघासस्य किं सुगन्धः प्रकल्पितः ?
स्वस्मै हेम्नाऽपराद्धं किं? ब्रह्मचेष्टा निरर्थिकाः ॥८९९॥

What caused the Khus grass to be blessed with scent?
What evil turn had gold done him
That the Creator cursed it to be insipid,
All His deeds are stupid indeed! 899

900. निंगि केगयुवाड्डु नेरिलोकमुनलेडु, बंगुद्रागुवाडु बलियबोडु ।
कोंगयोगमुलनु गोर्कु लडंगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अभ्रगामी न लोकेऽस्ति न बलीयान् कलञ्जभुक् ।
बकयोगैः किं तु वेम! वाञ्छानाशो भवेत्खलु ॥९००॥

None can fly by feet in the sky;
None can grow in bulk by bhang;
None can subdue his unruly desires
By deceptive shows of yogic practices. 900

901. कंटिमंटचेत गामुनि दहियिंचि, काममुननु गडकु गौरि गूडे ।
नट्टि शिवुनिनैन नंटेनु गर्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नेत्राग्निना स्मरं दग्ध्वा पश्चाद्धेमाऽतिकामुकः ।
गौरीयुक्तोऽभवत्कर्म तमीशमपि सज्जने ॥९०१॥

To Cupid's shafts did Shiva react
By burning him out in the fire of His eye,
But atlast He become a love-slave to Gouri;
Pretentious brauado helps not against desire! 901

902 हरिकिदोरकेनंदु रासिरियप्पुडे, दोरकेगादे? विषमु हरुन करय ।
नेवनि केट्टुलगुनो येव्वडेरुंगुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राप्ता श्रीर्हरिणा वेम! विषः प्राप्तः पुरारिणा ।
को विजनाति लोकेऽस्मिन् कस्य का प्राप्तिरित्यहो! ॥

Accident plays an unpredictible part
By favouring one and ill-using author:
Out of the same sea at the same time,
Hari got the goddess of wealth, but Shiva poison.

903. पाटिवारु निन्नु साधिपगालरु, दैवमेप्पुडु नीकु दप्पकुन्न ।
भारतंबुलोनि परमार्थ मिदि कदा? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

दैवानुकूल्ययुक्तं त्वां न शक्तास्साधितुं परे ।
यदुक्तं भारते वेम! परमार्थमिदं हि तत् ॥९०३॥

No fellow-men can harm you a whit,
If the God of destiny is posed on your side
This eternal truth is abundantly proved,
From leaf to leaf, in the epic of Bharata. 903

904. वित्तमोकनि किञ्चिवितरणगुणमुन, जित्तमोकनिकिञ्चिचेरचिनाडु।
ब्रह्मचेतलन्नि पाडैनचेतल्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमैकस्मै धनं दत्त्वा परस्मै दातृतागुणे ।
चित्तं दत्त्वा भ्रंशयते ब्रह्मचेष्टा निरर्थिकाः ॥९०४॥

Strange are the ways of the God of creation
He locks up wealth in the first of a miser
And deposits the mind-key for serving the needy
Under the skin of an indigent man. 904

905. म्रानु तगिनदैन महितमौ वस्तुवु, गा नोनर्तु रट्लुगाकयुन्न ।
गाल्तु रट्लुगादे कर्मुलकुनु बाट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

उचितं दारुफलकं वस्तु कुर्वन्ति सुन्दरम् ।
नोचेद्वेम! दहन्तीह कर्मिचेष्टास्तथाविधाः ॥९०५॥

Valuable wood is treasured in art,
But worthless trees are burnt as fuel;
The noble live in immortal memory;
While the riff-raff die in death. 905

906. मरियु दधिनि घृतमु, म्रानुलं दनलंबु, सौम्यसुममुलंदु सौरभंबु ।
दिल्ल दैलमट्लु देजरिल्लु जिदात्म, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

घृतं दध्नि तरुष्वग्निः वेम! पुष्पेषु सौरभम् ।
तैलं तिलेषु च यथा चिदात्मा राजते तथा ॥९०६॥

The all-knowing soul in all indwells
Like the butter in milk and the fire in wood,
Like the scent in flowers which please the eye,
And like the oil in gingili seeds. 906

907. दशरथुंडु रामधरणीशुपट्टंबु गट्टनेंचदलग गट्टे जडलु ।
तलचु मनदिकानि दैविकमदि वेरे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! रामस्याभिषेकयत्नं दशरथोऽकरोत् ।
जटा दधौ तदा रामः पृथक् चिन्ता पृथग्विधिः॥९०७॥

With all his heart did Dasaratha plan
To celebrate Rama's coranation;
But Fate dressed him for an exile's role;
Oft is man's wish reversed by God! 907

908. चिलुकगर्भमंदु श्रीशुकुडुदयिंचि, मुनिवरेण्युलंदु मुख्युडय्ये ।
प्रत्तिकाय जित्रपटमुलु बुट्टवा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शुको भूत्वा शुकीगर्भे मुख्योऽभूद्वेम! मानिषु ।
चित्रवस्त्राणि जायन्ते न कार्पासफलेषु किम् ? ॥९०८॥

The Greatest sage among the recluses of yore,
Lord Shaka was mothered by a parrot;
Of cotton-bolls are rich robes born;
Low birth makes not for a person's lowness. 908

909. नीचगुणमुलेल्ल निर्मूलमैपोवु, गांद्रतलेनु सुजनगोष्ठिवलन ।
गंध मलद मेनि कंपडंगिनयट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

साधुगोष्ठ्या विनश्यन्ति सर्वे नीचगुणा अपि ।
न लोपो गन्धलेपेन दुर्गन्धो ह्रियते तनोः ॥९०९॥

Blessed is he whose friends are virtuous,
Their nobility brightens his gloomy depths;
As the scented breath of sandal paste;
Lends fragrance to a stinking body. 909

910. टक्करुलनुगूडि येक्कसक्केमुलाड, निक्कमैनघनुनि नीतिचेडुनु ।
उल्लितोटवेरुगु मल्लिमोक्करणि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कपटैर्यदि वर्तेत घनोऽपि विगुणो भवेत् ।
पलाण्डुकवने वेम! मल्लिकेव प्रवर्धिता ॥९१०॥

He who hobnobs with the mean and vile- - -
May he be noble and honest personally- -
Loses his name and sinks into ill-fame
Like a jasmine plant in an onion field. 910

911. रेगुपुचनु मुचि रेगेल्लद्रोक्किन, मुरग कंतकंत पेरुगुचुंडु ।
नेरुलु छीटन्न नोगु सिग्गेरुगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

बहुबीजा यथैधेत निशि पादहताप्यहो! ।
तथा वेम! परैर्धूर्तः त्रिद्यात्कि गर्हितस्त्रपाम्? ॥९११॥

Though trodden under foot through out the night
The plant of bracken perishes not
But raises its head, when the next day dawns:
Truly, no humiliation humbles the thick-skinned.

912. ओर्पुलेनिभार्य युन्नफलंबेमि?, बुद्धिलेनिबिड्ड पुट्टनेमि? ।
सद्गुणंबुलेनि चदुवदि येलनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्षमाविहीनया वेम! भार्यया किं फलं भवेत्? ।
किं जातेन कुपुत्रेण विद्यया किमवद्यया? ॥९१२॥

What for is the wife who has no patience?
What for is the son who has no intelligence?
What is the purpose of all the learning;
If it prepares not man for a virtuous living? 912

913 खलुलु तिट्टिरनुचु गलवरपडनेल?, वारितिट्लनेमि वासिचेडुनु? ।
सज्जनुंडु दिट्ट शापं बवौनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

खलाश्शपन्तीति वृथा वेम! खेदेन किं फलम्? ।
तच्छापैर्न प्रथाऽपैति शापश्शपति सज्जने ॥९१३॥

Be not uneasy if a rustic abuses;
His bulgar tongue harms not your honour;
But gaurd yourself against a good man's rebuke;
As a holy curse it may ruin you for ever. 913

914 दानधर्ममुलनु दगरेपुरेपनि, कालव्ययमु जेयु गष्टजनुडु ।
तानु नेमियगुनो तनब्रतुकेमौनो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दानादिषु नयेत्कालं श्वश्श्व इत्येव कष्टधीः ।
किं स्याद्देह स्वयं वेम! किं स्याद्वा स्वीयजीवनम् ॥९१४॥

A miserable wretch is that wavering man,
Wasting his time, who puts off to the future
His gifts to men and his duties to God
Does he know what the morrow holds for him?

915 एल्ललोकमुलनु नेवस्तुवुन्नदो, तल्लिपिल्लसंदु दगुलुनदिये ।
निस्तरंगवार्धि नियतिनि जूडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सर्वलोकेऽस्ति यद्वस्तु माताशिशुगतं हि तत् ।
निस्तरङ्गाब्धिसमया नियत्या वेम! पश्य तत् ॥९१५॥

Look at the ripplless and silent ocean
That indwells and envelops the countless worlds.
Know that the principle which informs all
Is the chain that links up the mother and the son.

916 बलयुनन्न गादु द्रन्न बंददि, तालि सलिपिनकर्म फलमटंचु ।
नुल्लमंदु वगकुंडुटे यंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदीच्छति न वेत्ति नापैति यदि नेच्छति ।
प्राक्कर्मफलमित्येव न शोचेद्धि ततो हृदि ॥९१६॥

By craving it comes not;
By rejecting it goes not;
It is but the fruit of your own action;
Know this truth and ever be calm. 916

917. तनकु बोद्दुपोनि तरुणिवदैनचो, विनकत्तीर दधिकविद्ययैन ।
गरितविनदेप्रियुनिकोरकुगाकध्वनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

विद्याधिकाऽपि श्रोतव्या यदि कालो न गच्छति ।
काकध्वनिं वल्लभाय स्त्री वेम! न शृणोति किम्? ॥९१७

Spend your leisure for acquiring knowledge;
If its ennobling influence brings you bliss;
A love-born girl expecting her lower
Enjoys the ramous caw of a crow. 917

918. अग्निशिखलयंदु नमरंग ममकार, ममवुमीद ध्यान ममरनुनिचि ।
आहुतियगुवेनक हरुनि नर्चिंतुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अग्निज्वालासु ममतामभवे ध्यानमेव च ।
निधाय ममतानाशे वेमाचय मदाशिवम् ॥९१८॥

Consign to the flames your egoistic self;
Fix your meditative thought on the unborn.
When the desires are consumed in the spiritual
fire;
Resign yourself to the care of Hara. 918

919. आशलनेडित्राल नखिलजंतुवुलुनु, गट्टचुट्टु गान निट्टलमुन ।
ज्ञानमनेडिचुरियबूनि कोयगनौनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आशापाशैर्निबध्यन्ते सकला वेम! जन्तवः ।
ततो ज्ञानासिना ते हि छेत्तव्याः खलु सर्वशः ॥९१९॥

All the creatures are strongly bound
By the cable-laid ropes of desires;
Who ever wishes to be free from the bonds,
Must cut them steadily by wisdom's edge. 919

920. जल्लिमाटलचेतु जगमुनदिरिगेडु, कल्लगुरुडु कट्टु गर्भचयमु ।
पल्लुपुरुगु चेरि पलविरजेयदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वदन् प्रगल्भवाक्यानि वेमाऽगुरुरटन् भुवि ।
बध्वा कर्मसु बाधेत दन्तविष्टः कृमिर्यथा ॥९२०॥

Like a worm that unnoticed, eats into the teeth
And makes a man grown in the end,
A deceiptful peceptor roams the earth,
Inveigling the innocent with his gaiteful gossip.

921. अदिमि मनमुनिल्प यानंदकेलिलो, ब्रह्ममयुड्डु मुक्ति बडयगोरु ।
जिह्वचुलचेन जंतुवुडु चेडुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! ब्रह्ममयश्चेतो नियम्यानन्दकेलिषु ।
निधाय मुक्तिं लभते जीवो जिह्वारसैर्हतः ॥९२१॥

Whoever rejoices in the Life-divine
Controls his mind and frees his self:
But he who craves for creature-comforts;
Enchains himself with the tastes of his senses. 921

922. अनुवु गानिचोट बनिगोनिजूदमु, नाडिकूडियोडि यडवेजोच्चु ।
घनुनिजाडजूचि कडुमु मूर्खा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

द्यूतक्रीडानिर्जितस्य प्रविष्टस्य ततो वनम् ।
· घनस्य पद्धतिं दृष्ट्वा वेम! वर्जय मूर्खताम् ॥९२२॥

Think of the life of that improvident soul
Who naively gambled in inimical environment
And lost his all and became an exile.
His example will serve you as a beacon bright.

923. इहमुनंदुबुद्धि यिगितमेरुगने, जनुलनेने चूड स्थावरमुल्ल ।
जंगमादुलनुट जगतिनि बापंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

इहोद्भूय जना वेम ये विजानन्ति नेङ्गितम् ।
स्थावरा इति ते ज्ञेया न वान्या जङ्गमा इति ॥९२३॥

He is unmoving and insentient,
Who posseses no sense for the feelings of others;
Truly it is a sin in the world
To treat such a one as a moving creature. 923

924. उत्तंति दीनि युपयोगमुलुलेवु, तितिकोरकुजेडुनु देवुलाडि ।
कत्तिमीद्साम् कडतेरलेडया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनया नोपयोगास्स्युः वेमेयं रिक्तभस्त्रिका ।
नश्येद्भ्रान्तश्रमभस्त्रये दुस्साध्यं खल्वसिव्रतम् ॥९२४॥

The body is but an empty bag.
Few are the benefits it can ever bestow;
Yet man fondles it - a fool for his pains
Like a Dancer of a jig on a sword's edge. 924

925. ओकनिजेरुतुननुचु तुलमंदेंतुरु, तमकुगाछ्गुजेट्टु दामेरुगक ।
तम्मुजेरचुवाडु देवंबुलेडोके!, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आत्मनाशमजानन्त ईहन्ते परनाशनम् ।
स्वेषां नाशकरं दैवं नास्ति किं? वेम! चिन्तय ॥१२५

Some persons wish to harm others
For getting the evil their action brings:
Is not God always awake,
To strike the sinful down? 925

926. कफदुमीरि मरियु गन्नुलुमूत्लुपडि, बुद्धि दप्पि चालबुडमिमरचु ।
वेललंदु निन्नु वेदकुटसाध्यमा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कफरुद्धो मीलिताक्षो नष्टबुद्धिर्गतस्मृतिः ।
यदीह वर्तते वेम! साध्यं किं त्वद्गवेषणम्? ॥९२६॥

When the phlegm increases and the eyes close,
When the mind fails and oblivion sets in,
Is it possible for any one, O Lord,
To carry on the arduous quest of you? 926

927. चेरकु तीपिलेमि जेत्तनाबडुनट्लु, परगगुणमुलेनि पंडितुंडु ।
दूरबडुनुगादे? दोष मटुंडग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

इक्षुर्माधुर्यरहितो निस्सार इति कथ्यते ।
निर्गुणो निन्द्यते सूरिः वेम! दोषोऽस्तु दूरतः ॥९२७॥

Surely as trash is sugar-cane treated,
If it is devoid of delicious juice:
A meritless savant is honoured by none
Though he is free from obvious blemish. 927

928. श्रवणपुटमुलुन्न सार्थकमेमया, विनगवलयु वेद्लनेडिविन्नि ।
विनगविनगनीकें विशदंबु नौनुम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

किं श्रोत्रयोः सार्थक्यं? श्रोतव्या विबुधोक्तयः ।
श्रुते श्रुते वेम! सर्वं तत्त्वं विशदं भवेत् ॥९२८॥

Of what avil are your dish-like ears
If deaf they are to the wisdom sages?
Hear and hear with sincere devotion,
The truth of their sayings will unfold itself. 928

929. रातिबोम्मकेल रंगैन वलुवलु, गुल्लुगोपुरमुलु गुंभमुलुनु ।
कूडुगुड्ड तानु गोरुना देवुंडु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किं शिलाया दुकूलैश्च गोपुरैरालयैस्तथा ।
अपि कुम्भैर्वेम! वाञ्छेत् किमन्नाद्यखिलं च सा ॥९२९॥

Why do you dress up the idols with robes!
What for are those imposing temples and towers?
What for do you offer these potfuls of rice?
Does that poor God need your feeding and clothing?

930. तरुव दरुव बुट्टु दरवुनं दनलंबु, तरुव दरुव बुट्टु दधि घृतंबु ।
तरुव दरुव बुट्टु दनुवुन दत्त्वंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मथिते मथिते वेम! वृक्षे सञ्जायतेऽनलः ।
तथा दध्नि घृतं चैव तत्त्वं शुद्धं तनावपि ॥९३०॥

The wood yields fire if patiently rubbed:
The Curds yield ghee if churned and churned,
Thus comes out of the dull human flesh
The highest truth by contemplation; 930

931. मुक्ति गानलेनि मूर्खजनुल केल्ल, बट्टबयलुजेसि परमपदमु ।
दारि जूपु बुधुडु दैवमु काडोको, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अपश्यतां वेम! मुक्तिं मूर्खाणां परमं पदम् ।
सुव्यक्तं यो दर्शयते स बुधः किं न दैवतम् ? ॥९३१॥

That noble sage is God Himself,
Who leads the ignorant from bondage,
Along the highroad to the highest bliss,
Expelling the gloom, by his holy glow. 931

932. कलियुगंबुनंदु घनतकु नैच्यंबु, घनत नैच्यमुनकु गल्गुचुंडु ।
श्रद्धभक्तुलुडिगि जनुलुंडरु गावुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जनाश्श्रद्धाभक्तिहीना यतो वेम! भवंत्यतः ।
घनतायाः कलौ नैच्यं नैच्यस्य घनता भवेत् ॥९३२॥

In the age of kalis topsy-turuydom
Greatness is run down as meanness
And meanness-exalted as greatness,
For the norms of love and respect are shaken. 932

933. परुल दिट्टिनंत पापकर्म बब्बु, विडुव देन्नटिकिनि विश्वमंदु ।
परुडु परुडु गाडु परमात्म यौनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

पापकर्म समाप्नोति वेमेह परदूषणात् ।
परः परो न भवति परमात्मा हि केवलम् ॥९३३॥

Abusing another is a sticky sin
Which can be washed by no means clean;
Know that the one who is called another
Is none but God in flesh and blood. 933

934. अतिहितमगुनट्टु लाडिनमाटकु, संतसिंतु रेल सत्पुरुषुलु ।
अधिकभाषणंबु लयासदंबुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यथोचितेन वाक्येन मोदन्ते सर्वसज्जनाः ।
वेमाधिकानि वाक्यानि वृथायासफलानि हि ॥९३४॥

Be frugal in the use of words
A wind-bag tires his listeners aud himself
It is not loquacity that pleases the good,
But nobility of motive and magesty of expression.

935. कूर दुडुकुवेनुक कूडुना कसवेर, नेरकगरिग मुनुपे येरवलयु ।
स्थलमु दप्पु वेनक धर्मंबु पुट्टुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

घासस्य शाकपाकान्ते न पृथक्करणं मतम् ।
प्राग्वेमैव पृथक्कुर्यात् कुतो धर्मः स्थले गते ? ॥९३५॥

A sensible housewife cleans the vegetable
Before it is cooked and seasoned into a curry.
Life must be cleared of unwholesome traits
Before its actions are turned into Dharma. 935

936. गुणमु तोलगेक कुलमेल्ल जेडिपोवु, स्त्रील नडतदलन सिग्गु बोवु,
चवि टिनेलवलन जलमेल्ल जेडिपोवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गुणाभावे कुलं नष्टं स्त्रीदुर्गत्या त्रपा गता ।
उषरक्षेत्रगं वेम! जलं भ्रष्टत्वमाप्नुयात् ॥९३६॥

If soils are saline their waters are impure;
If woman are mean their men are shameless;
If people slide from virtuous quality
Their caste as a whole loses its nobility. 936

937. जक्कि नेक्कि वीधि जक्कगा वेलुङ्ग, गुक्कलेन्नो कैट गूयदोडगु ।
घनुनि कोर्वलेनि कापुरुषुल ऱ्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अश्वमारुह्य रथ्यायां गच्छन्तं वेम! भूपम् ।
भषन्ति पृष्ठतश्श्वानो घनं वीक्ष्य तथा खलाः ॥९३७॥

As His Majety is riding a highborn steed,
The curs on the rode side bark very bravely:
For that is the ingrained nature of the mean
They cannot bear the sight of the great. 937

938. फक्कि देलिसि पलुक नोक्कवाक्यमे चालु, पेक्कुलेल वट्टिप्रेलुलरय ।
दिक्कु गल्गु भ्रोक्कु नोक्कटे चालदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

विज्ञाय फक्कीं प्रोक्तेन वाक्येनैकेन चाप्यलम् ।
बहुप्रलापैः किं वेम! एकाऽलं नतियुङ्नतिः ॥९३८॥

One sensible sentence is wortheir
Than a volume of meaningless rigmarole:
One heartfelt obeisance is better
Than a million insincere praises. 938

939. अल्पुडैन नेमि यधिकु डैननु नेमि, चेप्पवलयु रीति जेप्पिनाड ।
हरुनि येरुकलेक याकु नल्लडुनाए, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

भवेदल्पो वाधिको वा वक्तव्यं कथितं मया ।
विनाज्ञां वेम! देवस्य पत्रं चलति किं भुवि? ॥९३९॥

However high or however low,
He that has sought my advice might be,
Never have I scrupled to tell him straight
That a blade moves not unnoticed by Hara. 939

940. कंकुभट्टनंग गाषायमुल गट्टि, कोलिचे धर्मराजु कोरि विरटु ।
गालकर्मगतुल गनिपेट्टलेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सिषेवे वेम! काषायैः कंकुभट्टाख्यया पुरा ।
विराटं धर्मजोऽज्ञेया गतयः कालकर्मयोः ॥९४०॥

Donning the garment of a Brahmin friar
And assuming the false name, Kankubhatla
The mighty Yudhishthira served Virata
Time and Fate are inscrutable. 940

941. कट्टेयंदु निप्पु गाननिचंदमी, तनुवुनंदु नात्म तगिलियुंडु ।
मरुगुदेलिसि पिदप मार्कोनवलेनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

नेन्धने दृश्यते वह्निर्यथात्मापि तनौ तथा ।
मर्म ज्ञात्वा वेम! पश्चात् कुर्यात्तदवलम्बनम् ॥९४१॥

As the fire lies in the wood hidden
The atman lives in the body unseen
The concealing veil should be perceived through
To see tha atman face to face. 941

942. धर ग्रहमुलु राशि जरियिंचुचुंडियु, मंचिचेड्डगु गानुपिंचुचुंड ।
बुरुषयत्नमनुचु बोंगुदुरेलया ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भूमौ ग्रहेषु सर्वेषु वेम! राशिचरिष्णुषु ।
सदसत्फलानि दृश्यन्ते मन्यन्ते किं स्वपौरुषम् ॥९४२॥

As the earth and other planets spin their courses
The creatures experience good and evil,
Silly is he who is bloated with pride
When an effort of his is crowned with success. 942

943. धर्मबुद्धिचेत दैवंबुदेलिसिन, गालुडेमिचेयगलडु प्रजल ।
धर्ममंटि वेंट दैवंबुगा नुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दैवे ज्ञाते धर्मबुध्या किं कुर्यादन्तकः प्रजाः ।
धर्मः पृष्ठगतो वेम! सदा दैवायते खलु ॥९४३॥

If men are devoted to a life of dharma,
And realise God through their acts,
Time, the killer, can do them no harm,
Even Dharma guards them as God. 943

944. वेंडिकोंड यसिडिकोंडयु दनकुंड, देवुडेलपोयि तिरिपेमेंचे ।
दैवबलमुकानि तनबल्मिकादया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! राजतहैमाद्री यस्य स्तस्स विभुः कथम्? ।
भिक्षार्थमचरत्सर्वं बलं दैवस्य नात्मनः ॥९४४॥

Shiva is the lord of the two great mounts-
The one of silver and the other of gold;
Though a god, he begs his daily bread
Fate shapes a life, not personal might. 944

945 हंस मानसोद मंटक तिरिगिन, यट्लु कर्मचयमु नंटकुंड ।
योगि तिरुगु सकलभोगंबुतोडनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मानसांब्वस्पृशन्न हंसो यथा वेम! सदा चरेत् ।
असक्तः कर्मसु चरेत् तथा भोगान्वितो यतिः ॥९४५॥

As a swan swims in the Manasa-lake
Allowing not its coat to be soaked,
A yogi moves amidst worldly pleasures,
Free from the taint of their influence. 945

946. तनुवनदगुणिट दगशत्रुमित्रुल, देलियलेनिवानि तेलिवदेल ? ।
तेलिसि चक्करुप दिव्यामृतंबदे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देहरूपे वेम! गेहे शत्रुमित्राणि तत्त्वतः ।
अजानतः किं ज्ञानेन? तद्धि सम्यक्कृतेऽमृतम् ॥९४६॥

Of what avail is man's intelligence
If he knows not to tell apart friends and foes,
Who shelter thmselve under the roof of his skin?
This wisdom to know is divine ambrosia. 946

947. आवुचन्नु बितिकि यापाकगाचिन, वेरि पेरुगु चल्ल पेल्लु गल्गु ।
दविलि लोनगल्गु नवनीत मट्लुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! धेनुस्तने दुग्धे तप्ते पयसि तत्क्रमात् ।
दधितक्राह्वयं चान्तः नवनीतं तथा परम् ॥९४७॥

The milk drawn from a cow's udder,
Boiled and curdled, becomes curds;
The curds are churned into butter and
butter-milk;
The inner essence is similarly transmuted. 947

948. प्रणवमेरुगुनतडु भक्तुडुकाडया, ज्योतिजूडनतडु जोगिकाडु ।
नित्यमेरुगनतडु निर्वाणिकाडया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नाज्ञातप्रणवो भक्तो नाज्योतिर्दर्शनो मुनिः ।
न वेत्ति नित्यं यो वेम! निर्वाणि न भवेद्धि सः ॥

He is not a devotee who knows not pranava;
He is not a yogi who sees not the light;
Truly he is not a liberated soul,
Who has not realised the Eternal. 948

949. गुरुवुशिष्युडनग गोनलेट्टुमोदलेट्टु, गुरुवुशिष्युडनेडि गुरुवुलेट्लु।
गुरुनकुंडद्गिन पल्वुलेकुंडिन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आद्यन्तौ तत्त्वतो वेम! कौ स्यातां गुरुशिष्ययोः ।
यदि न स्याद्गुरोश्शक्तिः को भेदो गुरुशिष्ययोः ? ॥

If a preceptor is not by virtue held
As a superior to his disciple,
Which is the mark that shows them apart,
The one as the trunk and the other as a branch?

950. त्राडुमेडनुवेसि तनकु शूद्रत्वंबु, पोयेननेडिदेल्ल, बुद्धिलेमि ।
मदिनिलुपकत्राडु मरिवेत्र देच्चुना!, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

सूत्रं धृत्वा गले वेम! शूद्रता निर्गतात्मनः ।
इति भावस्तु मूढत्वं तेजस्वी स्याज्जितेन्द्रियः ॥९५०॥

The peak of folly that man can reach
Is to suppose that he is not a shudra,
As he wears a thread to hang by his neck;
Blessed is he whose mind is roped. 950

951. बालचनुलु पूलबंतुल बोल्तुरु, पालुमालिनट्टि भ्रांतुलवनि ।
मांसखण्डमंदु मरि येमि दुन्नदि? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वक्षोजौ वेम! कन्यायाः पुष्पगुच्छसमाविति ।
वर्णयन्त्यलसा भ्रान्ताः किं स्यात्तन्मांसखण्डयोः ॥

Those whose minds have morbid visions
Compare the youthful breasts of girls
To balls of flowers. Ha deluded fools!
What more do they hold than lumps of flesh? 951

952. बाल्यमंदु नीवु बहुविधंबुल बट्टि, चप्परिंचिनट्टि स्तनमुलकुनु ।
मोहमिंत येल? मूढात्म! तेलियुरा!, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

बाल्ये त्वं बहुधा वेम! यौ स्तनावपिबस्स्वयम् ।
तद्गतेन विमोहेन किं? मूढात्मन् विचिन्तय ॥९५२॥

Of the same kind of breasts of a woman
Which you sucked for milk as a baby
Why are you so foudly amorous now?
Oh deluded fool, how silly you look? 952

953. विटुनि जेरगोरि वीधिनि मटिनुंचु, पडतिरीति बरमु ब्राकनगुनु ।
गुणमुलन्नि मरचि गुरिंचि चूडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राप्तुकामा विटं वीथ्यां दत्तचित्तेव कामिनी ।
अगुणस्सन् परं गन्तुं वेम! विद्वान् यतेत वै ॥९५३॥

If you wish to scale your way to heaven
Outmarch the trailing clouds of nature,
As a woman who longs for her lover's company
Sends out her heart as a herald to tryst. 953

954. जिह्वरुचुलगोरु जीविंचुनंतकु, सतियु बतियु गोरु सुतधनंबु ।
हव्यवहुडुजूड नंदरगोरुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यावज्जीवं रसं जिह्वा वाञ्छेद्रूमेह दम्पती ।
वाञ्छेतां पुत्रकधनं वाञ्छेत्सर्वान् हुताशनः ॥९५४॥

Ceaseless is the longing of the tongue for tastes;
Man and wife crave wealth and children:
While men and women are astir with desires,
The fire is preparing to lick them into ashes. 954

955. దోపుని చ్చువాడు తులలేనినేరదాత, దోచుకొనువాడు ద్రోహియగును ।
ప్రాపుజూపువాడె పరమపూజ్యుండగు, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

सर्वदो निस्तुलो दाता द्रोही सर्वापहारकः ।
गम्यं गमयते वेम! यस्स पूज्यो महान गुरुः ॥९५५॥

Praised is he who gifts away his all,
But the receiver is branded as a greedy villain,
Worldly gifts have facets twain;
The noblest is he whose gifts are spiritual. 955

956. భవము పూర్వకర్మఫలము ననుభవింప, గలిగెననుచు మదిని గట్టిపరచి ।
కష్టసుఖములెల్ల కలిగిన దలగకు, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

पुराकृतं कर्मफलं भोक्तुमेष भवोऽभवत् ।
इत्याकृष्य मनो वेम! समदुःखसुखो भव ॥९५६॥

Install your mind in the deep-seated conviction
That this life is for reaping the past action's
fruits;
Thus braced, be firm and unperturbable,
Whether fortune smiles or misery frowns. 956

957 సంద్రమునకుజూడ సరియేదియునులేదు, అద్దిజలధినీరు మనువుగాదు ।
అనువుగాని నీరు మదికేమిచేయును, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

सागरेण समं किञ्चित् विद्यते वेम! नापरम् ।
नोपयोगाय तन्नीरं तादृङ्नीरेण किं फलम्? ॥९५७॥

Vain ia wealth if it serves no purpose;
Usefulness only has claims to greatness;
An ocean is endless and incomparable,
But no earthly being thirsts after its water. 957

958. साधनंबुलेक समकूरदेदियु, बोध लेनिविद्य पोंददेपुडु ।
पादुगोल्पिमदिनि भाविंचि चूडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ||

साधनेन विना वेम! न किञ्चिदपि सिद्ध्यति ।
विद्या नास्ति विना बोधं विमृश्य हृदि चिन्तय ॥९५८॥

Nothing can be achived without practice;
Enlightened understanding is an instrument
Which helps man to gain his ends:
Therefore hold your mind and behold the truth.

959. साधुजनुलबट्टि संतापमोंदिंच, कुलचेनाशमोंदु क्रूरजनुडु ।
साधुजनुलपूज सायुज्यमिच्चुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ||

सज्जनान्यदि बाधेत कुलं नश्येद्दुरात्मनः ।
पूजा साधुजनानां स्यात् वेम! सायुज्यदायिनी ॥९५९॥

Whoever harasses the weak and humble
Will surely perish with kith and kin
Whoever serves the poor and helpless
Will become one with the universal spirit. 959

960. सुरलु मौनुलेपुडु सरवि वर्तिंतुरु, धर्ममार्गमोकटि तारकमुग ।
अट्लुकानिवार लसुरुलै चेडिरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ||

तारको धर्ममार्गस्स्यादिति देवा महर्षयः ।
वर्तन्ते वेम! नश्यन्ति तद्भिन्ना असुरादयः ॥९६०॥

Even Gods swerve not from the path of truth
But tread it aright like the hermits of the earth.
Those who fail to abide by the law
Are condemned to denizen the realm of the devil.

961. तल्लिदंड्रु लात्मतनयु लन्नलु दम्मु, लेलमि बंधुभृत्यु लेल्लजनुल्लु ।
गलिगिवर्धिलंग घनततोनुंडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पितरावात्मतनयाः भ्रातरो भृत्यबान्धवाः ।
यथा वेम! प्रवर्धन्ते तथाभ्युदयवान् भव ॥९६१॥

Ever be great and ever renowned
With a virtuous wife and propserous projeny
With happy parents and affectionate brothers
With obedient servants and loving neighbours 961

962. मरतुनेमोयनुच्चु मदि सुजनुंडेप्डु, नेरोच्चु मेलदैनदैन ।
मारुमेलुजूचि मर्यादगांचुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विस्मरामीति वा वेम! भावयन् सुजनो हृदि ।
उचितां प्रत्युपकृतिं कुर्वन् प्राप्नोति गौरवम् ॥९६२॥

A noble soul trusts not his memory
For fear of default by lassitude
And hastily repays an act of kindness,
However small and trifling it be. 962

963. चेय्दगिनवेळ जेसेडिकार्यंबु, वेगपडियोनर्प विषमदौनु ।
बुडमकाय चेदु मुदिसिनदीपथा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमार्हसमये कार्यं सहसा यदि कुर्वते ।
विषमं स्याद्धि गोतुम्बशलाटुग्रहणं यथा ॥९६३॥

Be not eager to hasten an act,
When the time and conditions are unripe and adverse
Last your effort should bear a poisionous fruit:
Even a berry is bitter if eaten when tender. 963

964. अरयनास्तियनक वड्डुनाटाडक, निट्टु डक मदिनिगोट्टुकोनक ।
तनदिकादनुकोनि तावेट्टुनदि पेट्टु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नास्तीत्यकथयन्वेम! निषेधमपि चाब्रुवन् ।
अशोचन् हृदि नात्मीयमिति दानं वदान्यता ॥९६४॥

A true gift is it when the giver gives
Without wincing or saying nay
Or accusing himself cf undue softness,
But treating it as the receiver's propeity. 964

965. कामचिंतजिक्क कनुगाननेरवु, नियमनिष्ठविडिचि नियतिमीरि ।
तामसंबु नडचि तन्मयमोंदुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कामचिन्तावशो वेम! मदान्धस्त्वं न पश्यसि ।
निष्ठां च नियतिं त्यक्त्वा तमश्छित्वा परं व्रज ॥९६५

So long as you are a victim of your own desires,
Your eye sees not and your mind obeys not—
The bounds of virtue, reason and austerity;
So, subdue your ignorance and be one with God.

966. फलमुलेनिकार्यमुलु सेय नोल्लरु, कलजनंबुलेल्ल निल जनंबु ।
फलमुमंचिदैन बरमंदु मुदमोंदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

फलाभिरहितं कार्यं कर्तुं नेच्छन्ति मानवाः ।
यदि साधु फलं वेम! परे मुदमवाप्नुयात् ॥९६६॥

When sane men do not do acts
Which are barren of fruit
Shouldn't they care to do such deeds
As yield them bliss in the after-life? 966

967. इतरचिन्तलन्नि वेतलनि मनम्नेंचि, जतुकर्मंटुरीति जगमुमरचि ।
सतत मात्मचंदे सरमाटलाडुचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्यचिन्ताव्यथा ज्ञात्वा जतुकस्पर्शवज्जगत् ।
विस्मृत्य वेम! सम्यक्त्वमात्मारामस्सदा भव ॥९६७॥

As heated lac sticks to things
A craving mind clings to objects:
Know that all desires are painful
And rejoice in the comtemplation of the Self. 967

968. गुरुवुगलुग नात्मगुरु तेरिंगेदननि, कालमेल्ल रित्तगडुपुचुंद्रु ।
गुरुवुदोरकुनपुडु कूलनु देहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गुरौ प्राप्ते त्वात्मविद्यां जानामीति वृथा जडः ।
कालं नयति वेमैतदन्तरं प्रपतेत्तनुः ॥९६८॥

Lazy men waste their time,
Vainly waiting for a guru's advent
To imitiate them into the soul's mystery:
Alas they die before the guru's arrival.   968

969 काशि मधुर कंचि गय प्रयागलु सेतु,वासतोड वीनि नात्मजूचि ।
वासनलनेरुगमि वट्टि वेट्टिचवे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

काशीगयाप्रयागांश्च काञ्चीं च मथुरां तथा ।
सेतुं वीक्ष्यापि वेमेह विट्टितुल्याह्यसंस्कृतिः ॥९६९॥

Vain are the pilgrimages
To Kasi, Mathura, Gaya, Kanchi
Prayaga and Rameswaram
If their sight effaces not desire's effects.   969

970. भोगवांछचेत बोलुपेदो येरुगक, द्रोहबुद्धिनोरुल दूरुटकुनु ।
साहसिंचुवाडु सर्वदा चेडुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

असमीचीनविद्वेम! भोगवाञ्छापरो नरः ।
द्रोहात् परान् दूषयितुं यतमानो विनश्यति ॥९७०॥

By severing attachments to all enjoyments,
If man works not for his own uplift,
But recklessly and enviously harms others,
He will always meet with his own ruin. 970

971. ठीवि लेदटंचु डेंदंबुलोनेंचि, ज्ञ निनेरुगलेनि मानवुंडु ।
डांबिकुनकु लोंगि डय्युनु गडपट, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आभटी वेम! नास्तीति चाजानन् ज्ञानिनं नरः ।
दाम्भिकस्य वशो भूत्वा तदन्ते प्राप्नुयाच्छ्रमम् ॥९७१॥

He who scorns a virtuous wise man
For being plain and unsophisticated
Will become a slave of a showy bully
And in the end will rue his folly. 971

972. तनविपत्तुदेलिय दप्पिचुकोनजूचु, नेट्टिमनुजुडैन नेट्टुलैन ।
नरकबाधविनुचु नरकडाधर्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ज्ञातायां वेम! चापत्तौ तां वारयितुमिच्छति ।
नरः कथंचित् संशृण्वन् न वेत्ति नरकव्यथाम् ॥९७२॥

No man wishes to be caught in danger,
If he can foresee it in time:
But, alas, though he knows of the Hell.
He prepares not to escape its tortures. 972

973. पक्ववनमुजूचि यिचनु गामुकुल,चिच्चुलोबडुदुरु क्षितितलमुन ।
निचगलुगजेयु नेच्चुगा मोहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रीरूपं कामुका वीक्ष्य कामाग्नौ निपतन्ति हि ।
संततं वेम! सम्मोहः करोति बहुधा रतिम् ॥९७३॥

Attracted by the tenderness of beauty,
The amorous jump into the fire of ecitement,
It is but the illusion of the mind
That rakes up flace desires in men. 973

974 औरा! याडुदानि नाब्रह्म सृष्टिंचे, बुरुषुपालिटि पेनुभूतमट्लु ।
दानिवलनु बडनिवानि नि गांनुमेः विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

ससर्जाहो! स्त्रियं ब्रह्मा महाभूतसमां नृणाम् ।
यो वेम! नारीमायायां न पतेत्स न दृश्यते ॥९७४॥

The Arch-fiend of Libido
Is invented by creator
To inflict torture on men:
None can escape his snares. 974

975. नरुनिबिंदुवुननु नातिगर्भमुदाल्चु, रातियुप्पुचेत रसमुगट्टु ।
बुद्धिदेलियुत्र भुवनमुल दाल्चदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

स्त्रीपुंशुक्राद्गर्भिणी स्याच्छैलेयेन रसं तथा ।
यदि वेम! ज्ञानयुक्ता बुद्धिर्धत्ते न किं जगत् ? ॥९७५॥

A drop of semen can quicken a new life:
A pinch of rock-selt can harden mercury:
Is it impossible for an imaginative brain
To conceive a phantas magoria of worlds? 975

976. चदुवुजदुवकुन्न सौख्यंबुलुनुल्लेवु, चदुवुजदुवुनेनि सरसुडगुनु ।
चदुवुमर्ममेरिगि चदुवंग जूडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमानधीतविद्यानां न सौख्यानि भवन्ति हि ।
अधीतविद्यस्सरसो विद्यावान् भव मर्मवित् ॥९७६॥

Unhappy is he who is uneducated:
Culture is the gift of education.
Try to learn at all costs
The essentials that education must impart. 966

977. तावुदेलिसिनन्डु ता चीलुवेवडि, नेवेषमुननैन निरवुजेरु ।
भावमेरुगकुन्न बरमेरुंगुट येट्लु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्थानवेत्तानुकूल्येन कथंचित्प्राप्नुयात्पदम् ।
वेम! भावाऽनभिज्ञो हि कथं वेत्ति परं जनः ? ९७७॥

A man can somehow reach his destination
If his idea of its position is clear:
Similarly a well-chartered outlook is needed
For the success of his journey to the Beyond. 977

978. मत्तचित्तुलु तममर्मंबुदेलियक, चित्तचलनमंदि चेडिरि भुविनि ।
वत्तिलेनिवाडु परमात्म नेरुगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अजानन्तो वेम! मर्म मत्तचित्ता निरन्तरम् ।
नश्यन्ति चित्तचापल्यादभक्तो वेत्ति किं परम्? ॥९७८॥

Not-knowing the secret of his own nature
Many a mad man has met with misery
Becoming a victim of his unsteady mind
How can the undevoted realise God? 978

979. सतुलगवयुटकुनु, सुतुलबडयुटकु, वोलबडुट येंतो वेरितनमु ।
नेलनुनराचि नेत्तिकेत्तिनयट्ले, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्त्रीसङ्गाय सुतोत्पत्त्यै व्यथते वेम! मानवः ।
उन्मादस्तु महांस्तस्य धत्ते शिरसि भूशिलाम् ॥९७९॥

Unwise is he who struggles very hard
To win a wife and procreate progeny,
Like a senseless fool that holds on his head
A heavy boulder that serves no purpose. 979

980. हानिकलुगबोदु हरु मदिनेंचेडु, वानिकब्बु परमु वसुधयंदु ।
बूनि निष्ठमीरि पोदलकयुंडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदि ध्यायेद्धृदि शिवं न हानिस्तस्य विद्यते ।
परं सिद्ध्यति वेमेह धृतनिष्ठस्सुखी भव ॥९८०॥

He whose mind is devoted to Hara
Is free from the evils of mundane life.
The bliss of heaven he realises on the earth
May you too be god-minded wise and humble. 980

981. परुलमेलुजूचि पलुगाकिवलेनेप्डु, वट्टिमाटलाडुवा डधमुडु ।
अट्टिवानिब्रतुकु नट्टियेलमट्टिका?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पराभ्युदयमुद्वीक्ष्य सर्वदा वेम! काकवत् ।
अधमो निष्ठुरोक्तिस्स्यात् मृत्तुल्यं तस्य जीवनम् ॥

The most depraved of men is he
who, being envious of the welfare of others,
Says empty words vilifying them:
He lives to die and add to the clay. 981

982. चिन्ननाटिनुंडि चेसिनकर्मंबु, पिन्न पेद्दलकुनु वेरिगिनच्चु ।
मंट मिंट नडुम मतिनिलिचुडुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !

बाल्यात्प्रभृति यत्कर्म कृतं तत् बालवृद्धयोः ।
प्रयाति वृद्धिं वेमेदं रोदस्यां पश्य धीरधीः ॥९८२॥

Who so ever he be, an infant or a nonagenarian
The effects of his actions are borne in upon him
Ever multiplying and growing in strength
On the earth, in the heaven and in the mid-region.

983. पुनुगुपिल्लिकेलपुट्टिचे वासनल्? दानिमहिमलेमि धरणिलोन ।
ब्रह्मचेतलन्नि पाडैनचेतलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !

वेम! गन्धबिडालस्य चक्रे किं गन्धसौरभम् ? ।
किं तन्महत्त्वं मेदिन्यां ब्रह्मचेष्टा निरर्थिकाः ॥९८३॥

What ennobling and extraordinary deeds
Has the civit achieved in its life
To be blessed with such sweet odours?
Ha! the actions of the creator are silly! 983

984. नेननुवचनंबु नीवनगानच्चु, नीवुनेननबडु निष्ठदेलिय ।
नेनु नीवे नीवे नेननच्चुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमाहमिति यद्वाक्यं तद्धि त्वमिति चोच्यते ।
अहं त्वं चेति निप्रान्तः अहं त्वं त्वमहं ध्रुवम् ॥९८४॥

The subjective person apposed by "I"
Is changed into "You" in an objective sense
Such is the grammar of human concepts
But "I" and "you" are really the same. 984

985. चित्रदीपमुवले जिननु दिगद्रोचिन, मित्रमुगनु ननमु मेलकुवेरिगि ।
शत्रुगुणमुलेल साधिचुटये मुक्ति, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चित्रदीपसमां चिन्तां त्यक्त्वा निर्मलं मनः ।
मित्रं कृत्वा दुर्गुणानां मुक्तिरेषा निवारणम् ॥९८५॥

A man is said to have attained his salvation
When his mind is no longer a kaleidoscope,
But acts as a watchful and friendly guide,
Being free from all its inimical elements. 985

986. अचलतत्त्वमनग ननुभवगम्यंबु, चूचिचेप्पराद सूक्ष्ममदिये ।
मदिकिदोचुगानि ममॆमॆन्नगरादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सूक्ष्मं वेमाचलं तत्त्वमनुभूत्यैकवेदितम् ।
वक्तुं दर्शयितुं चापि न शक्यं भातते हृदि ॥९८६॥

Psychic equanimity is a matter of experience
It is not subject to visual observation.
A trained mind can feel its presence,
Bnt cannot reduce it to verbal expressions. 986

987. प्राणुलंदु शिवुनि भाविपनेरक, योगमंदुरेल? जोगुलार ।
योगमंदुगलदे? भोगमंदुन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अदृष्ट्वा प्राणिषु शिवं योग इत्येव योगिनः ।
कथयध्वे यथा भोगे किं योगेऽस्ति तथा शिवः॥९८७॥

Thoughtless simpations who cannot perceive
The all pervading spirit in the living
Hope to see it in their Yogic state
Which is harder thou personal experience, 987

९८८. नासिकाग्रमंदु नयमुगा गुरिनिल्पि, वासिगानु जूड वश्यमगुनु ।
काशिकंचुलगन गडगंड्लु पडनेल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

लक्ष्यं कृत्वा नासिकाग्रे सम्यग्दृष्टे वशं भवेत् ।
काशीं काञ्चीं च सन्द्रष्टुं वेम! किं निष्फलश्रमैः ? ॥

Focus the flood light of your internal vision
On the tip of your nose and practise seeing,
If you wish to steady your elusive mind
your pilgrimage to Kanchi and Kasi is vain. 988

९८९. दोम्मराटवानि दोर्बलमेल्लनु, बोट्टकूटिकोरके पट्टिनदगु ।
गादिये योगि कमर नानंदमंदडा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! कुक्षिम्भरित्वाय दोर्बलं वंशनर्तिनः ।
तदेव योगिनो लभ्यं चेद्दिव्यानन्ददायकम् ॥९८९॥

The subtlest feats of physical main
An acrobat learns to earn his bread.
If a yogi practises with such devotion
What a blessed harvest of bliss will he his? 989

९९०. ठीवि मिगुलगलिगि टेक्केम्मुलेत्तिचि, यूल्ळनेल मुक्ति युक्तदियगु ।
मंचित्रोवकोरकु मदिनियरिंनपुडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रतिष्ठाप्य ध्वजान् वेम! विक्रमाढ्यो महीतलम् ।
शासेतचेन्नास्ति मुक्तिः यतस्व विमलाध्वने ॥९९०॥

The emblems of pomp and the ensign of power
The glory of rule over an extensive territory
All these bedevil the prospect of salvation,
Seek and find the path of goodness. 990

991. टक्कुमाटलाडि चित्रकुलवेट्टिन, निक्कमेरुगवडदु निर्वहिंप ।
चक्कनैन ज्ञानसारंबुदेलियुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! कूटवचांस्युक्त्वा यदि भेदं करिष्यसि ।
तत्त्वं न ज्ञायते सम्यक् ज्ञानसारं विनाऽव्ययम्॥९९१॥

If you are prone to entice the naive
Into ways of evil by wileful words,
Your guiles will make you false unto yourself:
So learn to know the essense of wisdom. 991

992. चलमुबट्टिमदिनि जनिंचुगुणमुल,तितिनि द्रुंच्चि वेग दमकमुडिगि।
सलमुगानु बुद्धिसवरिंप नदे मुक्ति, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

हृज्जातं गुणसञ्जातं छित्वा यत्नेन निस्पृहः ।
बुद्धिं विशुद्धां कुर्याच्चेत् वेम! सा मुक्तिरेव हि ॥९९२॥

The meaning of liberation is persevering hard
And uprooting from the mind its undesirable
nature
And quelling the upserging desire and greed
And reconditioning the mechanism of understanding.

993. चेवुललोनबुट्टु रवमे याकाशंबु, कन्नुलगनुनदियै कळलजाल ।
मुक्कुलोनिगालि मुक्तिकिद्रोवया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नादमेव श्रवोजातमाकाशो वेम! कथ्यते ।
नेत्रदृष्टा कलाज्वाला नासावायुश्च मुक्तिदः ॥९९३॥

The space is the sound born in the ear.
The splendrous light is the glow of the eye.
The air that moves in the nostrils
Is the path that leads to liberation. 993

994. आदिसोमभौम मादिगा बुधुगूडि, गुरुवु शुक्रुडु शनि गुरुतुलेन्नो ।
एन्निदिनमुलैन निल नोकरूपमे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भानुस्सोमः कुजस्सौम्यो गुरुश्शुक्रश्शनिः क्रमात् ।
दिनसंज्ञाकरा वेम! दिवसं त्वेकरूपकम् ॥९९४॥

The names of Sunday, Monday and Tuesday,
Wednesday, Thursday, friday and Saturday
Are but marks for diffrentiation:
All the days are alike in their form. 994

995. गुर्रमुनकु दगिन गुरुवैनरौतुन्न, गुर्र मिलनु नडचु गुणमुगल्गि ।
गुर्रमु तनयोंटिगुणमेल्ल तलियदो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

दक्षे वेमाश्विके प्राप्ते गुणी सन् वर्तते हयः ।
स्वकीयदेहस्य गुणं न जानाति कुतो हयः ? ॥९९५॥

The horse gallops on all his mettle
If an expert rider guides his course:
A seeker too must have a preceptor
To bring out the latent power of his self. 995

996. म्रानिलोन नग्गि मरियुंडगावच्चु, नग्गिलोन म्रानि कलवियगुने? ।
म्रानिलोनियग्गि मर्याद संसारि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्थातुं शक्यस्तरावग्निरग्नौ तु न तथा तरुः ।
धृतवृक्षाग्निमर्यादस्संसारी वेम! सञ्चरेत् ॥९९६॥

The innate fire harms not wood
But wood is destroyed if thrown into fire
Man is safe though he lives in family
If family enters not his inner self. 996

997. मेघमड्डुमैन मिहिरुनिजेरुचुनु, चित्तमड्डुमैन स्थिरमुजेरुचु।
मरपुल्डुमैन महिमंबुजेरुचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

आच्छादयति वेमार्कं मेघरोधस्तथा स्थिरम्।
चित्तावरोधसंरोधो महिमानं च विस्मृतेः ॥९९७॥

Hindered by a cloud the sun is dimmed;
The eternal is screened by the phanoms of mind;
The greatness of man's personality is lost,
Drowned in the waves of bleak oblivion. 997

998. वेयिवेयमु लरय वेमनपद्यमु लर्थमिच्चु वानि नरसिचूड।
चूडजूडगल्गु जोद्यमौ ज्ञानंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमप्रोक्तानि पद्यानि ददत्यर्थं सहस्रधा।
दर्शंदर्शं लभेतात्र वेम! ज्ञानं महाद्भुतम् ॥

If you go deep into Vemana's verses,
Each one gives you a thousand meanings.
The mystery of wisdom will be revealed unto you,
If you look into them with a clear vision. 998

999. मुक्तिमार्गमुनकु मूलमै तगुनट्टि ग्रंथमंत जनुलु गडगिचदुव।
विन्न वारिकेल्ल विभवमुल् कल्गुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यन्मूलं मुक्तिमार्गस्य तद्ग्रन्थे पठिते जनैः।
शृण्वतां वेम! सर्वेषां भवन्ति विभवाश्शुभाः ॥

Vemana's book is the starting-point
On the road that leads to liberation
Whoever lends his ear to the verses
Will enjoy the bliss and glory of life. 999

1000. इहपरंबुलकुनु निदि साधनंबने भ्रासिचदुव विन्नवारिकेल्ल ।
मंगळंबु लोनरु महिलोन निजमिदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ऐहिकामुष्मिकसुखधामेदमिति नित्यशः ।
लिखितां पठतां वेम! शृण्वतां च शुभं भवेत् ॥१०००॥

May this truth be known unto all
That blessed are they who, believing this book
As means of merit on the earth and in the heaven,
Hear its verses or read or write them 1000.

इति श्री शतावधानिभ्यां उभयभाषाप्रवीणाभ्यां गद्वाल
संस्थानास्थानकविभ्यां भागवत, भगवद्गीताद्यान्ध्र
पवित्रोद्ग्रन्थरचयितृभ्यां 'महात्मागान्धी' इत्यादि
संस्कृतग्रन्थकर्तृभ्यां च 'श्रीरामनृसिंहमूर्तिक'
वीति प्रतीतियुताभ्यां गन्धं श्रीराममूर्ति,
इरिंङ्कि नरसिंहमूर्तिभ्यां प्रणीतायां
वेमगीतायां प्रथमसहस्रे सर्वोप-
निषत्सारयोगो नाम उत्तरार्धम्
समाप्तम् ।

/—o—/

S. S. P. Press, Bhatnavilli.

ॐ

श्री वेमनयोगीन्द्राय नमः ।

श्री वेमगीताद्वितीयसहस्रे पूर्वार्धम् ।

समूलं, आंग्लविवरणसङ्कलितं च ।

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविकृत श्री वेमनयोगीन्द्रस्तुतिः ।

श्रीमत्सनत्कुमारांशं वेदवेदाङ्गवेदिनम् ।
दिगम्बरं कुमाराभं स्तुमो वेमाख्ययोगिनम् ॥

May our praise go unto Vemana,
The spirit of Sanathkumara reborn,
The yogin full of the Vedic lore,
Who, innocent like a child, no clothing bore.

— • सद्योमोक्षसंसिद्धियोगः • —

बिगियु दृष्टिनेपुडु बिंबमंदुंचिन, मननमंदु नेरुक मग्नमगुनु ।
लग्नचित्तममर रक्षिचुचुंडुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बिम्बस्था चेत् स्थिरा दृष्टिः मग्ना स्यान्मनने स्मृतिः ।
लग्नं चित्तं परे लक्ष्ये वेम! रक्षति सर्वदा ॥१॥

Rain up the vision and lead in into the circle
And meditate diligently on the Truth Ternal
Till the mind has grown to be one with it.
It is that state or the mind that save you.

सदसत्पट्टिका ।

पद्यं-पंक्ति	असत्	सत्
515-3	तरसरु	तरसरु
522-4	याछना	याच्ना
526-1	वानि	नतनि
535-1	त्रिवुधुल	विबुधुल
539-1	राज्यमोंदे	राज्यमंदे
547-4	चार्चे	नार्चे
551-4	भणित	भणितं
	श्रत्वा	श्रुत्वा
553-4	स्थूलालंबा	स्थूलालंबा
555-3	कुजनाश्रया पतन्	कुजनाश्रय तन्
562-1	पट्टुनेपुड्डु	पट्टवेपुड्डु
575-3	संचित्य	संचिंत्य
623-3	क्षामांबरं	क्षौमांबरं
626-4	धन्या भूपा लका	धन्या वै पालका
656-4	एपहि	एव हि
674-3	बहिस्थसले	बहिस्स्थले
677-3	भक्ति	भक्ति
679-4	साधनं	सदनं
686-4	क्षोभयये	क्षोभयते
683-4	स्खलु	स्कुनः ?
697-2	भागवतुल पट्टु	भागवतुल पट्टु
702-3	भवंते	भवंति
720-1	नस्य	यस्य
722-3	रमांघ्रिणा	रामांघ्रिणा
723-4	यद्युद्रहेत्	यद्युद्वहेत्
737-2	विरुवेट	विरुवेट्ट
758-1	सुरुलु	सुरलु
761-1	कडुपुपरुगु	कडुपुमरुगु
2	इन्निरुगु	इन्निमरुगु
785-3	जीवगते	जीवे गते
788-3	मानिनना	मनिनना
801-3	मीलीताक्षो	मीलिताक्षो
843-3	पुरारो	पुरारे
845-1	नियतवृत्ति	नियतवृत्ति
862-4	वस्त्रधारग	वस्त्राधारण
864-1	जेसेन	जेसिन
883-1	अस्तिर	अस्थिर
4	शिवालये	शिवाळये
891-1	धर्ममु	धर्मविधमु
897-1	मर्र	मर्म
903-1	पाटिवारु	साटिवारु
922-3	वननम्	वनम्
948-1	प्रणवमेरुगु	प्रणवमेरुग
4	निर्वाणि	निर्वाणी
1000-1	त्र सिचदुव	त्राय जदुव

गमनिका— 1, 2 पद्यपंक्ती, 3, 4 श्लोकपंक्ती च ग्राह्ये

ERRATTA

Verse No.	*Line No.*	*Incorrect*	*Correct*
541	3	swet	sweet
543	4	reasents	resents
549	2	greafer	greater
550	3	billing	killing
572	3	brought	drought
577	2	line	live
580	4	innote	innate
582	2	relatine	relative
585	4	cowheard's	cowherds'
590	3	leaser	lesser
593	3	misor	miser
594	1	misor	miser
6[illegible]0	4	religious	religions
666	1	emblish	embellish
,,	4	buntnigs	buntings
674	1	welt built	well-built
676	2	dimonds	diamonds
678	2	n unchaste	An unchaste
680	4	cupids	Cupid's
686	2	weak	Weak
,,	3	wavs	ways
690	4	like fly	like a fly
691	1	ken	kin
693	1	learning	learning,
702	2	becomes earthly	becomes from earthly
704	2	butiful	dutiful
707	4	fulfill	fulfil
721	4	who	Who
727	2	barn	bran
729	3	preside	presided
731	Heading	Phylosophical	Philosophical
732	1	find object	find the object
,,	2	stipped	slipped
735	3	inplanted	implanted
737	2	umkept	unkempt
,,	4	taty	tatty
741	3	doat	don't
744	3	transparencek	transparence

Verse No.	*Line No.*	*Incorrect*	*Correct*
746	2	bertibral	vertebral
760	1	your	Your
,,	4	your	Your
768	1	he	be
770	1	unwice	unwise
773	3	philospphe r	philosopher
780	3	pains	pins
782	2	action	action.
,,	3	where	when
787	2	veda	Veda
,,	4	Where	When
,,	,,	freight	frightful
788	1	Where	When
789	3	sneared	smeared
793	3	kasi	Kasi
796	4	origies	orgies
797	3	paramouns	paramours
801	3	our	awe
,,	4	applanse	applause
802	2	feable	feeble
,,	4	his	His
808	1	Juvenile	juvenile
811	2	whipering	whimpering
,,	,,	bod-slave	bond-slave
814	1	found	bound
825	4	presenc	presence
828	1	weariliy	Wearily
831	1	browl	brawl
832	1	Brahminsare	Brahmins are
836	1	fathers	fetters
855	4	Through	through.
859	2	Can't	can't
860	3	unobstrusive	unobtrusive
867	3	shought	sought
869	4	hour's	houri's
870	1	car,	care,
	4	her biage	herbiage
872	4	devine	divine
874	2	stud y	sturdy
875	4	equals.	equals?
877	2	cupid	Cupid

Verse No.	*Line No*	*Incorrect*	*Correct*
878	I	dobbing	bobbing
879	3	fugitue	fugitive
,,	,,	sancfuary	sanctuary
880	4	walk	Walk
897	3	shadowey	shadowy
901	3	become	became
,,	4	brauado	bravado
902	2	author	another
907	2	coranation	coronation
908	2	Shaka	Shuka
913	2	bulgar	vulgar
915	1	ripplless	rippleless
917	3	love-born	love-lorn
,,	4	ramous	raucous
920	2	grown	groan
	4	gaiteful	guileful
925	2	For getting	Forgetting
928	1	avil	avail
	2	wisdom sages	wisdom of sages
932	1	kalis topsy-turnydom	Kali's topsy-turvydom
934	2	awd	and
937	2	rode-side	road-side
938	1	wortheir	worthier
940	2	Kanikubhatla	Kankubhatta
952	3	foudly	fondly
957	1	ia	is
963	3	Last	Lest
973	2	ecitement	excitement
,,	4	flace	false
974	2	by creator	by the Creator
975	2	rock-selt	rock-salt
,,	4	phantas magoria	phantasmagoria
982	1	Who so ever	Whosoever
987	1	simpatons	simpletons
991	4	essense	essence
992	3	upserging	upsurging
993	2	splendrous	splendorous
994	2	friday	Friday
997	2	phanoms	phantoms

శతావధానులు, ఉభయభాషా ప్రవీణులు, గద్వాల సంస్థానాస్థాన పండితులు,

శ్రీరామ నృసింహమూర్తి కవుల గ్రంథములు.

1 శతావధానము :- (నూఱు గద్దు ప్రశ్నలకు సమాధాన పద్యములు) రు.

2 మణిరత్నమాల :- నూఱు వేదాంత ప్రశ్నలు, సమాధానములతో శంకరాచార్య కృతశ్లోకములు వానికి తెలుఁగు పద్యములు రు.

3 ఆంధ్రపుష్పబాణవిలాసము :- కాళిదాస కృతశ్లోకములు, తె॥ పద్యములు రు.

4 చాటువులు : లోకస్వభావము నెఱిగించు నూఱు పద్యములు రు.

5 తెలగీత భగవద్గీత :- (పూర్వగీత, ఉత్తరగీత) సమూలము రు.

6 యథార్థ రామాయణము :- (జీవయాత్ర) పద్యకావ్యము రు.

7 శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము :- వ్యాసకృత సంస్కృతమూలమునకు సరియైన ఆంధ్రానువాదము, పద్యకావ్యము. రాయల్ 1/8 సైజు సుమారు 1500 పుటలు 10 వేల పద్యములతో 12 స్కంధములు 5 సంపుటములుగ ప్రచురింపఁబడినది. ప్రభుత్వానుమతి పొందినది.
5 సంపుటముల పూర్తి సెట్టు 18 (క్యాలికో బైండ్) రు
విడి సంపుటము (కట్ బైండ్) రు.

8 మహాభారత యుద్ధము :- నియంతృత్వము, ప్రచ్ఛన్న నియంతృత్వము, ప్రజాస్వామికము, దాని యాభాసము, సామ్య, ప్రగతి, పలాయన, భాగ్య, సామ్రాజ్య వాదములు, శాంతి యుద్ధ ఆధ్యాత్మికాది పద్ధతులలో అధునిక రాచకీయ పరిస్థితులఁదెలుపు పౌరాణిక నాటకము (సరళవచన రచన.) రు.

9 మహాత్మాగాంధీ :- (పరిష్కృత శ్రీ కృష్ణావతార తత్త్వము) 100 శ్లోకములు (తెలుఁగు అర్థముతో రు.

10 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) 1000 ఆటవెలది వేమన పద్యములు, వానికి సంస్కృత శ్లోకములు రు.

11 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) ,, విషయ విభాగములతో శ్రుతి, స్మృతి పురాణేతిహాసాది పూర్వ గ్రంథోదాహరణములు కల్గిన తెలుఁగు వివరణము రు.

12 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) నాగరలిపి పద్యములు, శ్లోకములు, ఆంగ్ల వ్యాఖ్య రు.

13 బాపూజీ సూక్తి రత్నావళి 300. బాపూజీ హిందీ సూక్తులు. వానికి తెలుగు పద్యములు రు.

శ్రీరామనృసింహ గ్రంథ రత్నమాల, తోలేరు.

(వయా) పీరవాసరం, ప॥ గో॥ జిల్లా (ఆంధ్ర).